

การศึกษาความสามารถในการเขียนบรรยายกรองของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระแม่มาลีพระโขง
โดยใช้กิจกรรมปริศนาคำทาย
ที่เป็นคำคล้องจอง

การวิจัย

ของ

สุขสรานย์ บัวทอง

S 221597

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

วิชา ปถ 692 ภาคนิพนธ์ระดับสูง และวิชา ปถ 693 การวิจัยทางการประถมศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา

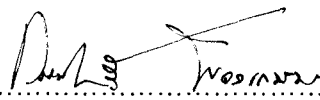
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

11 ตุลาคม 2545

41 102201

อาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณางานวิจัยเรื่องนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชา ปถ 692 และ ปถ 693 ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์กรรมการ พวงเกษม)

.....กรรมการ
(อาจารย์ราชันย์ บุญธิมา)

ประกาศคุณูปการ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์กรรณิการ์ พวงเกษม ประธานที่ปรึกษาและกรรมการสอบ อาจารย์ราชันย์ บุญธิมา กรรมการที่ปรึกษาทางสถิติและกรรมการสอบ ซึ่งได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ รวมทั้งข้อเสนอแนะ ตลอดจนการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทั้งยังให้กำลังใจอย่างดีแก่ผู้วิจัยตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ดังนี้ อาจารย์ยุพา พรหมศิริ อาจารย์ทัศนีย์ ห้าวหาญ และอาจารย์สุจิตรา สุริยะโยธิน ที่กรุณาตรวจเครื่องมืองานวิจัย ตลอดจนให้ คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสุนีรัตน์ มิตรเจริญถาวร โรงเรียนพระแม่มารีพระโชนง กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการทดลองวิจัย ขอขอบคุณคณะครู – อาจารย์ โรงเรียนพระแม่มารีพระโชนง ที่ได้อำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาดำเนินการทดลอง

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีของงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของ บิดามารดา อีกทั้งขอรำลึกถึงสถานศึกษา คุณครู อาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาท ความรู้และให้การศึกษาอันเป็นพื้นฐานในความสำเร็จครั้งนี้

สุขสรานัญ นั้วทอง

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	6
	ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า.....	7
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	7
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า.....	9
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรองในหลักสูตรประถมศึกษา.....	9
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียน.....	10
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียน.....	17
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง.....	17
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง.....	33
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปริศนาคำทาย.....	34
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปริศนาคำทาย.....	39
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	40
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	41
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
	เครื่องมือใช้ในการวิจัย.....	41
	การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	42
	วิธีดำเนินการทดลอง.....	47
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
	สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
4	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	52
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	52
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	52
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	52
สรุปผล.....	53
การอภิปรายผล.....	53
ข้อเสนอแนะ.....	55
บรรณานุกรม.....	57
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	63
ภาคผนวก ข.....	66
ภาคผนวก ค.....	109
ภาคผนวก ง.....	113
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	124

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงเกณฑ์การกำหนดคะแนนตามคุณภาพของแบบทดสอบการเขียน บทร้อยกรอง ของกิฟลี วรรณจิ्ली.....	29
2 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนแบบจัดอันดับคุณภาพของแบบทดสอบการเขียน บทร้อยกรองของจันทิมา พรหมโชติกุล.....	29
3 แสดงแบบแผนการทดลอง.....	45
4 แสดงลำดับเวลาและเนื้อหาที่ใช้ในการสอน.....	46
5 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง.....	50
6 แสดงคะแนนของนักเรียนรายบุคคลที่ได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถ ในการเขียนบทร้อยกรอง.....	51
7 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนคุณภาพของแบบทดสอบความสามารถการเขียน บทร้อยกรอง.....	66
8 ตารางบันทึกคะแนนตามคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถเขียน บทร้อยกรอง.....	67

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในชีวิตประจำวันของเรานั้น ภาษาเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นมาก เพราะภาษาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกราชของชาติ ภาษาใช้ในการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2533:346) ทรงกล่าวว่าภาษาเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกให้ต่อเนื่องขึ้นมาได้ ภาษาคือคำพูดที่นำมาเรียบเรียงให้เป็นที่ถูกใจของผู้แต่ง สะท้อนอารมณ์ของผู้แต่งออกมาและถ่ายทอดไปถึงคนฟังให้เกิดอารมณ์ขึ้น

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีภาษาเป็นของตนเองและมีตัวอักษรใช้กันมากกว่า 700 ปี และที่เป็นชาติรวมกันอยู่ได้เพราะเรามีภาษาไทยเป็นเครื่องสื่อความหมายและรวมใจเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ภาษาไทยมีความสำคัญทางด้านถ่ายทอดวัฒนธรรม ด้านการศึกษาเล่าเรียน ด้านการติดต่อสื่อสารและด้านการปกครอง (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. 2514 : 4) ทางด้านการศึกษาเล่าเรียนนั้นภาษาไทยเปรียบเหมือนเป็นกุญแจดอกแรกที่จะเปิดประตูไปสู่ความรู้ทุกแขนง (บุญถิ่น อัตถากร. 2514 : 47) และเป็นคลังที่เก็บความรู้ต่างๆ (เปลื้อง ณ นคร. 2516 : 32) ดังนั้นการเรียนการสอนภาษาไทยจึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 23 ข้อที่ (4) ได้ระบุไว้ชัดเจนว่า การจัดการศึกษาควรเน้นความรู้ ทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาอย่างถูกต้องโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาควรได้รับการฝึกทักษะทางภาษาให้ชำนาญ จนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อไป

✎ ภาษาไทยเป็นภาษาดนตรี มีลักษณะเสียงพาไปและคล้องจองกันด้วยถ้อยคำไพเราะ มีสำเนียงอ่อนโยน หทัย ดันหยง (2529 : 122) กล่าวว่า ภาษาไทยมีลักษณะใกล้ชิดกับเสียงธรรมชาติทำให้เข้าใจง่าย มองเห็นภาพพจน์ชัดเจน ประกอบกับคนไทยเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา และคณะ (2533 : 3) ได้เสนอว่า ชาติไทยเป็นชาตินักกลอนหรือชาติกวีโดยกำเนิด เพราะคนไทยรักลำนางจิ้งหะอันไพเราะของภาษาของตนอันเป็นภาษาดนตรี การใฝ่รักในความงามของภาษานี้ ทำให้คนไทยนิยมแต่งโคลงกลอนและบทประพันธ์ ทั้งในรูปลายลักษณ์ คือ ตัวหนังสือและในรูปมุขปาฐะ คือ คั่นหรือแต่งขึ้นโดยปฏิภาณในทันทีทันใด

ความเป็นชาตินักกลอนของคนไทยสืบเนื่องมาจากการได้เรียนรู้มาตั้งแต่วัยเด็ก จากบทเพลงกล่อมเด็ก เพลงพื้นเมือง เพลงลูกทุ่งและเพลงไทยสากล กิจกรรมเหล่านี้ซึมซาบเข้าไปอยู่ในสมองของเด็ก ตั้งแต่เยาว์วัย ดังนั้นเมื่อเด็กอยู่ในวัยเรียนจึงเป็นเรื่องที่ง่ายต่อการปลูกฝังความรู้ทางด้านบทร้อยกรอง พจนาน พงษ์ไพบูลย์ (2534 : 2) เสนอว่า เด็กจะเริ่มเขียนบทร้อยกรองได้ตั้งแต่อายุ 7 ขวบ หากได้รับการเสริมแรงอย่างเหมาะสม เด็กจะสามารถผูกเรื่องราวด้วยบทร้อยกรองได้ตั้งแต่อายุประมาณ 10 ขวบ เป็นต้นไป ซึ่งตามอายุช่วงนี้เด็กจะกำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา ครูสามารถส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย ถ้าได้รับการฝึกฝนบ่อยๆ จะช่วยให้พัฒนาทักษะในการเขียนบทร้อยกรองตามที่ต้องการได้

มนุษย์สมัยก่อนใช้เสียงแสดงแนวความคิดของตนออกมาเป็นคำพูด ต่อมาจึงมีการใช้รูปภาพและเครื่องหมาย เป็นสัญลักษณ์ในการแสดงความคิด ต่อมาการเขียนจึงเกิดขึ้นการเขียนมีความสัมพันธ์กับการฟัง การอ่าน การดู การสังเกต วัสดุสิ่งของต่างๆ แล้วจึงสามารถนำมาเขียนถ่ายทอดให้ผู้อื่นฟังได้ บุคคลที่มีโอกาสได้ฟังมาก อ่านมากและเห็นมาก จะช่วยให้การพูดและการเขียนพัฒนามากขึ้นด้วย ดังนั้นทักษะการเขียนจึงเป็นทักษะที่ได้มาจากประสบการณ์ที่ได้รับจากการฟัง การอ่าน และการดู

ในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง 2533 ของกรมวิชาการ (2532 : 7) เน้นการสอนภาษาไทยให้ผู้เรียนเกิดทักษะทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนตามควรแก่วัย ให้เห็นคุณค่าทางภาษา สามารถใช้ถ้อยคำเป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ รักการอ่าน มีเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาไทยและวรรณคดี ตลอดจนสามารถใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ได้ นั่นคือสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งตรงกับที่ เสน่ห์ จามริก (2531 : 117) กล่าวไว้ว่า การศึกษาควรเป็นเครื่องมือของการพัฒนาคน และ ระพี สาคริก (2533 : 17) ได้กล่าวว่า การพัฒนาจะเกิดขึ้นได้ต้องมีพื้นฐานการศึกษาที่เริ่มจากรากฐานชีวิตตนเองของแต่ละคนที่เกิดมา ดังนั้นการอบรมปลูกฝังให้เด็กมีความรู้อย่างถูกต้อง จึงควรเริ่มตั้งแต่เด็กยังเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษา

ในกระบวนการเรียนทักษะทางภาษาไทยทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนนั้น ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่นักเรียนเรียนรู้ได้ยากที่สุดเพราะต้องอาศัยความสามารถหลายด้าน ประกอบกันคือ สมอง สายตา กล้ามเนื้อ ชนะ เวชกุล (2524 : 4) กล่าวว่าคนมักจะเขียนน้อยกว่าพูด อ่าน และฟัง ดังนั้นความชำนาญ และความคล่องแคล่วย่อมมีน้อยกว่าเป็นธรรมดา ราตรี นกุลกิจ (2531 : 1-2) มีความเห็นว่า การเขียนให้ได้ดีนั้นจำเป็นต้องมีการฝึกฝนให้นักเรียนมีทักษะอื่นๆ คือ ฟัง พูด และอ่านเป็นพื้นฐานก่อน และธรรมชาติของวิชาภาษาไทยนั้น ต้องฝึกฝนอยู่เสมอจึงจะเกิดทักษะทางภาษา ดังที่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2533 : 349) ได้ทรงกล่าวว่า การที่จะเข้าใจภาษาไทยให้ซาบซึ้งนั้นต้องอาศัยการฝึกหัดให้เกิดความชำนาญ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดขอบข่ายการเขียนไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) โดยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ให้ฝึกเขียนประโยคต่างๆ เขียนตามความคิดของตนเองอย่างเสรี สร้างสรรค์ เขียนเล่าเรื่อง เขียนสรุปความ เขียนแผนที่และแผนผังอย่างง่ายๆ เขียนจดหมาย เขียนย่อความ เขียนกรอกแบบรายการต่างๆ เขียนโฆษณา เขียนเรื่องจากจินตนาการ เขียนคำขวัญ คติพจน์ เขียนคำสัมผัสคล้องจอง เขียนบทร้อยกรองง่ายๆ เพื่อให้มีทักษะในการเขียน เขียนได้ถูกต้อง สวยงาม สื่อความหมายได้ สามารถลำดับความคิดเรื่องราวจากเรื่องที่เขียนได้ และกำหนดสมรรถภาพด้านการเขียนไว้ในคู่มือครูของการประเมินผลการเรียน (ฉบับปรับปรุง 2533) ว่า ต้องเขียนได้ถูกต้อง สวยงาม เขียนลำดับความคิดเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง เขียนแสดงความคิดเห็นเชิง สร้างสรรค์ เชิงวิเคราะห์วิจารณ์และเขียนอย่างมีวิจารณ์ญาณได้ (กองวิชาการ. 2538 : 9 – 10)

✖ จากรายงานการสังเคราะห์งานวิจัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 จัดทำโดย กองวิชาการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2538 ได้สังเคราะห์เนื้อหาด้านทักษะการเขียน พบว่า

นักเรียนที่มีความถนัดทางการเรียนสูงจะมีความสามารถทางการเขียนสูงกว่านักเรียนที่มีความถนัดทางการเขียนต่ำ นักเรียนหญิงมีความสามารถทางการเขียนสูงกว่านักเรียนชาย นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงจะมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงต่างสังกัดกันมีความสนใจต่อวิธีการเขียนเรียงความไม่แตกต่างกัน โดยนักเรียนมีความสนใจในการเขียนคำสัมผัสคล้องจอง การเขียนความเรียงจากภาพและการเขียนเรียงความตามลำดับ ✖

แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย (กรมวิชาการ. 2534 :13 –16) ได้กำหนดไว้ 18 ข้อ โดยในข้อที่ 7 ได้กำหนดว่า ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในความงามของภาษาเพื่อให้เกิดความจรรโลงใจโดยใช้ธรรมชาติ บทร้อยแก้ว และบทร้อยกรอง ที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นมาเป็นสื่อการเรียนการสอนและสิ่งสนับสนุนการสอนที่ส่งผลต่อความสามารถในการเขียนพบว่า ได้แก่แบบฝึกการเขียนบทร้อยกรอง

๖ ปัญหาและอุปสรรคในการเขียนนั้นมีหลายด้านซึ่ง กระณีการ์ พวงเกษม (2527 : 46) รัชณี ศรีไพรวรรณ (2529 : 1020) และสุชาติา วิญญู (2529 : 67) ได้กล่าวว่า มีสาเหตุมาจากนักเรียนไม่รู้จักการเลือกสรรถ้อยคำใช้ในการเขียน มีการนำภาษาพูดมาใช้ในภาษาเขียน ไม่มีความคิดในการเขียน เวลาเรียนนักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนจึงทำให้ขาดความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนวิไลวรรณ ชนิษฐานันท์ (2530 : 30) กล่าวว่า ถ้าการเขียนเป็นไปอย่างถูกต้องผู้รับสารย่อมเกิดความเข้าใจตรงกับผู้เขียน ในทางตรงกันข้ามหากผู้เขียนเขียนไม่ถูกต้องผู้อ่านย่อมเข้าใจผิด หรือไม่เข้าใจสิ่งที่อ่าน และปัญหาในการเขียนมักจะเกี่ยวข้องกับการเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นสำนวนประโยคให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

ได้ยาก นอกจากนี้ปัญหาการสอนภาษาไทยด้านการเขียนที่เกี่ยวกับตัวครู คือ ครูไม่มีใครได้ฝึกทักษะการเขียนให้นักเรียนเท่าที่ควร เนื่องจากจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนมีมาก ครูตรวจงานไม่ทัน สุนัน ศลโกสม (2526 : 84) มีความเห็นเช่นเดียวกันกับ สุจริต เพียรชอบ (2531 : 11) และบรรจง พงศ์ศาสตร์ (2535 : 7) ที่กล่าวว่า ครูแต่ละคนสอนนักเรียนจำนวนมาก ไม่มีเวลาตรวจงานโดยละเอียด ทำให้นักเรียนไม่ทราบข้อบกพร่องของตนเอง สิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการสอนเขียนคือ จะต้องมีการตรวจแก้ไขสิ่งที่นักเรียนเขียนมาส่งแล้วชี้แนะข้อบกพร่องเพื่อให้นักเรียนจะได้ทราบผลการปฏิบัติของตนเองทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในการเขียน นักเรียนจะเห็นความสำคัญและมีแรงจูงใจในการเขียนในที่สุด

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนนั้นสามารถกระทำได้จากการให้นักเรียนเขียนบทร้อยกรอง ดังที่ สุจริต เพียรชอบ (2531 : 1) กล่าวว่าเด็กๆ นั้นตามปกติชอบข้อความที่คล้องจองมีจังหวะอยู่แล้ว เมื่อได้เห็นคำประพันธ์สั้นๆ จะสนใจอ่านและจดจำไว้ ประกอบกับภาษาไทยมีลักษณะเด่นคือคำทุกคำมีเสียงวรรณยุกต์อยู่ด้วย ทำให้สามารถนำมาเรียบเรียงเป็นถ้อยคำได้อย่างไพเราะ โมรี ชื่นสำราญ (2530 : 8) ได้กล่าวว่าภาษาไทยมีความไพเราะในตัวเอง เมื่อนำมาเรียบเรียงเป็นบทร้อยกรองก็จะเป็นที่น่าสนใจและง่ายต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

ปัญหาหนึ่งที่ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการเขียนบทร้อยกรองคือ การขาดความคิดในเรื่องที่จะเขียนและต้องคำนึงถึงกฎเกณฑ์ในการประพันธ์มากมายจึงทำให้ไม่สามารถเขียนได้หรือเขียนได้ไม่ดีเท่าที่ควร สุกัญญา จันทร เพ็ญ (2524 : 6 – 8) ได้กล่าวว่า ความคิดเป็นสิ่งสำคัญในการประพันธ์ จึงควรฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดรู้จักเขียนบทร้อยกรองที่แปลกใหม่ในเชิงสร้างสรรค์และถ่ายทอดออกมาเป็นบทร้อยกรองได้

สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่กระทรวงการศึกษาศึกษาธิการมีคำสั่งให้เริ่มใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 เป็นต้นไปนั้น ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้วิชาภาษาไทยซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางไว้ 5 ดังนี้

สาระที่ 1 : การอ่าน

สาระที่ 2 : การเขียน

สาระที่ 3 : การฟัง ดู และการพูด

สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษา

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

โดยเฉพาะสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1: เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ได้กำหนดว่า
สามารถอ่านนิทาน เรื่องสั้น สารคดี บทความ บทร้อยกรองและบทละครง่าย ๆ สำหรับเด็ก ให้ได้
ความรู้และความบันเทิง ได้ข้อคิดเห็นจากการอ่านและนำไปใช้ในชีวิตจริง

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ได้กำหนดว่า

สามารถเลือกอ่านหนังสือได้หลากหลายทั้ง นิทาน ตำนาน เรื่องสั้น สารคดี บทความ
บทร้อยกรอง บทละคร ตามจุดประสงค์ของการอ่าน ใช้หลักการพิจารณาหนังสือ พิจารณาให้
เห็นคุณค่าและนำไปใช้ในชีวิตจริง

นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดวิสัยทัศน์การ
เรียนรู้วิชาภาษาไทยว่า ภาษาไทยมีส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระ ได้แก่ กฎเกณฑ์ทางภาษา ซึ่งผู้ใช้
จะต้องรู้และใช้ภาษาให้ถูกต้อง นอกจากนั้น วรรณคดีและวรรณกรรม ตลอดจนบทร้องเล่นของ
เด็ก เพลงกล่อมเด็ก ปริศนาคำทาย เพลงพื้นบ้าน วรรณกรรมพื้นบ้าน สำนวนภาษา อันเป็น
ส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมซึ่งมีคุณค่าทางความคิด ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม
ตลอดจนการถ่ายทอดเรื่องราวของสังคมในอดีตที่แสดงถึงความเป็นไทย และความงดงามของ
ภาษาในบทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองประเภทต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและความ
ภาคภูมิใจในภาษาไทยและผลงานทางภาษาซึ่งบรรพบุรุษได้สั่งสมไว้ และจะต้องสืบทอดต่อไป
ในอนาคตเพื่อความเป็นไทยและวัฒนธรรมทางภาษา

ปริศนาคำทายเป็นกิจกรรมประเภทหนึ่งที่สามารถช่วยพัฒนาทางด้านทักษะภาษา
ไทยให้แก่เด็ก ซึ่งมีมาช้านานแล้วสำหรับคนไทย ปริศนาคำทายเป็นการเล่นทายคำในลักษณะ
รูปแบบต่างๆ ปริศนาคำทายเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่ามาก เพราะเป็นการเล่นที่ช่วยให้ผู้เล่นรู้จัก
คิด รู้จักหาคำตอบในแง่มุมต่างๆ รู้จักนำเอาความรู้เดิมมาบูรณาการให้เข้ากับข้อมูลที่ได้รับเพื่อ
หาคำตอบ นอกจากนั้นปริศนาคำทาย ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้บุคคลเป็นคนมีเหตุผล เป็นคน
ช่างสังเกต กล้าเสี่ยง กล้าเดาและกล้าที่จะคิด มีความละเอียดถี่ถ้วน รู้จักการหารูปแบบและใช้
ภาษาเพื่อการตั้งคำถาม เป็นต้น การนำเอาปริศนาคำทายมาใช้ในการเรียนการสอนจะช่วยให้
เด็กเกิดความสุขสนุกสนานและเกิดความคิดสร้างสรรค์ในแง่มุมต่างๆ อีกด้วย (สรรัชต์ ศรีสุข.
2530 : 3)

ปริศนาคำทายช่วยให้เกิดความรู้ในคำศัพท์และถ้อยคำสำนวนต่างๆ ทั้งภาษาถิ่นและ
ภาษาไทยให้แก่เด็กเป็นอย่างมาก (วาสนา เกตุสิงห์. 2521 : 37 – 38) ปริศนาคำทายยัง
เป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กได้รับความรู้ในด้านต่างๆ รวมทั้งเป็นสิ่งเร้ากระตุ้นและเป็นแรงจูงใจให้เด็ก
ได้พัฒนาด้านความคิด ฝึกการสังเกต และการแก้ปัญหา (นพคุณ คุณาชีวะ. 2519 : 1)
ดังที่ จวีวรรณ จินดาพล (2525: 321) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ
ความคงทนในการจำ เรื่องความเข้าใจความหมายของคำนาม โดยการใช้รูปภาพ การเล่านิทาน
และปริศนาคำทาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน ความเข้าใจความหมายของคำและความคงทนในการจำของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความเข้าใจความหมายของคำนาม ก่อนและหลังทำการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงลักษณ์ คำยิ่ง (2541 : 82 – 83) ได้ศึกษาความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถในการเขียนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนคำใหม่ โดยการใช้เกม ปริศนาคำทาย และการสอนตามคู่มือครู ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนคำใหม่โดยใช้ปริศนาคำทายมี คะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนคำใหม่โดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครูและการศึกษาความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนคำใหม่โดยการใช้กิจกรรมเกม ปริศนาคำทาย และการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนคำใหม่โดยการใช้ กิจกรรม เกม ปริศนาคำทาย และการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากประสบการณ์การสอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของผู้วิจัยเป็นเวลา 8 ปี พบว่า ปัญหาในการสอนเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนมีสาเหตุมาจาก นักเรียนไม่รู้จักการ เลือกสรรถ้อยคำใช้ในการเขียนไม่สามารถลำดับความคิดในการเขียน เน้นสัมผัสตามกฎเกณฑ์ ของบทร้อยกรองมากกว่าความหมายของถ้อยคำ ทำให้บทร้อยกรองที่เขียนขาดความไพเราะ ของถ้อยคำและไม่มี ความหมาย

จากการทดสอบการเขียนบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนพระแม่มาลีพระโขนง ปีการศึกษา 2544 พบว่า นักเรียนร้อยละ 70 สามารถ เขียนบทร้อยกรองได้ถูกต้อง ในด้านของสัมผัสและการเลือกสรรถ้อยคำมาใช้อย่างมีความหมาย แต่การเขียนบทร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ พบว่า มีนักเรียนเพียงร้อยละ 50 เท่านั้น ที่สามารถเขียนบทร้อยกรองได้ถูกต้องทั้งสัมผัสและการเลือกสรรถ้อยคำใช้ได้ อย่างไพเราะและนักเรียนหญิงสามารถเลือกสรรถ้อยคำมาเขียนบทร้อยกรองได้ดีกว่านักเรียนชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเขียนบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ มีจำนวนคำน้อยกว่าการเขียนกาพย์ ยานี 11 และกลอนสุภาพ ทำให้นักเรียนสามารถเลือกสรรคำที่มีความหมายได้ง่าย ซึ่งวิธีการ หนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะในการเขียนบทร้อยกรอง คือ การจัดกิจกรรมการสอนที่ เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ควรมีการส่งเสริมการเขียนบทร้อยกรองในระดับ ประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ด้วยการปูพื้นฐานการเขียนบทร้อยกรองที่ถูกต้องให้กับนักเรียน เพื่อเป็นการปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจในเรื่องวิธีการเขียนและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความ ชាប់ซึ้งในอรรถรสของบทร้อยกรอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะใช้กิจกรรมปริศนาคำทายที่เป็น คำคล้องจองมาสอนการเขียนบทร้อยกรองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อศึกษา ความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองเพราะปริศนาคำทายเป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้ ความคิด ความบันเทิง ผ่อนคลายความตึงเครียด รวมทั้งสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีระหว่างครู กับนักเรียน

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระแม่มารีย์พระโขนง โดยใช้กิจกรรมปริศนาคำทายที่เป็นคำคล้องจอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาในการสอนเขียนบทร้อยกรอง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนพระแม่มารีย์พระโขนง กรุงเทพมหานคร จำนวน 136 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนพระแม่มารีย์พระโขนง กรุงเทพมหานคร จำนวน 44 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย

3. ตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

- 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การใช้กิจกรรมปริศนาคำทายที่เป็นคำคล้องจอง
- 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการเขียนบทร้อยกรอง

4. ระยะเวลาในการทดลอง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โดยใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สอนสัปดาห์ละ 3 คาบ จำนวน 12 คาบ คาบละ 50 นาที

5. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เป็นเนื้อหากลุ่มทักษะภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามที่หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 กำหนดไว้ โดยอาศัยคู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และแบบเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแนวทางในการเรียนการสอน โดยแบ่งเนื้อหาที่ใช้ในการทดลองออกเป็นดังนี้

- 5.1 คำสัมผัส
- 5.2 คำคล้องจอง
- 5.3 กลอนสี่
- 5.4 กาพย์ยานี 11
- 5.5 กลอนสุภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสามารถในการเขียน หมายถึงความสามารถของนักเรียนในการเขียนบทร้อยกรองได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ และบทร้อยกรองที่เขียนนั้นสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน ถูกต้อง ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองและได้หาคุณภาพเรียบร้อยแล้ว

2. บทร้อยกรอง หมายถึง คำประพันธ์ที่มีลักษณะข้อบังคับในการประพันธ์ มีการกำหนด คำ พยางค์ เสียงสูง ต่ำ และวรรณยุกต์ ซึ่งประกอบไปด้วย คำสัมผัส คำคล้องจอง กลอนสี่ กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ

3. กิจกรรมปริศนาคำทายที่เป็นคำคล้องจอง หมายถึง กิจกรรมการสอนเขียนบทร้อยกรองที่ใช้ปริศนาคำทายที่เป็นคำคล้องจองเป็นสื่อให้นักเรียนฝึกความคิดอย่างมีระบบ มีขั้นตอน จากข้อมูลที่ได้รับ การใช้กิจกรรมดังกล่าวในรูปแบบให้นักเรียนหาคำตอบจากคำปริศนา ให้นักเรียนสังเกตการเขียนคำถามของปริศนาคำทาย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความสามารถในการเขียนร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมปริศนาคำทายที่เป็นคำคล้องจอง

ผู้วิจัยได้แบ่งรายละเอียดเกี่ยวกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแยกตามหัวข้อดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรองในหลักสูตรระดับประถมศึกษาปีที่ 5 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533)
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางการเขียน
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง
6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปริศนาคำทาย
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปริศนาคำทาย

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรองในหลักสูตรระดับประถมศึกษาปีพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษา หลักสูตรได้กำหนดให้สอนบทร้อยกรอง ในแต่ละระดับชั้นดังนี้

ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-2

- บทร้อยกรองสี่คำหรือกลอนสี่
- กลอนหก

ระดับประถมศึกษาปีที่ 3 – 4

- บทร้อยกรองสี่คำหรือกลอนสี่
- กลอนหก
- กลอนแปดหรือกลอนสุภาพ
- กลอนบทละคร
- กลอนเสภา
- กาพย์ยานี 11

ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 – 6

- บทร้อยกรองสี่คำหรือกลอนสี่
- กลอนแปดหรือกลอนสุภาพ
- กลอนบทละคร
- กลอนสักวา
- กลอนดอกสร้อย
- กาพย์ยานี 11
- กาพย์ธรรณูชยางค์
- โคลงสี่สุภาพ

การเขียนบทร้อยกรองตามที่ได้ประมวลมาจากหลักสูตรประถมศึกษาปีพุทธศักราช 2521 นั้น เมื่อได้มีการปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษาปีพุทธศักราช 2533 กรมวิชาการ (2532 : 7) ยังคงกำหนดไว้เช่นเดิมว่า ให้มีการฝึกเขียนบทร้อยกรอง มีการเขียนคำสัมผัสคล้องจอง มีการเขียนเรื่องตามจินตนาการในการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา ปีพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงปีพุทธศักราช 2533) ของกรมวิชาการ (2533 : 99) ได้ระบุให้มีการประเมินผลในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ข้อ 19 ว่า ให้เขียนแสดงความคิดอย่างเสรีและสร้างสรรค์ ซึ่งการเขียนลักษณะนี้สามารถแสดงออกได้ทั้งที่เขียนเป็นบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

2.1 ความหมายของการเขียน

การเขียนเป็นทักษะหนึ่งในทักษะทางภาษาทั้ง 4 ซึ่งมีความสำคัญ เพราะในชีวิตประจำวันต้องใช้ทักษะการเขียนในการติดต่อสื่อสารอยู่เสมอ แต่การที่จะใช้การเขียนอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องอาศัยระยะเวลาในการฝึกฝนด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการใช้คำไวยากรณ์ ตลอดจนเรียบเรียงความคิดจนเกิดความชำนาญ ความสามารถในการเขียนถ่ายทอดให้ผู้อื่นอ่านเข้าใจได้

ในด้านความหมายของการเขียนนั้น ได้มีผู้ให้คำนิยามไว้หลายคน สรุปได้ดังนี้

โอลิวา (Oliva. 1969 : 152) กล่าวว่า การเขียนเป็นภาษาของผู้พูดในการที่จะสื่อความคิดของเขาไปสู่ผู้อื่น ซึ่งพูดภาษาเดียวกันในการสื่อความหมายนี้จะขึ้นอยู่กับสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเขียน

อาราพอฟ (Arapoff. 1967 : 119 – 120) กล่าวว่า การเขียนเป็นกระบวนการทางความคิดและได้ย้ำว่า ในขณะที่เขียนนักเรียนจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายเอาไว้และพยายามเรียบเรียงลำดับความสำคัญให้เป็นไปตามขั้นตอน

วรรณ แก้วแพรก (2526 : 2) ให้ความหมายการเขียนคือ การแสดงออกซึ่งความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ความต้องการ เจตคติ และหรือประสบการณ์โดยใช้ภาษาไทย หรือสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นเครื่องมือเพื่อสื่อสิ่งดังกล่าวออกมาให้อ่านทราบตามที่ต้องการ

นพดล จันทรเพ็ญ (2531 : 9) ให้ความหมายของการเขียนว่า การเขียนคือ การแสดงออกในการติดต่อสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์โดยอาศัยภาษาตัวอักษรเป็นสื่อเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ และความในใจของเราให้กับผู้อื่นทราบ การเขียนนี้มีลักษณะการสื่อสารที่ถาวร สามารถคงอยู่นาน ตรวจสอบได้ เป็นหลักฐานอ้างอิงนานนับพัน นับหมื่นปี ถ้ามีการเก็บรักษาให้คงสภาพเดิมไว้ได้

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การเขียนเป็นการสื่อความหมายของการพูด ความสนใจ การคิด ออกมาเป็นสัญลักษณ์ คือ ตัวอักษร โดยเขียนเรียบเรียงประโยคได้เป็นเรื่องราวให้ถูกต้องเพื่อสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจตามที่ผู้เขียนต้องการ

2.2 จุดมุ่งหมายและความสำคัญของการสอนเขียน

นพดล จันทรเพ็ญ (2531 : 91) ได้สรุปความสำคัญของการเขียนได้ดังนี้

- (1) การเขียนเป็นการสื่อสารของมนุษย์
- (2) การเขียนเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้และสติปัญญาของมนุษย์
- (3) การเขียนสามารถสร้างความสามัคคีในมนุษยชาติ
- (4) การเขียนเป็นเครื่องระบายออกทางอารมณ์ของมนุษย์
- (5) การเขียนสามารถทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในชีวิต เช่น การเล่าเรียน

สุปรียา มาลากาญจน์ (2527 : 7) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการสอนเขียนในระดับประถมศึกษาไว้ดังนี้

- (1) เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการเขียนได้ถูกต้อง รู้จักใช้ภาษาเขียนที่ดีและถูกต้องตามอักขรวิธี
- (2) เพื่อฝึกให้รู้จักลำดับความคิดและสามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้อื่นเข้าใจได้
- (3) ให้รู้จักสังเกตและเลือกเฟ้นถ้อยคำ สำนวน มาใช้ให้ถูกต้องตามหลักภาษาและความนิยม
- (4) ส่งเสริมให้เขียนหนังสือได้เร็ว ชัดเจน และสะอาดเรียบร้อย
- (5) ส่งเสริมให้มีจินตนาการ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถถ่ายทอดความนึกคิดออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้โดยแจ่มแจ้ง

สนิท ตั้งทวี (2521 : 37) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการสอนเขียนไว้ว่า เพื่อให้ นักเรียนมีความสามารถในข้อต่อไปนี้

- (1) เขียนตัวหนังสือได้ชัดเจน สวยงาม น่าอ่าน มีความเรียบร้อยและรวดเร็ว
- (2) เขียนหนังสือได้ถูกต้องตามอักขรวิธี
- (3) เลือกคำได้ถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อความและความนิยม
- (4) ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นภาษาที่กะทัดรัด สละสลวย ชัดเจน และเข้าใจง่าย
- (5) สามารถแก้ไขสำนวนภาษาที่ไม่ถูกต้อง ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษา
- (6) เขียนเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ตามที่ต้องการได้
- (7) เขียนตอบคำถามได้ตรงประเด็น
- (8) เขียนเรื่องโดยใช้ถ้อยคำชักจูง โน้มน้าวจิตใจให้ผู้อื่นคล้อยตาม
- (9) ใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้อง
- (10) เขียนได้ถูกต้องตามแบบการเขียนทุกประเภท

2.3 ความสามารถในการเขียน

แวลเล็ต (Vallette. 1977 : 217) กล่าวว่า ความสามารถในการเขียน คือ ความสามารถในการแสดงออกเป็นข้อความที่สละสลวย หรือความคิดที่ต้องการเชื่อมโยง จัดวาง และพัฒนารายละเอียดต่างๆ ตลอดจนความสามารถในการเรียบเรียงความคิดให้เป็นประโยคสั้นๆ และเป็นความเรียงเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

แพตตี้ (Patty. 1985 : 226) กล่าวว่า ความสามารถทางการเขียน คือ ความสามารถในการแสดงออก ซึ่งความคิดที่ต้องการเชื่อมโยงจัดวางและพัฒนารายละเอียดต่างๆ ตลอดจนความสามารถในการเรียบเรียงความคิดให้เป็นประโยคเป็นข้อความสั้นๆ และเป็นเรื่องราว

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2526 : 55) กล่าวว่า ผู้ที่มีความสามารถทางการเขียนขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความตั้งใจ ผู้เขียนมีความรู้และประสบการณ์มากจะสามารถเขียนข้อความที่มีการเสนอความคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักวิเคราะห์วิจารณ์สิ่งรอบๆ ตัว หรือมีประเด็นที่จะเขียนมากขึ้น

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532 : 108) กล่าวว่า ความสามารถทางการเขียน หมายถึง ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล เลือกสรรสิ่งที่ตนต้องการถ่ายทอดความคิดนำมาลำดับความด้วยการเรียบเรียงเป็นตัวอักษร ตั้งแต่ระดับประโยคจนถึงระดับข้อความหรือสูงกว่าข้อความโดยใช้ความรู้ทางด้านกลไกของการเขียน เช่น การสะกดคำ เครื่องหมายวรรคตอน กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ตลอดจนวากยสัมพันธ์ ซึ่งจะต้องให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนแสดงออกทางความคิดให้ถูกต้องตรงกับจุดประสงค์ของผู้เขียน

กล่าวโดยสรุป ความสามารถทางการเขียน คือ กระบวนการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางความคิด โดยสามารถเรียบเรียงถ้อยคำ ข้อความให้สละสลวย นำมาเรียบเรียงเป็นประโยคและเป็นข้อความสั้นๆ จนกระทั่งเป็นเรื่องราวได้อย่างชัดเจนถูกต้อง เพื่อสื่อความคิดให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดของผู้เขียนได้ถูกต้องตรงกัน

2.4 องค์ประกอบของการเขียน

แฮริส (Harris.1969 : 68 – 69) กล่าวว่า การเขียน คือความสามารถในการรวมทักษะหลายๆ อย่างทางภาษาเข้าด้วยกัน ดังนั้นการเขียนจึงต้องมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

- (1) เนื้อหาหรือประเด็นที่ผู้เขียนต้องการสื่อกับผู้อ่าน
- (2) การวางรูปแบบหรือการจัดระบบของเนื้อหา
- (3) ความสามารถในการใช้ภาษาได้ตามหลักไวยากรณ์และโครงสร้างของประโยค
- (4) สลีลาในการใช้ภาษาของผู้เขียน การเลือกคำและสำนวนต่าง ๆ ของภาษาที่ใช้ในการเขียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้เกิดอรรถรสนั่นเอง
- (5) กลไกด้านต่าง ๆ ที่นำมาประยุกต์ใช้กับการเขียน เช่น การเขียนแบบสรุปความ ควรใช้หลักอย่างไร ควรเลือกใช้ตัวอักษรในภาษาอย่างไร และจะใช้เครื่องหมายวรรคตอนอย่างไร จึงจะถูกต้องและเหมาะสมตามหลักการของภาษานั้น ๆ

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มรรย (2523 : 116) ได้กล่าวถึงทักษะการเขียน ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญในการเขียนไว้ว่า ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่มีความสลับซับซ้อนกว่าทักษะการใช้ภาษาอื่นๆ นักเรียนจะเรียนได้ดีก็ต่อเมื่อได้ฟังมาก อ่านมาก มีประสบการณ์กว้างขวาง นอกจากนั้น ยังปรากฏว่านักเรียนที่เขียนได้ดีมักจะเป็นผู้ที่มีทักษะการพูดดี ความรู้ทางภาษาก็เป็นองค์ประกอบสำคัญ อีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเลือกใช้ถ้อยคำได้เหมาะสมและความสามารถเรียบเรียงประโยคได้สละสลวย

อรุณี วิริยะจิตรา (1983 : 30 – 41) กล่าวว่า การเขียนนั้นไม่ใช่เพียงความสามารถในการแต่งประโยคได้เท่านั้น การเขียนที่ดีอย่างน้อยต้องประกอบไปด้วยส่วนที่สำคัญ ๆ 2 ส่วน คือ ความสามารถในการที่จะสร้างประโยคและความสามารถที่จะเอาประโยคเหล่านั้นมาเรียบเรียงให้เป็นข้อความที่มีความหมายต่อเนื่องกันได้อย่างสอดคล้องเพื่อเป็นสื่อในการส่งข้อมูลข่าวสารบางประการระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน หรือการเขียนก็คือ การใช้ระบบของภาษารวมกันอยู่ในรูปของประโยคต่างๆ เพื่อใช้ประโยคเหล่านั้นแสดงกิริยาอาการ และความคิดแทนผู้เขียน

สรุปได้ว่า การเขียนมีองค์ประกอบสำคัญคือ เนื้อหา รูปแบบ และการใช้ภาษา โดยผู้เขียนนำมาเรียบเรียงให้เป็นข้อความ เพื่อสื่อสารความคิดของผู้เขียนไปยังผู้อ่าน

2.5 ข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับหลักการสอนเขียน

สนธิ ตั้งทวี (2531 : 38-40) ได้เสนอหลักสำคัญบางประการในการสอนเขียนไว้ดังนี้

(1) ครูควรจะได้ทำการทดสอบความรู้พื้นฐานทางการเขียนของนักเรียนเสียก่อนที่จะมีการสอนในกรณีที่ไม่มีแบบทดสอบมาตรฐาน ก็ควรจะได้สร้างแบบทดสอบแบบตัวเลือกขึ้นไว้ใช้เอง ซึ่งใช้สำหรับวัดความสามารถในการสะกดคำ การใช้คำ การผูกประโยค และการเรียบเรียงข้อความ แบบทดสอบดังกล่าวนี้จะช่วยครูผู้สอนได้ทราบว่า นักเรียนเหล่านั้นมีความสามารถทางการเขียนอยู่บ้างแล้วแค่ไหน นอกจากนั้นยังช่วยครูให้ได้ทราบถึงการพัฒนาการทางการเขียนหลังจากที่ได้สอนไปแล้วทุกระยะ

(2) การสอนทักษะการเขียนนั้น ไม่ควรจะเป็นการเขียนเรื่องใดก็ตาม ครูไม่ควรไปกำหนดหัวข้อเรื่องให้ตายตัว ควรให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกเรื่องที่จะเขียน หรือเขาควรจะมีส่วนร่วมในการเสนอหัวข้อด้วย

(3) การสอนทักษะการเขียน ครูไม่ควรแยกสอนจากทักษะอื่นๆ คือ ทักษะฟัง ทักษะพูด ทักษะอ่าน และถ้าสามารถให้มีความสัมพันธ์ไปถึงวิชาการอื่นคือ หลักภาษา ศิลปะ หรือวิชาอื่น ๆ ได้ก็จะเป็นการดี

(4) ทักษะการเขียนเป็นวิชาทักษะที่ค่อนข้างจะยุ่งยาก ซ้ำซ้อน นักเรียนส่วนมากมักไม่ค่อยสนใจเรียนเหมือนทักษะอื่นๆ ด้วยเหตุนี้ผู้สอนจึงควรใช้หลักการของการเสริมแรงเสริมกำลังใจหลายรูปแบบ เช่น จัดให้มีการประกวดงานเขียนประเภทต่าง ๆ ยกย่องและให้เกียรติแก่นักเรียนที่มีผลงานเขียนดีเด่น การให้รางวัล การชมเชย เหล่านี้เป็นต้น

(5) การสอนเขียนนั้น ครูไม่ควรมุ่งแต่จะให้กฎเกณฑ์หรือทฤษฎี ควรจะให้มีการปฏิบัติจริงทำจริง ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น

(6) การสอนทักษะการเขียนที่จะให้ได้ผลนั้น ครูไม่ควรใช้การอธิบายอย่างเดียว ควรใช้สื่อการสอนประกอบด้วย เพราะสื่อการสอนจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจแจ่มชัดและไม่เกิดความรู้สึกลำบากหน่าย

(7) ครูควรวางแผนการสอนอย่างละเอียดและชัดเจน เช่น ควรมีวัตถุประสงค์อะไรบ้าง และควรจะเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งสามารถเน้นพฤติกรรมกาเขียนของนักเรียนได้อย่างแจ่มชัด การนำเข้าสู่บทเรียน การดำเนินการสอน การจัดกิจกรรมที่จะให้ทักษะการเขียนสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ พร้อมทั้งสื่อการเรียนและวิธีการประเมินผล

(8) นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการวัดผล และการสร้างเกณฑ์ในการประเมินผลการเขียนด้วย ทั้งนี้เพื่อที่จะให้ได้ทราบแนวทางในการวัดผลว่าควรจะเป็นอย่างไร เพื่อว่าตัวเขาเองจะได้รู้จักใช้ดุลยพินิจและใช้วิจารณญาณในการทำงาน

เฮอริคและจาคอบส์ (Herrick and Jacob. 1955) ได้เสนอแนะกิจกรรม ที่ฝึกการเขียนในระยะแรกให้แก่เด็ก คือ

1. การลากตามรอยอักษร ในการลากตามรอยตัวอักษรนี้อาจจะให้เด็กลากตามรอยตัวอักษรโดยใช้กระดาษลอกลาย หรือใช้นิ้วลากตามรูปตัวอักษรที่ฉลุด้วยไม้หรือแบบยาง
2. การเขียนลอกแบบ อาจจะให้ลอกตามในหนังสือคู่มือ ลอกตามแบบตัวอักษรที่ผู้สอนทำมา ลอกตามแบบที่ผู้สอนเขียนให้ดูหรือดูแบบแล้วฝึกเขียนกลางอากาศ
3. การฝึกจังหวะ ให้เด็กฝึกนับจังหวะจากดนตรี ฝึกจังหวะโดยใช้คำกลอน
4. การใช้แบบฝึกหัดประเภทเขียนเส้นตรง เส้นเฉียง เส้นโค้ง เส้นหยัก วงกลม เมื่อเด็กจำรูปลักษณะของคำได้บ้างแล้ว ให้สอนการเขียนไปพร้อมกับการอ่าน เขียนคำและประโยคต่างๆ ตามที่อ่านไปแล้ว โดยวิธีคัดจากแบบก่อน เมื่อคัดได้เรียบร้อยถูกต้องพอสมควร จึงฝึกให้เขียนเป็นคำและข้อความง่าย ๆ สั้น ๆ และต้องฝึกให้เขียนตัวอักษรให้ถูกวิธีควบคู่ไปด้วย

ในระยะหลังให้เด็กรู้จักสังเกตว่า ประโยคประกอบด้วยคำหลายคำ ในคำหนึ่งนั้น แยกได้เป็นส่วน ๆ แยกสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ โดยอาศัยหลักการและการผัน ทั้งนี้ควรเป็นคำที่มีความหมายหรือคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ครูต้องพยายามกวดขันในการเขียนตัวอักษรให้ถูกแบบ การวางสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ให้ถูกที่ การวางช่องไฟ การเว้นวรรคตอน การฝึกการสะกดตัว ให้เขียนตามคำบอก

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2538 : 103) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการเขียนของนักเรียนและได้เสนอแนะว่า นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะการเขียนให้เกิดความชำนาญ ด้วยการเขียนถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งที่ช่วยให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ความคิดของตนออกมาได้ ซึ่งถ้านักเรียนมีความเชี่ยวชาญในการเขียนเป็นอย่างดีแล้วย่อมส่งผลให้นักเรียนมีทักษะในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป การเรียนการสอนนั้นครูควรมีความเข้าใจเด็ก ทำความเข้าใจกับกระบวนการเขียน แล้วจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม ซึ่งจะทำให้สามารถพัฒนาการเขียนของนักเรียนดีขึ้น

2.6 การวัดความสามารถในการเขียน

สำหรับการวัดความสามารถในการเขียนนั้น ได้มีผู้เชี่ยวชาญด้านการทดสอบหลายท่าน เสนอแนวทางดังนี้

ไดเดอร์ิช (McColly. 1970 ; citing Diederich. n.d. 148 - 156) ได้กำหนดองค์ประกอบในการตัดสินความสามารถในการเขียนไว้ดังนี้

- (1) ความคิดและจินตนาการ (Ideas) พิจารณาถึงความชัดเจน ความต่อเนื่อง และความสมเหตุสมผล
- (2) รูปแบบของเรียงความ (Form) พิจารณาถึงการเรียบเรียงเรื่องและลำดับความคิด

(3) อรรถรสในการเขียน (Flavor) พิจารณาการเขียนที่น่าสนใจและเชื่อถือได้

(4) กลไกการเขียน (Mechanics) พิจารณาการใช้เครื่องหมายวรรคตอนและไวยากรณ์

(5) การใช้คำ (Wording) พิจารณาการเลือกใช้คำ และการเรียบเรียงคำ

ฮีตัน (Heaton. 1979 : 134 –135) ได้เสนอแนะว่าในการวัดความสามารถในการเขียนนั้น ควรจะวัดผู้เขียนในด้านต่อไปนี้

(1) วัดความสามารถในด้านไวยากรณ์ (Grammar) หมายถึง ความถูกต้องของการใช้ไวยากรณ์ในการเขียน ในการเขียนเรื่องนั้น ๆ

(2) วัดความสามารถในการใช้คำศัพท์ (Vocabulary) หมายถึง การเลือกใช้คำศัพท์ได้ถูกต้อง เหมาะสม และหลากหลาย

(3) วัดความสามารถด้านกลไกการเขียน (Mechanics) หมายถึง เครื่องหมายวรรคตอนและการสะกดที่ผู้เขียนใช้ได้ถูกต้อง

(4) วัดด้านความคล่องแคล่วในการเขียน คือ วัดลีลา และความคล่องของการสื่อความหมาย (Fluency : Style and Ease of Communication) หมายถึง ความสามารถในการนำเสนอเนื้อเรื่องและความคิดให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อ การใช้ถ้อยคำ ลีลาการเขียน และโวหารต่าง ๆ

(5) วัดด้านความสัมพันธ์ของข้อความ (Relevance) หมายถึง การจัดลำดับความคิดและการเรียบเรียงข้อความ

บังอร สว่างวโรรส และเยาวภา พุกกะคุปต์ (2524 : 50) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่จะนำมาพิจารณาเพื่อวัดความสามารถในการเขียน 5 ประการ คือ

(1) เนื้อหา (Content) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออก และความคิดที่ผู้เขียนเสนอแก่ผู้อ่าน

(2) วัตถุประสงค์ในการเขียน (Judgement Skills) ได้แก่ งานเขียนนั้นจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์และผู้อ่านตลอดเวลา ซึ่งรวมถึงความสามารถในการเลือกสรร การวัดและลำดับเรื่องราวให้มีความต่อเนื่องกันด้วย (An Ability to Select, Organize and Order Relevant Information)

(3) ไวยากรณ์ (Grammatical Skills) ได้แก่ ความสามารถในการเขียนประโยคที่ถูกต้อง

(4) ลีลาการเขียน (Stylistic Skills) ได้แก่ การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวน โวหาร เพื่อให้เกิดลักษณะเฉพาะของผู้เขียน

(5) กลไกการเขียน (Mechanics Skills) ได้แก่ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และการสะกดตัวอักษรที่ถูกต้อง

จากข้อเสนอแนะดังกล่าว สรุปได้ว่า ในการวัดความสามารถด้านการเขียนนั้น จะวัดในด้านกลไกการเขียน ไวยากรณ์ และคำศัพท์ ส่วนด้านความคิด จะวัดการนำเสนอเนื้อหาและลีลาการเขียน ซึ่งรวมถึงสำนวนโวหาร และอารมณ์ของผู้เขียนด้วย

2.7 งานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถทางการเขียน

มัลลิกา ภักดีณรงค์ (2531 : 110) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจการอ่าน การเขียน และทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัด นครราชสีมา ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีความสามารถในการเขียนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

นฤมล กังวาลไกล (2534 : 94) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีความสามารถในการเขียนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มยุรี เเคราะห์ดี (2535 : 104) ได้เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียน สร้างสรรค์และเจตคติด้านร้อยกรองในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียน ด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีความสามารถในการเขียนแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นงลักษณ์ คำยั้ง (2541: 83) ได้ศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความ สามารถในการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนคำใหม่โดยการใช้ นิทาน ปริศนาคำทาย และการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอน คำใหม่โดยการใช้นิทาน ปริศนาคำทาย และการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการเขียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง

คำว่า “ร้อยกรอง” นี้ เดิมเรียกกันได้หลายอย่าง ชวน เพชรแก้ว (2523 : 1) กล่าวว่า แต่เดิมเรียกว่า กลอนบ้าง กาพย์บ้าง ฉันท์บ้าง กานท์บ้าง ต่อมาในระยะหลังก็ เรียกชื่อต่างกันไปอีกหลายอย่าง เช่น กาพย์กลอน กวีนิพนธ์ กวีวิจารณ์ และคำประพันธ์ เป็นต้น

คำว่า ร้อยกรองเพิ่งจะเริ่มใช้เมื่อมีการตั้งวรรณคดีสมาคมขึ้น ใน พ.ศ. 2485 โดยใช้คำว่า ร้อยกรอง แทนคำว่า กวีนิพนธ์ ซึ่งแต่เดิมหมายถึง โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร้อยกรองนี้ อำเภอพรรณ พิพัฒน์วัฒนามย์ (2530 : 12) กล่าวว่า มีที่มาจากการที่กวีผู้มีความสามารถในการใช้ถ้อยคำภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และใช้ชีวิตจิตใจของตน ออกมาอย่างมีความหมาย และมีความไพเราะงดงามในขอบข่ายบังคับของฉันทลักษณ์ ส่วน เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (2525 : บทนำ) ได้เสนอความคิดเห็นว่า

อารยยุคได้สืบช่วงตกทอดมาถึงปัจจุบัน โดยทางแห่งกาพย์กลอนนี้เอง...

มนุษย์กับสำเนาแห่งกาพย์กลอนจึงเป็นสิ่งที่คู่กันมาจนไม่อาจจำแนกได้ว่าเกิดมาแต่เมื่อใด

ถ้าจะถือผู้คนคือเนื้อหาของแผ่นดินแล้ว

กาพย์กลอนก็เป็นลมหายใจของแผ่นดินนั้นเทียว...

กาพย์กลอนจึงนอกจากจะเป็นลมหายใจของแผ่นดินแล้ว ก็ยังเป็นเสมือนความรู้สึกที่ผู้คนได้ระบายออกมาโดยไม่จำกัดแม้ด้วยอักขระภาษาเท่านั้น

ร้อยกรองเกิดขึ้นมานานพร้อมกับการรู้จักใช้ภาษาพูดเพื่อสื่อความเข้าใจของมนุษย์ โดยรู้จักตกแต่งคำพูดให้ไพเราะงดงาม มีสัมผัสคล้องจองกันและมีความหมายที่ลึกซึ้งกินใจ ประเทือง คล้ายสุบรรณ (2528 : 2) กล่าวว่า คำพูดนั้นยังมีใช้อยู่จนทุกวันนี้ที่เรียกว่า วรรณคดีปาก เช่น สุภาษิต สำนวนไทย ปริศนาคำทาย บทกลอนสำหรับเด็ก เพลงกล่อมเด็ก และเพลงชาวบ้าน เป็นต้น

ความหมายของบทร้อยกรอง

ชลธิรา กลัตอยู่ และคนอื่น ๆ (2521 : 161 – 163) กล่าวว่า บทร้อยกรอง หมายถึง ถ้อยคำสำนวน ภาษาที่เรียบเรียงขึ้นอย่างมีบทบัญญัติ กฎเกณฑ์ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า มีฉันทลักษณ์ แบบโบราณ รวมทั้งฉันทลักษณ์ที่ผู้แต่งคิดตั้งขึ้นเองก็ได้

ทรงศักดิ์ ปรารค์วัฒนากุล (2525 : 52) กล่าวว่า บทร้อยกรอง คือ ศิลปะแห่งการประพันธ์ กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ร่าย ซึ่งมีข้อกำหนดบังคับทางฉันทลักษณ์อันประกอบด้วยคณะหรือการกำหนดจำนวนคำ จำนวนพยางค์ เสียงสูงต่ำ เสียงหนักเบา เสียงสั้นยาว จังหวะ สัมผัสต่าง ๆ ซึ่งเป็นแบบแผนตามลักษณะของร้อยกรองของประเภทนั้น ๆ

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ (2527 : 830) กล่าวว่า บทร้อยกรอง ได้แก่งานสร้างสรรค์ หรือ บทกวีนิพนธ์ที่กวีผู้สร้างสรรค์จัดทำขึ้น เพื่อแสดงออกซึ่งความคิด ความเห็น ความต้องการหรือจินตนาการของตนให้เป็นที่ปรากฏ โดยใช้ระเบียบของภาษา มีรูปแบบ มีข้อบังคับกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เฉพาะแบบ เช่น การกำหนดจำนวนคำหรืออักษร กำหนดส่งรับสัมผัสตามตำแหน่ง กำหนดจำนวนวรรค กำหนดคำที่มีเสียงหรือรูปวรรณยุกต์ กำหนดคำที่มีเสียงหนักเบา สั้น ยาว ที่เรียกว่า ครุ ลหุ เป็นต้น

ประกาศรี สี่ห้าไฟ (2527 : 59) กล่าวว่า บทร้อยกรอง คือ คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย ลิลิต ใช้เรียกรวบรวมประเภทที่มีลักษณะบังคับในการแต่ง หรือมีการกำหนดคณะ โบราณเรียกว่า คำกานท์ หรือ กวีนิพนธ์ ที่กวีใช้จินตนาการสร้างสรรค์ขึ้นมาตามลักษณะคำประพันธ์ที่บัญญัติไว้ในคำประพันธ์แต่ละชนิด

รัชนี ศรีไพรวรรณ (2529 : 599) กล่าวถึงบทร้อยกรองว่า หมายถึง ข้อความที่เกิดจากศิลปะแห่งการเลือกใช้ถ้อยคำอันไพเราะและถูกต้องตามฉันทลักษณ์ บทร้อยกรองใช้ถ้อยคำถ่ายทอดให้เกิดอารมณ์ เกิดความสุข ความเบิกบาน หรือความสะเทือนใจ ตลอดจนทำให้เกิดความคิดและจินตนาการ

วันเนาว์ ยูเต็น (2532 : 2) กล่าวว่า บทร้อยกรอง หมายถึง คำประพันธ์หรือถ้อยคำที่ได้เรียบเรียงขึ้น โดยมีข้อบังคับจำกัดคำ วรรคตอน และมีสัมผัสตามกฎหมายเกณฑ์ที่กำหนดให้แต่ละประเภท

จากที่ได้กล่าวมาจึงพอสรุปได้ว่า บทร้อยกรอง หมายถึง งานเขียนที่มีการกำหนดลักษณะ บังคับจำนวนคำ จำนวนพยางค์ มีการกำหนดลักษณะ สัมผัส รูป เสียง และวรรณยุกต์ เพื่อให้เกิดความไพเราะตามลักษณะของคำประพันธ์แต่ละชนิด อันได้แก่ กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ร่าย ตลอดจนคำประพันธ์ประเภทอื่นที่อาศัยจังหวะ สีสานในการประพันธ์ มีการเล่นคำ เล่นอักษร ให้เกิดความไพเราะในการอ่านออกเสียงและมีความหมายที่ลึกซึ้งประทับใจแก่ผู้อ่าน

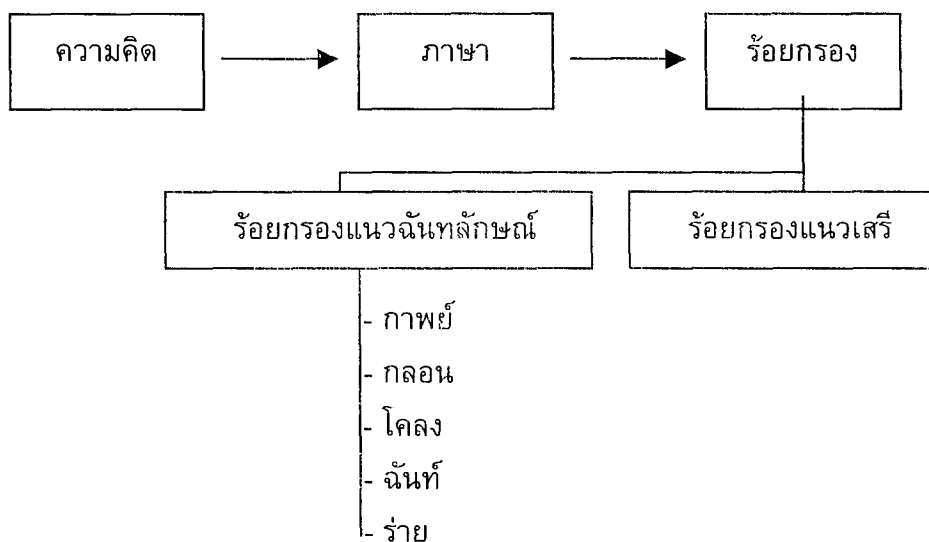
ประเภทของบทร้อยกรอง

การนับประเภทของร้อยกรองไทยนั้น เปลื้อง ณ นคร (2530 : 29) กล่าวว่า มี 5 ประเภท คือ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย อันเป็นรูปแบบที่สืบทอดมาจากกวีไทยโบราณ เช่นเดียวกับ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2532 : 146 - 147) กล่าวถึงบทร้อยกรอง หรือคำประพันธ์ไทยว่า มี 5 ประเภท คือ

1. กาพย์ แบ่งออกเป็น กาพย์ยานี กาพย์ฉมัง กาพย์สุรางคนางค์ กาพย์ขับไม้
2. กลอน แบ่งออกเป็น กลอนแปด กลอนหก ซึ่งจัดเป็นกลอนสุภาพ นอกจากนั้นกลอนยังมีรูปแบบที่นำไปแต่งเป็นดอกสร้อย สักวา เพลงยาว เสภา นิราศ กลอนบทละคร กลอนเพลงปฏิพากย์ ได้อีกหลายแบบและมีกลอนกลบทแบบต่างๆ อีกมาก
3. โคลง แบ่งเป็น โคลงสอง โคลงสาม โคลงสี่ ซึ่งจัดเป็นโคลงสุภาพ แล้วยังมีโคลงตันอีกหลายชนิด มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น โคลงตันวิวิธมาลี จัตวาทัณที บาทกุญชร ฯลฯ นอกจากนั้นยังมีโคลงพิเศษอีกหลายชนิด ได้แก่ โคลงกระทู้ โคลงกลอักษร และโคลงห้า หรือมณฑกคติ ที่ใช้ในประกาศแข่งน้ำพระพิพัฒน์สัตยา
4. ฉันท์ แบ่งเป็นหลายชนิด เช่น อินทรวีเชียรฉันท์ ฤชงคพายาดฉันท์ วิชขุมาลาฉันท์ มาณวกฉันท์ วสันตดิถีฉันท์ ฯลฯ เป็นต้น

5. ร่าย แบ่งเป็น ร่ายโบราณ ร่ายสุภาพ ร่ายด้น และร่ายยาว

ประเภทของบทร่ายกรองนี้ หากจะเขียนก็ต้องมีการเลือกรูปแบบของบทร่ายกรองว่าจะเป็นชนิดใด เช่น อาจเป็นกาพย์ กลอน โคลง หรือฉันท์ ก็ได้ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2532 : 143) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ภาษา และรูปแบบของบทร่ายกรอง โดยเขียนเป็นภาพประกอบได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ภาษา และรูปแบบของบทร่ายกรอง

ลักษณะบังคับของบทร่ายกรอง

การแต่งบทร่ายกรองตามปกติจะต้องทำตามแผนที่บัญญัติไว้ ซึ่งเรียกว่า ฉันทลักษณ์ หรือลักษณะบังคับของบทร่ายกรอง ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 9 อย่าง ดังที่ สิทธา พิณภูวดล และ ประทีป วาทิกทินกร (2522 : 43 – 47) กล่าวไว้ ดังนี้

1. คณะ คือ ข้อกำหนดว่าบทร่ายกรองชนิดนั้นจะต้องมีจำนวนคำเท่าใดใน 1 วรรค 1 บาทหรือ 1 บท เช่น กาพย์ยานี 11 กำหนดคณะไว้ว่า 1 บท จะมี 2 บาท แต่ละบาทจะประกอบด้วย 2 วรรค วรรคแรกจะต้องมี 5 คำ วรรคหลัง 6 คำ ดังนี้ เป็นต้น ลักษณะบังคับข้อนี้เป็นลักษณะสำคัญที่บทร่ายกรองทุกประเภทจะต้องมี มิฉะนั้นก็ไม่อาจบอกได้ว่าเป็นบทร่ายกรองประเภทใด

2. สัมผัส คือ ลักษณะที่บังคับให้ใช้คำคล้องจองกัน ซึ่งเป็นลักษณะบังคับที่สำคัญที่สุดในบทร่ายกรองทุกประเภท

3. คำครุ คำหลุ เป็นคำที่บังคับใช้ในการแต่งฉันท์ ส่วนบทร่ายกรองประเภทอื่น ๆ ไม่บังคับ

4. คำเอก คำโท เป็นที่บังคับใช้ในการแต่งโคลง และร่าย คำเอก ได้แก่ คำหรือพยางค์ที่มีรูปวรรณยุกต์เอก และคำตายทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นเสียงวรรณยุกต์ใดก็ตามนับว่าเป็นคำเอกทั้งสิ้น ส่วนคำโท ได้แก่ คำหรือพยางค์ ที่มีรูปวรรณยุกต์โท

5. คำเป็น คำตาย เป็นคำที่ใช้ในการแต่งโคลง ร่าย และบทร้อยกรองที่เป็นกลบท

6. เสียงวรรณยุกต์ เป็นข้อกำหนดที่บังคับใช้ในการแต่งกลอน โดยถือเรื่องเสียงวรรณยุกต์เป็นสำคัญ

7. พยางค์ คือ เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่งๆ จะมีความหมายหรือไม่ก็ได้ ในการแต่งบทร้อยกรองจะถือว่าพยางค์ก็คือคำนั่นเอง

8. คำนำ เป็นคำที่ใช้ขึ้นต้นสำหรับบทร้อยกรองบางประเภท เช่น กลอนสักวา ใช้คำ “สักวา” ขึ้นต้น เช่น “สักวาหวานอื่นมีหมื่นแสน” กลอนดอกสร้อยใช้คำซ้ำโดยมีคำว่า “เอ๋ย” สลับ เช่น “รามเอ๋ยรามคำแหง” “คนเอ๋ยคนดี” ฯลฯ กลอนบทละครใช้วลี “เมื่อนั้น” “บัดนั้น” “ครานั้น” ฯลฯ เป็นต้น

9. คำสร้อย เป็นคำที่ใช้ลงท้ายวรรค ท้ายบาท หรือท้ายบท เพื่อความไพเราะ หรือเพื่อให้ครบจำนวนคำตามลักษณะบังคับ บางแห่งก็ใช้เป็นคำถามหรือใช้ย้ำความ คำสร้อยนี้มักจะใช้เฉพาะโคลงกับร่าย

จะเห็นได้ว่าลักษณะบังคับที่สำคัญของบทร้อยกรอง มีอยู่ 2 ลักษณะ คือ คณะและสัมผัสเพราะเป็นลักษณะบังคับของบทร้อยกรองทุกประเภท ส่วนลักษณะอื่นๆ นั้นใช้บังคับเฉพาะบางประเภทเท่านั้น

องค์ประกอบแห่งความงามของบทร้อยกรอง

บทร้อยกรองที่ได้รับการยกย่องว่างาม คือ มีความไพเราะ และความซาบซึ้งประทับใจ นั้น ย่อมประกอบด้วยคุณสมบัติหลายประการ ซึ่งสิทธิา พินิจภูวดล และประทีป วาทิกทินกร (2522 : 82 – 91) เสนอไว้ ดังนี้

1. คำที่เลือกสรรใช้ ต้องเป็นคำที่มีความหมายลึกซึ้งสะท้อนอารมณ์หรือสูงส่งมีสง่าด้วยรูปและเสียงเป็นพิเศษ

2. เสียงเสนาะ เป็นสิ่งที่จะทำให้บทร้อยกรองงดงามในความรู้สึกของผู้อ่าน ทั้งนี้เสียงเสนาะจะเกิดจากสัมผัส ลีลาจังหวะ การเลียนเสียงธรรมชาติ การเล่นคำ เป็นต้น

3. ความหมายลึกซึ้งกินใจ อันเกิดจากการใช้กวีโวหาร การอุปมา อุปไมย การใช้สัญลักษณ์ การกล่าวเกินจริง มีการสร้างภาพพจน์ด้วยการพรรณนาอย่างตรงไปตรงมา หรือมีการมคมคาย แปลกใหม่ แสดงภูมิปัญญา มีการสะท้อนความรู้สึกและสร้างบรรยากาศให้เกิดขึ้นได้ดีความ การบรรยายให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวไปตามบท นอกจากนี้ควรมีการเสนอความคิดที่แยกคาย

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ (2527 : 1177) กล่าวถึงองค์ประกอบของวรรณศิลป์ในวรรณกรรมบทร้อยกรองว่า ควรประกอบด้วย การแต่งดี มีสุนทรีย์ภาพ มีอารมณ์สะเทือนใจ มีประโยชน์ต่อผู้อ่าน และให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน

ชูศักดิ์ ศุภรินทร์ (2533 :198 – 241) กล่าวถึง ความงามของบทร้อยกรองว่าควรประกอบด้วย ลีลาจังหวะ การเล่นคำ เล่นอักษร และการเสนอความคิดที่ชนะ

ส่วนศิวากานท์ ปทุมสูติ (2533: 51)ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของบทกวีที่ดีว่า ควรจะประกอบด้วย ฉันทลักษณ์ เนื้อหา ความคิด และถ้อยคำ

จากที่ได้กล่าวมาจึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบแห่งความงามของบทร้อยกรองควรประกอบไปด้วย ด้านรูปแบบฉันทลักษณ์ ซึ่งได้แก่ การเขียนได้ถูกต้องตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์ มีการเล่นคำ เล่นอักษร นอกจากนี้ ยังควรมีความงามทางด้านความคิด สามารถแสดงออกได้อย่างสะเทือนอารมณ์ และให้แง่คิดแก่ผู้อ่านด้วย

ภาษาที่ใช้ในบทร้อยกรอง

ภาษาที่ใช้ในบทร้อยกรองนั้นมีลักษณะแตกต่างจากภาษาที่ใช้ในการเขียนร้อยแก้ว ฐาปะนีย์ นาครทรรพ (2532 : 143 – 144) กล่าวว่า ภาษากวีมีลักษณะเด่น คือ

1. ทำให้เกิดความรู้สึกและเห็นภาพได้ดี ตามจินตนาการของกวี
2. มีเสียงและจังหวะดุจดนตรี ทำให้เกิดความไพเราะชวนให้เพลิดเพลิน
3. ให้ความนึกคิดที่ลึกซึ้ง
4. ก่อให้เกิดความสะเทือนอารมณ์

ส่วนภาษาบทร้อยกรองที่เหมาะสมสำหรับเด็กนั้น หทัย ดันหยง (2529 : 116) เสนอว่า

1. ใช้คำง่าย ๆ แต่คล้องจองเป็นหลัก
2. ใช้แบบแผนกวีนิพนธ์อย่างง่าย เช่น กลอนสั้น ๆ กลอนบทดอกสร้อย กลอนหก กาพย์ยานี 11 กาพย์สุรางคนางค์ แต่ไม่ควรใช้ โคลง ฉันท์ กลโคลง สำหรับกลอนแปดนั้น ใช้กับเด็กเล็ก ๆ อาจมีห้วงยาวเกินไป แต่เด็กโตใช้ได้
3. คำคล้องจองนั้นไม่เคร่งครัดข้อบังคับ แต่เอาพลังความหมายที่ชัดเจน ถ้อยคำเพราะพริ้ง ฟังเข้าใจง่ายเป็นหลัก
4. บทร้อยกรองมักใช้ภาษาสากเข้าสัมผัส ทำให้ความหมายพื้นเพอื่ณ เบี่ยงเบน หรือสับสน เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ไม่ควรใช้ภาษาบทร้อยกรอง หันไปใช้ร้อยแก้วจะดีกว่า
5. ภาษาบทร้อยกรองไม่ควรยาวเกินไป สามารถอ่านจบภายใน 15 –20 นาที ก็นับว่าใช้เวลาแล้ว

การเขียนบทร้อยกรอง

อัมพร สุขเกษม (2520 : 32 – 33) ได้กล่าวถึงวิธีปฏิบัติในการเขียนบทร้อยกรองไว้ดังนี้

1. เขียนให้ตรงตามที่ตั้งใจไว้ หรือถ้าเป็นหัวข้อที่ผู้อื่นตั้งให้เขียน ก็ต้องตีความเขียนให้ตรงตามที่เขากำหนดให้
 2. เขียนให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับร้อยกรองแต่ละประเภท แต่ละชนิด
 3. ดำเนินเรื่องให้สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หรือที่เรียกว่า ดำเนินเรื่องให้มีเอกภาพ
 4. ระมัดระวังการใช้ถ้อยคำ เช่น อย่าใช้คำซึ่งเดิมสระอื่นเข้าไปโดยไม่มี ความหมาย หรือตัดศัพท์ผิด
 5. เขียนข้อความให้กระชับรัดกุมและได้เนื้อหาสาระ คือ ไม่ใช่ข้อความที่มีคำซ้ำ อย่างฟุ่มเฟือย
 6. ใช้คำให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและลักษณะบังคับของบทร้อยกรอง
 7. ใช้สำนวนภาษาให้ถูกต้องตรงตามความหมายพยายามหลีกเลี่ยงสำนวนภาษาที่ไม่ทราบความหมายชัดเจน
 8. สอดแทรกความคิดดีๆ และแปลกใหม่ที่เป็นของตนเองลงในบทร้อยกรอง พยายามหลีกเลี่ยงความคิดหรือเนื้อเรื่องที่ใคร ๆ ก็พูดกันจนเป็นธรรมดาสามัญไปแล้ว คือต้องมี ความคิดริเริ่มเป็นตัวของตัวเองตามสมควร
 9. ขัดเกลาถ้อยคำสำนวนและเนื้อหาให้ไพเราะราบรื่น ก่อให้เกิดความประทับใจแก่ผู้อ่าน พยายามทำให้บทร้อยกรองที่แต่งมีลักษณะต่าง ๆ ดีพร้อม ทั้งด้านการใช้ถ้อยคำ สัมผัส ส่วนเนื้อหาควรจะน่าสนใจหรือมีลักษณะเร้าความคิด อารมณ์ และจินตนาการ
- เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (2527 : 37) กล่าวถึง การเขียนบทร้อยกรองหรือคำประพันธ์ว่าจะขึ้นอยู่กับ

1. ความรู้สึกของผู้เขียนที่เป็นอิสระ
2. การมีจิตสำนึกที่ถูกต้อง
3. การมีเสรีภาพจากภายนอกและสิ่งที่แวดล้อม

จำนง แซ่ตั้ง (2533 : 61) เสนอความเห็นว่าการเขียนบทกวีนั้น เนื้อเรื่องที่เขียนเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าเขียนแต่เรื่องราวเนื้อหาที่ฟุ่มเฟือยไร้สาระ ไม่สร้างเสริมปัญญาของคนและของผู้อื่น ก็จะไม่มีประโยชน์อันใดแก่บทกวีที่สร้างสรรค์ขึ้น

ศิวภานท์ ปทุมสูติ (2533 : 92 – 93) กล่าวถึงบทกวีที่สร้างสรรค์ว่าควรมีลักษณะในการเขียนดังนี้

1. ลักษณะทางเนื้อหา
 - 1.1 สารเนื้อหาเป็นสากล
 - 1.2 มีโลกทัศน์กว้างไกล
 - 1.3 สร้างความงอกงามในจิตวิญญาณของผู้อ่าน
 - 1.4 เสนอมุมมองที่แปลกใหม่หรือลึกซึ้งกว่าธรรมดา
 - 1.5 สื่อสะท้อนความจริงอย่างเที่ยงธรรม ไม่ลอกเลียนผู้อื่น
2. ลักษณะทางวรรณศิลป์
 - 2.1 สำนวนภาษาเป็นธรรมชาติ
 - 2.2 ใช้คำและความหมายเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
 - 2.3 ไวยากรณ์ ลักษณนาม หลวมคม กระชับสัมผัสใจ
 - 2.4 จังหวะกระบวนการนิพนธ์งดงาม
 - 2.5 ถูกต้องฉันทลักษณ์

จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นว่า การเขียนบทร้อยกรองควรเขียนให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ถูกต้องฉันทลักษณ์ มีเอกภาพ รู้จักเลือกเฟ้นถ้อยคำที่เหมาะสม สามารถสื่อความหมายได้ดีและส่งเสริมให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ผู้อื่น

การสอนเขียนบทร้อยกรอง

การสอนให้เด็กเขียนบทร้อยกรองนั้น ครูจะต้องคำนึงถึงหลักการด้านต่างๆ หลายด้าน ทั้งด้านเจตคติ ความสนใจ และความเหมาะสมกับวัยของเด็ก บาวเวอร์ส (Bowers.1957 : 102) ได้กล่าวถึงลักษณะของบทร้อยกรองที่เด็กสนใจและแนวทางของครูในการสอนไว้ดังนี้

1. เด็กจะชอบและสนใจบทร้อยกรองที่ให้จังหวะหนักแน่น ใช้คำง่าย ๆ ธรรมดา ๆ เป็นคำที่คุ้นเคยแต่ให้ความรู้สึก เสียว และภาพพจน์ชัดเจน
2. เด็กจะชื่นชมบทร้อยกรองที่สอดแทรกอารมณ์ขัน และจดจำได้ดี ดังนั้นในการสอนเขียนคำประพันธ์ชนิดบทร้อยกรองที่จะให้เด็กมีความสุขและความมั่นใจครูจึงควรให้เด็กเขียนเรื่องที่ขบขันก่อนเพื่อเป็นการจูงใจ
3. เด็กจะชื่นชอบบทร้อยกรองที่ให้เรื่องราวที่ประสมประสานระหว่างเรื่องจริงและเรื่องนิทานที่แปลกไปจากความจริง
4. เด็กจะชอบเขียนบทร้อยกรองที่เกี่ยวข้องกับตัวเขา และมักจะแสดงความรู้สึกนึกคิดตามประสาเด็ก เรื่องที่จะนำมาให้เด็กเขียนจึงควรเป็นเหตุการณ์ต่างๆ ตลอดจนเรื่องราวที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัวเขาเอง

เคนเนดี (Kenedy. 1975 : 212 – 217) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการสอนบทร้อยกรองในระดับประถมศึกษาไว้ ดังนี้

1. จัดประสบการณ์ทางด้านบทร้อยกรองแก่เด็ก โดยการให้เขาได้อ่าน ได้ฟังบทร้อยกรองตลอดจนเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งที่ใกล้และไกลตัว เพื่อช่วยส่งเสริมจินตนาการในการเขียน
2. ครูควรจัดกิจกรรมหลายๆ อย่างที่จะมีส่วนช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการสร้างสรรค์งานบทร้อยกรอง เช่น การเล่นเกม การจัดนิทรรศการ เป็นต้น
3. ให้เด็กเริ่มเขียนบทร้อยกรอง โดยการช่วยกันเขียนเป็นกลุ่ม ก่อนที่จะให้เขียนเป็นรายบุคคล เพราะจะช่วยให้เด็กมีความสุขในการทำงานและเป็นแนวทางที่จะช่วยให้เด็กมีความมั่นใจในการเขียนครั้งต่อ ๆ ไป แต่ครูจะต้องคอยให้ความช่วยเหลือแนะนำอย่างใกล้ชิด
4. ควรเลือกหัวข้อที่จะเขียน ให้เหมาะกับวัยและเพศของเด็ก
5. จัดกิจกรรมให้ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างอิสระ
6. ยอมรับ ยกย่อง สนับสนุนและส่งเสริม ในการพยายามที่จะสร้างสรรค์งานของเด็กอยู่เสมอ แม้ว่าลักษณะของบทร้อยกรองนั้นจะแปลก ผิดแผกไปจากฉันทลักษณ์ก็ตาม
7. ให้กำลังใจและติดตามผลงานของเด็กอย่างสม่ำเสมอ นำผลงานของเด็กมาอ่าน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน แต่ครูต้องระวังการพูดวิจารณ์ผลงานนั้นๆ อย่าให้เป็นการสกัดกั้นความคิดของเด็ก หรือทำให้เด็กเสียกำลังใจ

รัชนี้ ศรีไพวรรณ (2529: 661 – 674) ได้กล่าวถึงการสอนเขียนบทร้อยกรองสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาว่า ควรมีขั้นตอนดังนี้

1. สำรวจความสนใจ หรือความถนัดของนักเรียนที่มีต่อบทร้อยกรอง
 2. ให้นักเรียนรู้จักฉันทลักษณ์ของบทร้อยกรองที่นักเรียนชอบ
 3. ให้นักเรียนกำหนดเรื่อง และจุดมุ่งหมายในการเขียน
 4. ให้นักเรียนรู้จักเรียบเรียงและขยายความคิด
 5. ให้นักเรียนลงมือเขียนบทร้อยกรอง โดยยึดหลักดังนี้
 - 5.1 เขียนให้ตรงจุดมุ่งหมายที่คิดว่าจะเขียน
 - 5.2 เขียนให้ถูกฉันทลักษณ์ที่ตั้งใจจะเขียน
 - 5.3 ดำเนินเรื่องให้สอดคล้องกัน เกี่ยวเนื่องกันไปเป็นเรื่องเดียวกัน
 - 5.4 ระวังการใช้ถ้อยคำ เลือกใช้คำที่มีความหมายสอดคล้องกับเนื้อหา อารมณ์
- บทร้อยกรองจึงจะไพเราะ
- 5.5 เขียนบทร้อยกรองให้กระชับรัดกุม
 - 5.6 ใช้คำให้เหมาะแก่เนื้อเรื่อง
 - 5.7 ใช้สำนวนภาษาให้ถูกต้อง
 - 5.8 พยายามสอดแทรกความคิดที่ดีในบทร้อยกรอง
 - 5.9 ขัดเกลาสำนวนให้ไพเราะราบรื่น

ศิวภานท์ ปทุมสูติ (2533 : 15 – 25) กล่าวถึง กลวิธีสอนเด็กให้เรียนเขียนกวี โดยแนะนำว่า อย่าเริ่มสอนเด็กให้เขียนบทร้อยกรองด้วยการสอนฉันทลักษณ์ เพราะจะทำให้เด็กเบื่อและมีเจตคติที่ไม่ดีต่อฉันทลักษณ์ การสอนเริ่มแรกควรฝึกให้เด็กรู้จักคิด และแสดงความคิดเห็นออกมาเป็นการเขียนแบบสั้นๆ พอได้ใจความตามอิสระก่อน

ขั้นต่อไปจึงฝึกนำความคิด คือ ฝึกความคิดอย่างต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ภาษา ด้วยการเขียนคำที่แสดงความคิดอย่างมีลีลา มีชั้นเชิงวรรณศิลป์ในรูปแบบที่ไม่เน้นคำสัมผัสคล้องจอง แต่อาจจะสัมผัสเสียงอักษร ซ่อนสัมผัสในตามแต่จะทำได้ หรือเป็นไปไม่ได้ การเขียนนำความคิดเป็นการฝึกการใช้ประโยคและกลุ่มคำ วลี ที่กระชับกินความคล้ายท่วงทำนองของบทร้อยกรองมีฉันทลักษณ์ต่างกัน แต่เพียงไม่เน้นบังคับคำสัมผัสเท่านั้นเอง การเขียนขั้นนี้ได้ก็ยังมีอิสระที่จะเลือกใช้จำนวนคำ วลี ที่จะใช้ตลอดจนเสียงอักษรตามเด็กปรารถนา

เมื่อนักเรียนได้ฝึกความคิดและนำความคิดอย่างอิสระด้วยความรู้สึกอยากคิดอยากเขียนจนคล่องไประยะหนึ่งแล้ว ย่อมเป็นพื้นฐานสำคัญในการเขียนบทร้อยกรองมีฉันทลักษณ์สืบต่อไป

พจมาน พงษ์ไพบูลย์ (2534 : 1- 2) กล่าวว่า เด็กชอบอ่านเรื่องราวที่มีคำคล้องจองกัน ทั้งที่เป็นเนื้อเรื่องสุภาพดี คำพ้องเพย ทางด้านการเขียนนั้น หากเด็กเขียนเรื่องราวเป็นบทร้อยกรอง เด็กจะรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ท้าทาย เขาต้องคิดหาคำมาร้อยเรียงให้เป็นเรื่องราวอย่างสนุกสนานน่าติดตาม เรื่องที่เด็กเขียนมักจะเป็นเรื่องใกล้ตัว ตามวัยและตามจินตนาการของเขา หากจะแยกให้เห็นเรื่องราวที่เด็กชอบเขียนเกี่ยวกับเรื่องภายในครอบครัว เรื่องเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน เรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวคำขวัญต่าง ๆ และเรื่องจากจินตนาการ

นอกจากนี้ พจมาน พงษ์ไพบูลย์ (2534 : 4) ยังกล่าวเสริมอีกว่า การสอนให้เด็กรู้จักบทร้อยกรองในวัยใดก็ได้หากเราต้องการ ตั้งใจ และเลือกสรรความงามทางภาษามาป้อนเด็กส่งเสริม ให้กำลังใจ ไม่ปิดกั้นจินตนาการของเขา ระยะเวลาที่อยู่ในโรงเรียนนับว่าเป็นเวลาที่ดีและมีค่าของเด็กที่ควรส่งเสริมการเขียนบทร้อยกรอง

ชูศักดิ์ ศุภรณันท์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์บทร้อยกรองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน จากวารสารในช่วงปี พ.ศ. 2528 – 2530

จากการวิจัยบทร้อยกรอง 208 ชิ้น พบว่า แนวคิดในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่สำคัญเรียงตามลำดับดังนี้

1. การให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็กและเยาวชน
2. การให้ความสำคัญแก่เด็กและเยาวชน
3. การเสนอปัญหาความมอดอยาก ยากจน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการแก้ปัญหา
4. การจัดการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชน
5. การเสนอปัญหาการว่างงาน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการแก้ไข
6. ความต้องการให้มีผู้นำในการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างจริงจัง

7. ความต้องการความร่วมมือร่วมใจจากบุคคลทุกฝ่ายเพื่อช่วยพัฒนาเด็กและเยาวชนทุก ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านสติปัญญา ด้านอาชีพ ด้านสังคม จริยธรรมและวัฒนธรรม

ในด้านกลวิธีในการนำเสนอแนวคิดนั้นพบว่า ส่วนมากเป็นการนำเสนอแนวคิดแบบตรงไปตรงมา รองลงมาเป็นการนำเสนอแบบเปรียบเทียบ ส่วนการนำเสนอแนวคิดแบบการสร้างสถานการณ์มีน้อย

ในแง่ของวรรณศิลป์ พบว่า มีการสรรคำใช้ที่ดีพอสมควร มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและให้ความรู้สึก ส่วนมากใช้คำที่มีความหมายตรง ทางด้านเสียงเสนาะพบว่า มีการใช้ศิลปะเพียงบางส่วนเท่านั้น ส่วนคำร้อยไร้สัมผัส (Black Verse) ไม่ค่อยมีความไพเราะในแง่ที่ศึกษา เพราะขึ้นอยู่กับรูปแบบการแต่งทางด้านความหมาย มีการใช้ชั้นเชิงในการแต่งที่ไม่เด่น มีลักษณะเรียบ ๆ ธรรมดา ไม่คมคายหรือโลดโผนอย่างกวีโบราณ

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรองพอสรุปได้ว่า บทร้อยกรองของเด็กมีการนำเสนอแบบตรงไปตรงมา การสอนโดยใช้บทร้อยกรองจะช่วยให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ วิธีสอนบทร้อยกรองให้ได้ผลดี ทำได้ด้วยการใช้นิทานบทร้อยกรองและวิธีสอนที่เหมาะสม ซึ่งมีการจัดประสบการณ์ที่ดีให้แก่เด็ก โดยเฉพาะการสอนซึ่งใช้แบบฝึกการเขียนสร้างสรรค์จะช่วยให้เด็กเขียนบทร้อยกรองได้ดีขึ้น

ลักษณะกิจกรรมที่ส่งเสริมการเขียนบทร้อยกรอง

รัชนี้ ศรีไพวรรณ (2529 : 633 – 634) กล่าวถึง กิจกรรมที่ปูพื้นฐานการเขียนบทร้อยกรองว่า

1. ควรเริ่มจากกิจกรรมที่ง่าย ๆ ไปหากิจกรรมที่ยาก
2. กิจกรรมนั้นจะต้องสนุกสนานน่าสนใจ
3. เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็ก
4. เป็นกิจกรรมที่ทำทลายความคิด ความสามารถของเด็ก และพัฒนาทางความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาให้มากที่สุด

ส่วน บันลือ พฤกษ์วัน (2533 : 83 – 84) กล่าวถึงแนวการสอนส่งเสริมการเขียนบทร้อยกรองว่าควรให้เป็นไปตามความสนใจของเด็ก เพราะว่าเด็กบางคนอาจจะไม่มีความสามารถทางด้านนี้ จึงไม่ควรบังคับแต่ควรส่งเสริมให้เป็นไปตามความสนใจของผู้เรียน คือ

1. กิจกรรมที่ควรส่งเสริม ได้แก่ การเล่นต่อคำสัมผัส เป็นกิจกรรมที่เด็กชอบอยู่มาก จึงควรจัดให้เล่นสลับกับการเรียนวรรณคดีประเภทบทร้อยกรอง
2. สอนให้รู้จักถอดคำประพันธ์
3. ชี้แนะให้เห็นความสำคัญและรสไพเราะของบทประพันธ์ที่กวีสามารถเลือกถ้อยคำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม
4. ส่งเสริมการท่องคำประพันธ์หรือบทร้อยกรองที่มีความไพเราะ

การประเมินผลด้านการเขียนบรรยายโครง

การพิจารณาประเมินผลการเขียนบรรยายโครงของนักเรียนนั้น มีผู้เสนอความคิดเห็นไว้ดังนี้

บรูค และวอร์เรน (Brook and Warren . 1955 : 591 – 595) เสนอให้เพื่อนนักเรียนช่วยกันตัดสินโดยสร้างเกณฑ์ ดังนี้

1. ความคิดริเริ่มที่ไม่ซ้ำแบบใคร เป็นตัวของตัวเอง
2. การเลือกคำใช้ในเรื่อง และการใช้จินตนาการในการเขียน
3. แบบแผนตามลักษณะบังคับของบรรยายโครง

เบอร์น (Burns. 1971 : 99) เสนอว่า ไม่ควรนำเอาบรรยายโครงของเด็กทุกคนมาเปรียบเทียบกับเพื่อพิจารณาว่าใครมีความสามารถมากกว่ากัน ในการตัดสินครูควรคำนึงถึงความสามารถที่เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ภูมิหลัง ตลอดจนประสบการณ์ของเด็กเป็นองค์ประกอบผลงานของเด็กนั้น จะได้รับการเปรียบเทียบกับงานชิ้นก่อน ๆ ของตัวเองเท่านั้น

ชวน เพชรแก้ว (2519 : 285) ได้เสนอ การวัดผลการเขียนบรรยายโครงของนักเรียนว่า ครูควรวัดผลการเขียนควบคู่ไปกับการเรียนการสอน ไม่ควรสอบเพียงครั้งเดียวเมื่อจบเนื้อหา เพราะจะเป็นการวัดที่ไม่เห็นความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน ส่วนการตรวจงานเขียนครูควรชี้ให้เห็นข้อบกพร่องเล็ก ๆ น้อย ๆ และให้กำลังใจแก่ผู้เขียน ไม่ควรทำให้ผู้เขียนท้อใจ การแบ่งเกณฑ์การวัดผลควรจะเป็นคะแนนเก็บ 60 % และสอบปลายภาคเพียง 40 % และเกณฑ์ในการให้คะแนนงานแต่ละชิ้น ถ้าคะแนนเต็ม 10 คะแนน ควรแบ่งคะแนนดังนี้

ความคิดและการลำดับความคิด	4 คะแนน
รูปแบบฉันทลักษณ์ถูกต้อง	3 คะแนน
สำนวนภาษา	3 คะแนน

กิฟลี วรรณจิณี (2535 : 85) ได้แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนการเขียนบรรยายโครงตามอัตราส่วนน้ำหนักความสำคัญ ดังนี้

การแสดงออกทางด้านความคิดสร้างสรรค์	5 ส่วน
ฉันทลักษณ์	2 ส่วน
การเสนอเรื่อง	1 ส่วน
การใช้ภาษา	1 ส่วน
เนื้อหาสาระ	1 ส่วน
รวมทั้งสิ้น	10 ส่วน

การกำหนดคะแนนตามคุณภาพ ให้คะแนน 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงเกณฑ์การกำหนดคะแนนตามคุณภาพของแบบทดสอบการเขียน
บทร้อยกรอง ของกิฟลี วรรณจิยี่

เกณฑ์การให้คะแนน	ดีมาก	ดี	พอใช้	เกือบพอใช้	ไม่ดี
	5	4	3	2	1
การแสดงออกทางด้านความคิด					
ฉันทลักษณ์					
การเสนอเรื่อง					
การใช้ภาษา					
เนื้อหาสาระ					

การคิดคะแนน ทำโดยการนำคะแนนในแต่ละเกณฑ์การพิจารณาคูณด้วยน้ำหนัก
ความสำคัญแล้วนำมารวมกันเป็นคะแนนการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนจากผู้ตรวจ 1 คน จาก
นั้นนำคะแนนจากผู้ตรวจทั้งหมดมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของนักเรียนแต่ละคน

จันทิมา พรหมโชติกุล (2529 : 1000) ได้แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนแบบจัดอันดับ
คุณภาพของ แบบทดสอบการเขียนบทร้อยกรองแบบเติมคำ ตามตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนแบบจัดอันดับคุณภาพของแบบทดสอบการเขียน
บทร้อยกรองของจันทิมา พรหมโชติกุล

เลขที่	ชื่อสกุล	ความถูกต้อง ตามลักษณะ แผนผังบังคับ	การใช้ถ้อยคำ ได้ถูกต้อง ตามความหมาย	ความไพเราะ	ผลการประเมิน
		3 2 1	3 2 1	3 2 1	
1.					
2.					
3.					

เกณฑ์การประเมิน

- 3 หมายถึง ดี
- 2 หมายถึง พอใช้
- 1 หมายถึง อ่อน

ในการวัดและประเมินผลวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษา โดยเฉพาะเรื่องของการเขียนบทร้อยกรองนี้ จันทิมา พรหมโชติกุล (2529 : 1001) เสนอว่า ควรให้นักเรียนแต่งคำประพันธ์เขียนบทร้อยกรองจากหัวข้อเรื่องหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ แล้วให้คะแนนโดยวิธีจัดลำดับคุณภาพ ซึ่งเป็นวิธีการสอนโดยใช้ข้อใช้ข้อแบบอัตรันย

การวัดความสามารถการเขียนบทร้อยกรองในเด็กระดับประถมศึกษาตอนปลายสามารถกำหนดให้แต่งเป็นบทได้ ส่วนการวัดความสามารถด้านนี้ในเด็กประถมศึกษาตอนต้น อาจกำหนดให้แต่งเป็นข้อความสั้น ๆ สามารถใช้ข้อสอบแบบปรนัยแบบเลือกตอบวัดแทนได้

สำหรับเนื้อหาสาระของบทร้อยกรองที่ผู้วิจัยนำมาเสนอในงานวิจัยครั้งนี้มี 5 เรื่อง ได้แก่

1. คำสัมผัส
2. คำคล้องจอง
3. กลอนสี่
4. กาพย์ยานี 11
5. กลอนสุภาพ

รายละเอียดของบทร้อยกรองมีดังนี้

คำสัมผัส

คำสัมผัสมี 2 ลักษณะ คือ สัมผัสสระกับสัมผัสอักษร

1. สัมผัสสระ มีอยู่ด้วยกัน 2 ลักษณะ ดังนี้

1.1 สัมผัสสระที่มีเสียงสระคล้องจองกันเพราะใช้สระเสียงเดียวกัน เช่น ใบ-ใส ป่า-กา
นะ-คะ จะเห็นว่าเป็นคำที่มีเสียงคล้องจองกัน เพราะใช้สระเสียงเดียวกันในมาตราแม่ ก กา

1.2 สัมผัสสระที่มีเสียงสระคล้องจองกัน เพราะให้เสียงสระและตัวสะกดมาตราเดียวกัน เช่น กาล- บ้าน จริง- นิ่ง กฎ – บท

2. สัมผัสอักษร มีลักษณะดังนี้

คล้องจองกันด้วยพยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะตัวเดียวกัน เช่น ห่าง-เหิน จันทร์-เจ้า
ความ-ควาน อยาก-อยู่ หมอ-เหมือน คล้องจองด้วยพยัญชนะต้นมีเสียงเดียวกัน เช่น ชึ่ง-สุข
เพราะ ซ เป็นอักษรคู่ของ ส หรือ ทับ-ถึง เพราะ ท เป็นอักษรคู่ของ ถ หรือ เย็น-หยาด
เป็นสัมผัสอักษรระหว่าง ย กับ หย

ส่วนประกอบของคำสัมผัสมี 2 ประเภท คือ

1. สัมผัสนอกหรือสัมผัสบังคับ ไม่มีไม่ได้ เพราะถูกฉันทลักษณ์บังคับให้มีตามกำหนดไว้ที่เรียกว่าสัมผัสนอกก็เพราะ เป็นสัมผัสนอกวรรค หรือสัมผัสระหว่างวรรค สัมผัสนอกจะเป็นสัมผัสสระ

2. สัมผัสใน หมายถึง สัมผัสที่คล้องจองกันในวรรคเดียวกัน เป็นสัมผัสที่ไม่บังคับ ดังนั้นจึงไม่มีก็ได้ไม่ถือว่าผิด แต่สัมผัสในนี้เองที่ทำให้กลอนมีความงาม ความไพเราะรื่นหูเพิ่มขึ้น ถือว่าเป็นความสามารถพิเศษในการเขียน เพราะเป็นสัมผัสไม่บังคับ ถ้าสัมผัสนอกสร้างรูปร่างลักษณะให้แก่คำประพันธ์แล้ว สัมผัสในก็สร้างความมีชีวิตให้สัมผัสในมีทั้งสัมผัสสระและสัมผัสอักษร

คำคล้องจอง

คำคล้องจอง เป็นคำที่มีเสียงสัมผัสสระ ทำให้ง่ายต่อการออกเสียงง่ายต่อการจดจำ และหากนำมาเรียงเป็นเรื่องเป็นราวต่างๆ ก็จะเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ติดตามอ่าน เด็กๆ ในระดับประถมศึกษาจะชอบอ่านข้อความที่มีเสียงคล้องจองกันมาก นอกจากนี้ การฝึกเขียนคำคล้องจองยังเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเขียนหรือแต่งคำประพันธ์ประเภทบทร้อยกรองต่างๆ ต่อไปในอนาคตด้วย สำหรับคำคล้องจองมีหลายชนิด มีทั้งคำคล้องจองที่มี 2 คำ 3 คำ และ 4 คำ

คำคล้องจองที่มี 2 คำ คือ กลุ่มคำที่มีคำกลุ่มละ 2 คำ และมีเสียงคล้องจองกันระหว่างกลุ่ม โดยคำท้ายของกลุ่มคำหน้าสัมผัสกับคำแรกของกลุ่มคำหลังเรื่อยไป

คำคล้องจองที่มี 3 คำ กลุ่มคำที่มีคำกลุ่มละ 3 คำ และมีเสียงคล้องจองกันระหว่างกลุ่มโดยคำท้ายของกลุ่มคำหน้าสัมผัสกับคำที่ 1 หรือ 2 ของกลุ่มคำหลังเรื่อยไป

คำคล้องจองที่มี 4 คำ กลุ่มคำที่มีคำกลุ่มละ 4 คำ และมีเสียงคล้องจองกันระหว่างกลุ่มโดยคำท้ายของกลุ่มคำหน้าสัมผัสกับคำที่ 1 หรือ 2 ของกลุ่มคำหลังเรื่อยไป

ตัวอย่าง คำคล้องจองที่มี 4 คำ เช่น

เจ้าแมวน่ารัก	มันทักทายฉัน	ทุกวันกินข้าว
นอนหวาปากอ้า	คำมาจับหนู	ชอบขู่เสียงดัง

(กิฟลี วรรณจิณี)

กาพย์ยานี 11

กาพย์ยานี 11 เป็นคำประพันธ์ที่กำหนดคำและลักษณะบังคับไม่มากนัก คือ บทหนึ่งมี 2 บาท บาทหนึ่งมี 2 วรรค วรรคหน้า 5 คำ วรรคหลัง 6 คำ รวมเป็น 11 คำ จึงเรียกว่า กาพย์ยานี 11 จากการที่กาพย์ยานี 11 มีฉันทลักษณ์ไม่ซับซ้อน จึงเป็นที่นิยมให้ผู้ที่เริ่มฝึกหัดเขียนบทประพันธ์ได้ฝึกหัดเขียนกาพย์ยานี 11 เป็นเบื้องต้น

ตัวอย่าง ภาพยานี 11

ยางลบเด่นระบำ
เดินเล่นเป็นดินสอ
สมุดหยุดหายใจ
หนังสือถูกวางจัด

ปากกาทำท่าหงิกงอ
กระดาดห่อของแก้ขัด
พื้นจากไข่ไม้บรรทัด
เพระมีนัดไปโรงเรียน

(กิฟลี วรรณจิณี)

กลอนสุภาพ

กลอนสุภาพ หมายถึง คำประพันธ์ประเภทหนึ่งที่กำหนดคำในแต่ละบาท 7 – 9 คำ ที่นิยม คือ 8 คำ จึงเรียกกันว่า กลอนแปด เนื่องจากกลอนชนิดนี้เป็นที่นิยมอ่านเขียนกันมาก บางครั้งจึงเรียกกว่ากลอนตลาด กลอนสุภาพมีการบังคับคณะ สัมผัส และเสียงวรรณยุกต์ตามลักษณะของคำประพันธ์ คำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพมีลักษณะบังคับเฉพาะ 4 ประการ คือ

1. คณะ
2. พยางค์
3. สัมผัส
4. เสียงวรรณยุกต์

การสอนเด็กให้รู้จักแต่งกลอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จะเป็นการช่วยปลูกฝังให้เด็กเกิดความเข้าใจ เกิดความรัก ความสนใจ และเห็นคุณค่าของกวีนิพนธ์ของไทย ในระยะเริ่มแรกควรมีการสรรหาบทกลอนที่ประทับใจมา让孩子ได้อ่านเพื่อเป็นการปลูกฝังนิสัยให้กระหายสบทกวีเสียก่อน จากนั้นจึงฝึกเด็กให้รู้จักประพันธ์บทกลอนต่อไป

ตัวอย่าง กลอนสุภาพ

มีดอกบัวเจ็ดสีที่บ้านสวน
ดอกสีเหลืองเรืองรองมอบน้องใจ
ฟ้างดงามยามดึกมอบศรีสิทธิ์
ขาวให้ครูผู้ใจดีมีอาทร

นับจำนวนแล้วนำมาให้
สีสดใสสีสวยมอบอวยพร
สัมผัสขิดชมพุดมมอบนุสรณ์
น้ำตาลอ่อนเหี่ยวเฉาเล่าให้ใคร

(กิฟลี วรรณจิณี)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง

งานวิจัยในต่างประเทศ

เฮชท์ (Hecht. 1978 : 2857 A – 2858 A) ได้ศึกษาเรื่องการสอนร้อยกรองในระดับชั้น 7 และชั้น 8 เพื่อศึกษาสภาพบทร้อยกรองในด้านวัตถุประสงค์ อุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรมโดย ส่งแบบสอบถามไปยังครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับ 7 และ 8 ใน มลรัฐแมสซาชูเซต จำนวน 100 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า บทร้อยกรองที่จัดให้นักเรียนระดับนี้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมที่ครูจัดในการเรียนการสอนมากที่สุด คือ การแบ่งงานให้นักเรียนทำและการแสดงผลงานการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียน ส่วนกิจกรรมที่จะจัดน้อยที่สุด คือ การท่องจำและการแสดงละคร ครูไม่ได้ใช้อุปกรณ์การสอนที่แตกต่างมากนัก ครูเน้นให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวรรณกรรมบทร้อยกรอง ในการสอนครูมักจะใช้วิธีตั้งคำถามมากกว่าการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสดง ในการส่งเสริมความคิดริเริ่มของนักเรียน ครูส่งเสริมด้วยการให้นักเรียนแต่งบทร้อยกรองมากขึ้น

อับราฮัมสัน (Abrahamson. 1986 : 451 A – 452 A) ได้สำรวจความชอบในคำประพันธ์ของนักเรียนระดับ 7 , 8 และ 9 จำนวน 357 คน ซึ่งเป็นนักเรียนเขตชานเมือง ผลการสำรวจพบว่าไม่มีความแตกต่างในความชอบระหว่างเพศหรือระดับชั้นของผู้เรียนแต่มีความแตกต่าง ที่สำคัญทางสถิติ ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนใน 3 รูปแบบการสอน นักเรียนชอบการอ่านคำประพันธ์มากกว่าฟัง หรือฟังและอ่านไปพร้อมๆ กัน

นอกจากนี้ นักเรียนจะชอบจังหวะ รูปแบบของการเล่าที่สนุกสนาน และเนื้อหาที่มาจากประสบการณ์ที่คุ้นเคย สำหรับความคุ้นเคยกับคำประพันธ์ครั้งก่อนๆ ไม่มีอิทธิพลต่อความชอบของนักเรียน

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการสอนเขียนบทร้อยกรองดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การสอนโดยใช้วรรณกรรมบทร้อยกรองจะช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ วิธีสอนการเขียนบทร้อยกรองให้ได้ผลดีด้วยรูปแบบของการใช้นิทานร้อยกรองหรือเนื้อหาที่เหมาะสมกับประสบการณ์และทัศนคติที่ดีแก่นักเรียน จะส่งผลให้นักเรียนสามารถเขียนบทร้อยกรองได้ดีขึ้น

งานวิจัยในประเทศ

ยุพา ขนนอนคราม (2519 : ข – ค) ได้สร้างแบบฝึกการเขียนสร้างสรรค์ด้านบทร้อยกรองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยในระดับประถมศึกษาที่มีต่อแบบฝึกที่สร้างขึ้น ผลการวิเคราะห์พบว่า ครูภาษาไทยในระดับประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษาและโรงเรียนประถมศึกษา ต่างก็มีความเห็นตรงกันว่า แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ด้านบทร้อยกรองนี้เป็นแบบฝึกที่น่าไปใช้ประกอบการสอนเขียนบทร้อยกรองในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูในโรงเรียนทั้ง 2 สังกัด ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จรรยา วังไฉ (2522 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างหนังสืออ่านประกอบบท ร้อยกรอง เพื่อฝึกทักษะในการอ่านของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน และครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง โดยมีครูเป็นผู้ตอบแบบ สอบถาม 100 คน และนักเรียนที่ใช้ในการทดลองแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนจากการทดสอบก่อนและ หลังการทดลองสอนของกลุ่มทดลองมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนความแตกต่างของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ.05 และจากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูพบว่าหนังสือที่ครูสร้างขึ้นอยู่ในระดับดีมี ประสิทธิภาพที่จะให้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้

สุจินต์ ชวนชื่น (2527 : 46) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านจิตตปัญญาในการ เขียนบทร้อยกรอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเรียนด้วยวิธีอนุমানกับวิธีอุปมาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนวัดเมธังกราวาส จังหวัดแพร่ จำนวน 60 คน แบ่งเป็น กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมห้องละ 30 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอน ด้วยวิธีอนุमानมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีอุปมาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถแต่งบทร้อยกรองที่ถูก ต้องตามจิตตปัญญาและมีความไพเราะตามสมควรได้ ถ้าครูเลือกใช้วิธีสอนที่ถูกวิธี และจัด ประสบการณ์ที่เหมาะสมให้แก่นักเรียน

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับบทร้อยกรองพอสรุปได้ว่า บทร้อยกรองของเด็กมีการนำ เสนอแบบตรงไปตรงมา การสอนโดยใช้บทร้อยกรองช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ วิธี สอนให้นักเรียนเขียนบทร้อยกรองได้ถูกต้องตามจิตตปัญญาและมีความไพเราะได้นั้น ครูต้อง เลือกวิธีสอนที่ถูกวิธี และจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้แก่นักเรียน

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปริศนาคำทาย

ความหมายของปริศนาคำทาย

ปริศนาคำทาย หมายถึง คำถามหรือคำทายที่ใช้คำพูด กิริยาท่าทางเพื่อให้ผู้ฟังคิดหา คิดตอบ อาจเป็นการถามตรง ๆ ถามอ้อม ๆ ที่มีความสมบูรณ์ในคำถามหรือไม่มีความสมบูรณ์ ในคำถามก็ได้ แต่คำถามหรือคำทายนั้น ๆ จะต้องมีความหมายบางอย่างที่เป็นคำเพื่อให้ผู้ตอบ สามารถตอบได้ (วาสนา เกตุภาค. 2521 : 33) ปริศนาคำทายอาจถูกเป็นลายลักษณ์อักษร อาจทายด้วยคำพูด อาจทายด้วยภาพ หรืออาจทายด้วยท่าทางประกอบ โดยไม่ใช้คำพูดเลยก็ ได้ (บุปผา ทวีสุข. 2520 : 70)

ที่มาของปริศนาคำทาย

ปริศนาคำทาย น่าจะมาจากนิสัยช่างสังเกตและความสนใจในสิ่งที่อยู่รอบตัวของมนุษย์ แล้วจึงนำมาพูดเป็นปริศนาคำทาย ทายผู้อื่นด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลินและเพื่อฝึกไหวพริบสติปัญญา คือ เป็นการสอนให้มีความรู้ ความคิดในขณะเดียวกัน (วาสนา เกตุภาค. 2521 : 34) นอกจากนั้นแล้วปริศนาคำทายบางข้อก็อาจจะมาจากวรรณคดี ซึ่งเป็นเรื่องที่รู้จักกันแพร่หลาย เช่น สืออะไรทำให้คนรบกัน คำตอบคือ สีดา จากเรื่องรามเกียรติ์ หรือเข้าไปในทัพเห็นอะไร เห็นลูกเขย จากเรื่องสังข์ทอง เป็นต้น

ลักษณะการผูกปริศนาคำทาย

บุปผา ทวีสุข (2520 : 70) ได้กล่าวถึงลักษณะของการผูกปริศนาคำทายไว้ว่า ปริศนาคำทายมีหลายลักษณะ เช่น ผูกเป็นลายลักษณ์อักษรทายด้วยคำพูด ผูกเป็นรูปลายแทง และบางครั้งอาจจะผูกเป็นท่าทางก็ได้ โดยไม่ต้องอาศัยคำพูด

จุดมุ่งหมายของปริศนาคำทาย

จุดมุ่งหมายของปริศนาคำทาย บุปผา ทวีสุข (2520 : 70 – 73) และนพคุณ คุณาชีวะ (2519 : 1) เสนอไว้ พอสรุปได้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายใหญ่ของการเล่นปริศนาคำทาย เพื่อความบันเทิง นับว่าเป็นการเล่นเพื่อความสนุกสนาน ช่วยให้ผู้ทายเกิดความเพลิดเพลินเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด สร้างความขบขันรื่นเริงให้แก่ผู้ร่วมเล่นด้วย
2. ปริศนาคำทายส่วนมากเป็นสิ่งที่ให้ความรู้ มุ่งสอนให้เด็กเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นอกจากนั้นปริศนาคำทาย ยังเป็นเครื่องอบรมสั่งสอนเด็กทางอ้อม ทั้งยังให้ความรู้และช่วยพัฒนาทางด้านความคิดของเด็ก
3. ปริศนาคำทายเป็นเสมือนแบบฝึกหัดสำหรับฝึกทักษะ สติปัญญา และปฏิภาณ เป็นเครื่องมือฝึกหัดเด็กให้ฉลาด ช่างสังเกต มีไหวพริบในการแก้ปัญหา
4. ปริศนาคำทายเป็นสิ่งจูงใจอย่างหนึ่ง (Motivation) ที่จะช่วยให้คนอยากคิด อยากแก้ปัญหา เป็นการฝึกเชาวน์ ฝึกสมอง และมองสิ่งต่าง ๆ อย่างพินิจ พิจารณามากยิ่งขึ้น

การจำแนกประเภทของปริศนาคำทาย

เนื่องจากปริศนาคำทาย เป็นข้อมูลทางคติชาวบ้าน ถือเป็นการบันทึกหลักฐานทางภาษาและวัฒนธรรมทางด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่นมิให้สูญไปจึงได้มีผู้ที่สนใจรวบรวมและจัดประเภทของปริศนาคำทายไว้ให้เป็นหมวดหมู่อย่างเป็นระเบียบ เพื่อสะดวกและเป็นระเบียบต่อการศึกษา

เทลเลอร์ (Taylor) ได้รวบรวมปริศนาคำทายเป็นภาษาอังกฤษ และจำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ รูปแบบ (Form) และอาการ (Function) รวม 11 ประเภท คือ

อิงลิช (วาสนา เกตุภาค. 2521 : 36 – 37 ; อ้างอิงจาก English. n.d.)

1. ปริศนาคำทายที่เปรียบเทียบกับสิ่งมีชีวิต

ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ ย กลางวันอ้มลูกยีน กลางคืนอ้มลูกนอน (บันไดชาวชนบท)

2. ปริศนาคำทายที่เปรียบเทียบกับสัตว์ตัวเดียว

ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ ย สองตีนบังแดด แปรตีนเดินมา (ปู)

3. ปริศนาคำทายที่เปรียบเทียบกับสัตว์หลายตัว

ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ ย นกกี่ไม่ใช่ แร้งกี่ยี่ไม่ใช่ บินแคว้ง ๆ อยู่ข้างหู (ไบหูควาย)

4. ปริศนาคำทายที่เปรียบเทียบกับบุคคลคนเดียว

ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ ย มาจากเมืองลาว มีผ้าขาวคาดพุง (ผักกระเฉด)

5. ปริศนาคำทายที่เปรียบเทียบกับคนหลายคน

ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ ย คนสามแสน หามแกนไม้ประดู่ (กิ้งกือ)

6. ปริศนาคำทายที่เปรียบเทียบกับพืชพันธุ์

ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ ย สุกเต็มพื้นดิน เก็บกินเท่าไรไม่หมด (แสงแดด)

7. ปริศนาคำทายที่เปรียบเทียบกับธรรมชาติ

ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ ย ฝนตกสลับฟ้า หลังกาไม่เปียก (ไบบัว)

8. ปริศนาคำทายที่เกี่ยวกับการเปรียบเทียบ

ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ ย สูงกว่าน้ำ แต่ต่ำกว่าเรือ (ฟองน้ำ)

9. ปริศนาคำทายที่เกี่ยวกับรูปและอาหาร

ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ ย เอาหินทำให้ เอาใบทำตัว (ปูนหินหมากกับใบพลู)

10. ปริศนาคำทายที่เปรียบเทียบกับสี

ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ ย ชื่อมาดำ นำไปใช้เป็นแดง พอสิ้นแรงเป็นสีเทา (ถ่านหุงข้าว)

11. ปริศนาคำทายที่เปรียบเทียบกับกรกระทำ

ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ ย ตัดต้นก็ไม่ตาย ตัดปลายก็ไม่เนา (เส้นผม)

นอกจากนั้น นพคุณ คุณาชีวะ (2519 : 69) ได้นำเกณฑ์ของเทลเลอร์ (Taylor)

มาจำแนกประเภทของปริศนาคำทาย โดยยึดเอาปริศนาพื้นบ้านของไทยมาพิจารณาร่วม และเพิ่มอีก 1 ประเภท คือ

12. ปริศนาคำทายที่เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับภาษา

ตัวอย่าง อะไรเอ๋อ ย เด็กคนหนึ่งนั่งอยู่ใต้ต้นจันทร์ เห็นวัวชนกัน เด็กคนนี้ชื่ออะไร (จันทร์โครพ)

ตัวอย่าง อะไรเอ้ย ตัดหัวตัดหาง เหลือกกลางวาเดียว (ควาย หรือ กวาง)

การจำแนกปริศนาคำทายทั้ง 12 ประเภทดังกล่าว เป็นการจำแนกโดยยึดเอาตัวคำถามเป็นหลัก แต่ได้มีผู้ที่จำแนกประเภทของปริศนาคำทายอีกลักษณะหนึ่ง โดยยึดเอาคำตอบของคำถามเป็นเกณฑ์ (บุปผา ทวีสุข 2520 : 74 – 79) คือ

1. คำตอบที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ

ตัวอย่าง อะไรเอ้ย เข้ามาเย็นกลับ (เา)

2. คำตอบที่เกี่ยวกับพืช

ตัวอย่าง อะไรเอ้ย ต้นเท่านี้วก้อย พระยาน้อยซึ่งเป็นร้อยก็ไม่หัก (ต้นพริก)

3. คำตอบที่เกี่ยวกับสัตว์

ตัวอย่าง อะไรเอ้ย สัตินเดินมา หลังคามงเข้ม (เม่น)

4. คำตอบที่เกี่ยวกับอาชีพ อาหารการกิน และเครื่องใช้ไม่สอย

ตัวอย่าง อะไรเอ้ย แม่นางคออ่อน กินก่อนทุกวัน (ทัพพีตักข้าว)

5. คำตอบที่เกี่ยวกับร่างกาย

ตัวอย่าง อะไรเอ้ย กอไม้ทั้งกอ หาข้อไม้พบ (เส้นผม)

6. คำตอบที่เกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี

ตัวอย่าง อะไรเอ้ย สีสายยานโตรงเตง ข้างนอกร้องเพลง ข้างในร้องไห้ (กล่อมเด็กในเปล)

ลักษณะพิเศษของปริศนาคำทาย

บุปผา ทวีสุข (2520 : 88 – 90) ได้กล่าวว่า ปริศนาคำทายถึงจะมีการเล่นในประเทศต่าง ๆ มากมายก็ตาม แต่ปริศนาคำทายของไทย ก็มีลักษณะที่แปลกและพิเศษไปจากประเทศอื่น ๆ คือ

1. ส่วนหนึ่งของปริศนาคำทายจะจงใจให้ผู้ฟังคิดในลักษณะสองแง่สองมุม

ตัวอย่าง อะไรเอ้ย เมื่อสาวคับแฉ ยามแก่หลวมโพลก (มะขามฝัก)

2. เป็นเรื่องหยาบโลนโดยตรง

ตัวอย่าง อะไรเอ้ย ชีโอบไล่ ไบโอบชี (เทียนใต้)

3. มักเป็นคำคล้องจอง

ตัวอย่าง อะไรเอ้ย คำมิดหมี ยิ่งดียิ่งกัด อะไรเอ้ย คำเหมือนหมัดยิ่งกัดยิ่งดี (ค้อนดอกตะปู)

4. ใช้คำซึ่งทำทาย เพื่อให้ผู้ตอบพยายามตอบให้ได้ อาจจะมีทั้งคำดีและชมในคำถาม

ตัวอย่าง อะไรเอ้ย ยิบ ๆ เหมือนไขปูนา ใครไม่มีปัญญาทายนไม่ออก (ตัวหนังสือ)

5. มักใช้เปรียบเทียบมากกว่าการบอกโดยตรง

ตัวอย่าง อะไรเอ้ย หน้าสั้นฟันขาว หน้ายาววาเดียว (จอบ)

ประโยชน์ที่ได้จากปริศนาคำทาย

ปริศนาคำทายนับว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าในหลาย ๆ ด้านด้วยกัน รวมทั้งทางด้านการศึกษา วาสนา เกตุภาค (2521 : 37 – 38) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของปริศนาคำทายไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องให้ความบันเทิงแก่มนุษย์ทุกยุคทุกสมัย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
2. ให้ความรู้ในด้านคำศัพท์ และถ้อยคำสำนวน ทั้งที่เป็นภาษาถิ่นและที่เป็นภาษาไทย
3. ให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ในอดีต
4. เป็นเครื่องช่วยฝึกไหวพริบ สติปัญญาสำหรับเด็ก และเป็นที่น่าสนใจเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป และความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุที่เพิ่มขึ้น ทำให้เด็กรุ่นใหม่คิดหาคำตอบที่แตกต่างไปจากเดิม
5. ช่วยสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีให้เกิดขึ้นในบ้านในโรงเรียนและในสังคมทำให้ผู้สนใจใกล้ชิดกับเด็ก และเข้าใจเด็กมากขึ้น ซึ่งอาจจะช่วยลดปัญหาต่าง ๆ ลงไปได้บ้าง

ปริศนาคำทาย จัดได้ว่าเป็นที่รวมของศาสตร์ทางการศึกษาและความคิดสร้างสรรค์ จึงไม่เป็นที่น่าประหลาดใจที่ปริศนาคำทายมีความสำคัญต่อสังคมมาก ด้วยเหตุที่มีเนื้อหากว้างขวาง มีรูปแบบหลายอย่างปริศนาคำทายจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจแต่ถึงอย่างไรก็ตามการศึกษาและงานวิจัยด้านปริศนาคำทายได้รับความสนใจน้อยมาก

การนำปริศนาคำทายมาใช้ในการเรียนการสอน

ครูสามารถที่จะนำเอาปริศนาคำทายมาประยุกต์และดัดแปลง เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลายรูปแบบ และสามารถใช้อย่างไรก็ได้ในทุกๆ เรื่อง ทุกๆ วิชาและทุกขั้นตอนการสอน เช่น

1. ชื่นนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเป็นการเร้าความสนใจ และเตรียมความพร้อมให้เด็กก่อนที่จะเรียนเนื้อหาใหม่ เช่น การสอนเรื่อง “ ฟัน ” เราสามารถที่จะนำเข้าสู่บทเรียนโดย ใช้ปริศนาคำทายถามว่า “ อะไรเอ่ย มาทีหลัง แต่ไปก่อน ” (ฟัน)
2. ชื่นสอน เพื่อให้เด็กเกิดความสนุกสนานและไม่เบื่อในเรื่องที่จะเรียนเช่นการสอนคำพังเพยไทย เราอาจให้เด็กทายท่าทาง ตามคำพังเพยต่างๆ ที่สอน เป็นต้น
3. ชื่นสรุป เพื่อเป็นการสรุปความคิดรวบยอดของนักเรียนที่เรียนมาแล้วและเป็นการฝึกทักษะและความจำของเด็กได้อีกด้วย

นอกจากนั้น ปริศนาคำทาย ยังสามารถประยุกต์ได้กับทุกเนื้อหาวิชาอีกด้วย ซึ่งทั้งนี้ย่อมแล้วแต่ความสามารถของครูในการที่จะดัดแปลง หรือคิดค้นคำถามที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน เช่น วิชาคณิตศาสตร์

คำถาม “แมว 2 ตัว เดินนำหน้าแมว 1 ตัว แมว 2 ตัว เดินตามหลัง แมว 1 ตัว”

แมว 1 ตัว ตามหลังแมว 2 ตัว และแมว 1 ตัว อยู่กลางแมว 2 ตัว

อยากทราบว่าแมวทั้งหมดกี่ตัว (3 ตัว) เป็นต้น

นอกจากจะนำเอาปริศนาคำทายไปใช้ในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการเรียน การสอนแล้ว เรายังสามารถนำเอาปริศนาคำทายไปใช้ในกิจกรรมที่พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้อีกมากมาย เช่น การตั้งคำถามจากคำที่กำหนดให้ การทายคำ การทายภาพ เป็นต้น

จากคุณค่าของปริศนาคำทายและแนวคิดของนักการศึกษา พอจะวิเคราะห์เป็นหลักเกณฑ์ในการเลือกปริศนาคำทายมาใช้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสนุกสนานแก่นักเรียน
2. เป็นกิจกรรมที่จูงใจให้นักเรียนพยายามคิด พยายามแก้ปัญหาโดยอาศัยข้อมูลจากกิจกรรมที่เกิดขึ้น
3. เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนช่างสังเกต รู้จักใช้ไหวพริบปฏิภาณ
4. เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีอิสระในการคิด การกระทำอย่างเต็มที่
5. เป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมทางด้านภาษา คำนวน การคิดหาเหตุผล การใช้กล้านเนื้อ ตลอดจนการใช้ประสบการณ์ของนักเรียนเอง
6. เหมาะสมกับความสนใจและวัยของเด็ก
7. เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทั่วๆ ไปที่เด็กเป็นอยู่

จากเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าว จะพบว่าปริศนาคำทาย นับว่าเป็นกิจกรรมการศึกษาที่มีคุณค่ายิ่ง ซึ่งครูควรที่จะตระหนักถึงและนำไปใช้ในการปรับสภาพการเรียนการสอนภายในห้องเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปริศนาคำทาย

รัชกร กอบบุญช่วย (2522 :91) ได้ศึกษาถึงการใช้เกมและปริศนาคณิตศาสตร์ที่มีต่อทัศนคติในวิชาคณิตศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์ และการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์ และการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ของนักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทำการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิจัยดังกล่าวย่อมแสดงให้เห็นว่าการใช้กิจกรรมเกม และปริศนาคำทาย จะช่วยพัฒนาได้ทางความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้เช่นเดียวกัน

สรรัช ศรีสุข (2530 : 71) ได้ศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กิจกรรมเกม นิทาน และปริศนาคำทาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเกม นิทาน และปริศนาคำทาย มี

ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดละออไม่แตกต่างกัน และนักเรียนมีความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่นความคิดละเอียดละออ สูงกว่า ก่อนทำการทดลอง

งลักษณ์ คำยิ่ง (2541: 83) ได้ศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนคำใหม่ โดยการใช้นิทาน ปริศนาคำทาย และการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนคำใหม่ โดยใช้กิจกรรมปริศนาคำทาย มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่าง คะแนนจากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองสอนของกลุ่มทดลองมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนความแตกต่างของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูพบว่าหนังสือที่ครูสร้างขึ้นอยู่ในระดับดี มีประสิทธิภาพที่จะให้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการใช้ปริศนาคำทายช่วยให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สูงขึ้น อีกทั้งยังสามารถนำกิจกรรมปริศนาคำทายมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกิจกรรมปริศนาคำทายมาใช้ในการเขียนบทน้อยกรองและคาดว่านักเรียนที่เรียนการเขียนบทน้อยกรองโดยใช้กิจกรรมปริศนาคำทายจะมีความสามารถในการเขียนบทน้อยกรองได้สูงขึ้น

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมปริศนาคำทายที่เป็นคำคล้องจองมีความสามารถในการเขียนบทน้อยกรองสูงขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากร
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. วิธีดำเนินการทดลอง
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนพระแม่มารีพระโชนง เขตวัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 3 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 136 คน ซึ่งทางโรงเรียนได้จัดนักเรียนในแต่ละห้องเรียนโดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนพระแม่มารีพระโชนง เขตวัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 44 คน ที่มีลำดับขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก 1 ห้องเรียน ได้นักเรียนจำนวน 44 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการสอนการเขียนบรรยายกรองโดยใช้กิจกรรมบริศนาคำทาย
2. แบบทดสอบความสามารถทางการเขียนบรรยายกรองที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน – หลังการสอน

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

แผนการสอน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแผนการสอน โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร จุดมุ่งหมายและขอบเขตเนื้อหาวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับการเขียนบทร้อยกรอง จากหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) และคู่มือครูชุดพื้นฐานภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่ม 1
 2. เลือกเนื้อหาวิชาภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรองในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนบทร้อยกรองโดยใช้ปริศนาคำทาย รวม 5 เรื่อง คือ
 - 2.1 คำสัมผัส
 - 2.2 คำคล้องจอง
 - 2.3 กลอนสี่
 - 2.4 กาพย์ยานี 11
 - 2.5 กลอนสุภาพ
 3. ศึกษาหลักเกณฑ์การสร้างปริศนาคำทาย เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองของ วาสนา เกตุสิงห์ (2521 : 36-37) งานวิจัยของสรรัชย์ ศรีสุข (2530 : 4 ภาคผนวก) และนางลักษณ์ คำยิ่ง (2541 : ภาคผนวก)
 4. พิจารณาคัดเลือกปริศนาคำทายจากงานวิจัยของ สรรัชย์ ศรีสุข (2530) และนางลักษณ์ คำยิ่ง (2541) มาจัดทำแผนการสอน เขียนบทร้อยกรองโดยใช้กิจกรรมปริศนาคำทาย จำนวน 12 แผนการสอน แผนการสอนประกอบด้วย
 - (1) ความคิดรวบยอด
 - (2) จุดประสงค์
 - (3) เนื้อหา
 - (4) กิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ปริศนาคำทาย
 - (5) สื่อการสอน
 - (6) การประเมินผล
- หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกปริศนาคำทาย สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนบทร้อยกรอง
- 4.1 ใช้ถ้อยคำสัมผัสคล้องจองเหมาะสมกับวัย
 - 4.2 เป็นปริศนาคำทายที่ชวนคิด ทำทาย เพื่อให้ผู้ตอบพยายามตอบให้ได้
 - 4.3 ปริมาณของปริศนาคำทายเหมาะสมกับช่วงความสนใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

5. นำปรีศนาคำทายที่คัดเลือกได้ในข้อ 4 เสนอต่อประธานผู้ดูแลงานวิจัย ตรวจสอบแก้ไข และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน (ดังปรากฏในภาคผนวก) ตรวจสอบความเหมาะสมของ ปรีศนาคำทาย โดยพิจารณาประเมินตามแบบประเมินความเหมาะสมของปรีศนาคำทายที่ใช้ จัดกิจกรรมการสอนเขียนบทร้อยกรอง

ผลการพิจารณา ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าควรปรับปรุงคำถามบางปรีศนาคำทาย ที่ใช้สอนเรื่องกลอนสุภาพให้มีลักษณะสัมผัสที่ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์ของบทร้อยกรอง ผู้วิจัยจึงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาอีกครั้งผลปรากฏว่า ปรีศนาคำทายมีความเหมาะสม

6. นำปรีศนาคำทายที่ได้รับการพิจารณาแล้ว ไปจัดทำแผนการสอน

7. นำแผนการสอนที่สร้างแล้ว เสนอต่อประธานผู้ดูแลงานวิจัย เพื่อตรวจสอบแก้ไข

8. นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ห้อง รวม 46 คน เพื่อหาข้อบกพร่องด้านเวลา ที่เหมาะสมของขั้นตอนการสอนและกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการสอน แล้วนำแผนการสอนที่ใช้ แล้วมาแก้ไขข้อบกพร่อง ก่อนนำไปใช้ทดลองกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

9. นำแผนการสอนที่ทดลองใช้แล้วมาแก้ไขข้อบกพร่อง แล้วนำไปใช้สอนกับ นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง *

แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนบทร้อยกรอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนบทร้อยกรอง โดยมี ลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักสูตรภาษาไทยชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 หนังสือเรียนภาษาไทย งานวิจัยของ กิฟลี วรรณจิย์ (2535 : ภาคผนวก) หนังสือ อ่านประกอบ เพื่อพิจารณาในการคัดเลือกบทร้อยกรองให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5

2. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนบทร้อยกรองจำนวน 1 ฉบับ ใช้เวลา 50 นาที โดยเป็นแบบทดสอบการเขียนบทร้อยกรองเรื่องสัมผัส คำคล้องจอง กลอนสี่ กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ เรื่องละ 2 ข้อ รวมจำนวน 10 ข้อ (ภาคผนวก ข)

3. นำแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนบทร้อยกรอง เสนอต่อประธานและ กรรมการผู้ดูแลงานวิจัย ตรวจสอบแก้ไข

4. นำแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนบทร้อยกรอง ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน (ดังปรากฏในภาคผนวก) พิจารณาความเหมาะสมในเรื่องเวลา และความถูกต้องของ การใช้ภาษา ผลปรากฏว่า แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสม

5. นำแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนบทร้อยกรอง ที่ได้รับการคัดเลือกและแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 46 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ผลปรากฏว่า จำนวนแบบทดสอบและเวลาที่ใช้ในการทำแบบทดสอบมีความเหมาะสม ผลการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจ 2 คนได้แก่ผู้วิจัย และอาจารย์สมพร คำปรีชา ซึ่งเป็นอาจารย์สอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ตรวจโดยยึดหลักเกณฑ์การให้คะแนนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น (จากตาราง 7-8) มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจ 2 คน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ปรากฏว่า แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองได้ค่าความเชื่อมั่น 0.99

เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถการเขียนบทร้อยกรอง

การสร้างและหาคุณภาพของเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถการเขียนบทร้อยกรอง ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถการเขียนบทร้อยกรองของ กิฟลี วรรณจิต (2535) ซึ่งปรับปรุงจากเกณฑ์การให้คะแนนของเพยาร์ ทักซิณ (2523) และของจันทิมา พรหมโชติกุล (2529)

2. ผู้วิจัยสร้างเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถการเขียนบทร้อยกรอง โดยได้ประยุกต์จากเกณฑ์การให้คะแนนในงานวิจัยของ กิฟลี วรรณจิต (2535) และ จันทิมา พรหมโชติกุล (2529) เพื่อให้เกณฑ์ดังกล่าวมีความเหมาะสมชัดเจนเป็นรูปธรรม เพิ่มความสะดวกในการตรวจ การบันทึกคะแนน และเพื่อให้เหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เกณฑ์การให้คะแนนแบ่งได้ดังนี้

การแสดงออกทางความคิดที่แปลกใหม่	2	คะแนน
ความถูกต้องตามฉันทลักษณ์	2	คะแนน
การนำเสนอเรื่องสอดคล้องกัน	2	คะแนน
การใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องตามความหมาย	2	คะแนน
เนื้อหาสาระครบถ้วน	2	คะแนน
รวมทั้งสิ้น	10	คะแนน

3. นำเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถการเขียนบรรยายกรอง เสนอต่อประธาน
ผู้ดูแลงานวิจัย ตรวจสอบแก้ไข

4. นำเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถการเขียนบรรยายกรอง และผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 3 ท่าน (ดังปรากฏในภาคผนวก) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเกณฑ์การให้
คะแนน ผลปรากฏว่าเกณฑ์การให้คะแนนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสม

การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลอง

1 แบบแผนการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ
One group pretest posttest design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 60) ซึ่งมีตารางแบบ
แผนการทดลอง ดังนี้

ตาราง 3 แสดงแบบแผนการทดลอง

สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
T_1	X	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง ดังนี้

T_1 แทน การสอบก่อนการทดลอง

T_2 แทน การสอบก่อนการทดลอง

X แทน การเขียนบรรยายกรองโดยใช้ปริศนาคำทาย

1. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การทดลองครั้งนี้กระทำในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 การทดลองใช้
เวลาทดลอง 12 ครั้ง ครั้งละ 1 คาบ 50 นาที ทำการทดลองสัปดาห์ละ 3 วัน เป็นเวลา 4
สัปดาห์

ตาราง 4 แสดงลำดับเวลาและเนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

วัน เดือน ปี	เรื่อง	จำนวนคาบ
15 ส.ค.45	1. คำสัมผัส	1 คาบ
16 ส.ค. 45	2. คำคล้องจอง	1 คาบ
19-21 ส.ค. 45	3. กลอนสี่	3 คาบ
26-28 ส.ค. 45	4. กาพย์ยานี	3 คาบ
2-5 ก.ย. 45	5. กลอนสุภาพ	4 คาบ
รวม		12 คาบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทดสอบวัดความสามารถในการเขียนบทร้อยกรอง ก่อนการทดลอง (Pretest)
2. ดำเนินการสอน โดยผู้วิจัยสอนเอง ตามปรากฏในตาราง 4
3. ทดสอบวัดความสามารถในการเขียนบทร้อยกรอง หลังการทดลอง (Posttest)

ฉบับเดียวกับการทดสอบก่อนการสอน

4. ตรวจสอบแบบทดสอบ แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลการทดสอบก่อนสอนและหลังสอนมาทำการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนบทร้อยกรอง โดยใช้การทดสอบ t (t -test แบบ Dependent Sample)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 73)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 79)

$$SD = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนนักเรียน

2. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจ 2 คน จากการตรวจแบบทดสอบความสามารถการเขียนบทร้อยกรอง โดยคำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2536 : 70)

$$r_{xy} = \frac{N\sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[N\sum x^2 - (\sum x)^2][N\sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนน x
	$\sum y$	แทน	ผลรวมของคะแนน y
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของ x แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum y^2$	แทน	ผลรวมของ y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum xy$	แทน	ผลรวมของผลคูณ x กับ y ทุกคู่
	N	แทน	จำนวนคน

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการเขียนบทร้อยกรอง ก่อนเรียนกับหลังเรียน ใช้การทดสอบ t--test แบบ Dependent Sample โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 104)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} \quad ; \quad df = n - 1$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t- distribution
	D	แทน	ผลต่างของคะแนนในแต่ละคู่
	n	แทน	จำนวนคู่ของข้อมูล
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกัน เป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดลอง กับหลังการทดลอง
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมยกกำลังของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดลองกับหลังการทดลอง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงแบบ t (t – distribution)
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ดังนี้
ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง

ผู้วิจัยได้ทดสอบสมมติฐานโดยใช้วิธีการทางสถิติ (t test) แบบกลุ่มเดียว (t test แบบ Dependent Sample) ได้ผลดังปรากฏในตารางที่ 5

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียน
ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง

กลุ่ม	n	$\bar{x}$	SD	t
ก่อนเรียน	44	76.43	12.10	8.31**
หลังเรียน	44	87.59	6.35	

จากตาราง 5 จะเห็นว่า หลังการทดลองนักเรียนมีความสามารถในการเขียน
บทร้อยกรองดีขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตาม
สมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า ภายหลังจากที่นักเรียน เรียนการเขียนบทร้อยกรองโดยใช้
กิจกรรมปริศนาคำทาย นักเรียนมีความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองดีขึ้น

ตาราง 6 แสดงคะแนนของนักเรียนรายบุคคลที่ได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถใน
การเขียนบทร้อยกรอง

คนที่	แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนบทร้อยกรอง	
	ผู้วิจัย	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	40.00	76.00
2	66.00	79.00
3	54.00	80.00
4	64.00	86.00
5	81.00	89.00
6	72.00	86.00
7	97.00	98.00
8	84.00	86.00
9	63.00	74.00
10	48.00	88.00
11	59.00	88.00
12	86.00	95.00
13	90.00	91.00
14	87.00	89.00
15	79.00	86.00
16	77.00	86.00
17	53.00	78.00
18	75.00	86.00
19	48.00	80.00

ตาราง 5 (ต่อ)

คนที่	แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนบทร้อยกรอง	
	ผู้วิจัย	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน
20	70.00	81.00
21	68.00	87.00
22	70.00	83.00
23	84.00	86.00
24	64.00	71.00
25	93.00	94.00
26	68.00	89.00
27	91.00	92.00
28	76.00	85.00
29	78.00	94.00
30	92.00	94.00
31	62.00	87.00
32	70.00	88.00
33	65.00	96.00
34	96.00	97.00
35	90.00	96.00
36	86.00	93.00
37	84.00	92.00
38	74.00	80.00
39	85.00	92.00
40	84.00	94.00
41	74.00	93.00
42	86.00	88.00
43	63.00	92.00
44	71.00	89.00
$\bar{X}$	76.43	87.59
SD	12.10	6.35

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระแม่มาลีพระโขง โดยใช้กิจกรรมปริศนาคำทายที่เป็นคำคล้องจอง

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมปริศนาคำทายที่เป็นคำคล้องจองมีความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองสูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนพระแม่มาลีพระโขง จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 44 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบง่าย (Sample Random Samling) เพราะเป็นโรงเรียนที่จัดชั้นเรียนแบบ คณะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการสอน

ผู้วิจัยสร้างแผนการสอนการเขียนบทร้อยกรองโดยใช้กิจกรรมปริศนาคำทายที่เป็นคำคล้องจอง โดยคัดเลือกปริศนาคำทายที่เหมาะสมกับความสนใจและวัยของผู้เรียน จากงานวิจัยของสรรัช ศรีสุข (2530) และงานวิจัยของ นงลักษณ์ คำยี่ จำนวน 12 แผนการสอน

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนบทร้อยกรอง จำนวน 1 ฉบับ

ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนบทร้อยกรอง 1 ฉบับ แล้วนำไปทดสอบหาคูณภาพโดยนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและนำผลการทดลองที่ได้มาตรวจให้คะแนน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองที่ผู้วิจัยประยุกต์มาจากงานวิจัยของ กิพลี วรรณจิณี และของจันทิมา พรหมโชติกุล จากนั้นนำคะแนนที่ผู้วิจัยและอาจารย์สมพร คำปรีชา ได้ตรวจแบบทดสอบความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างมาตรวจหาค่าความเชื่อมั่นของผู้ให้คะแนน 2 คน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.99

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 ทดสอบก่อนการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน
บทร้อยกรอง จำนวน 1 ฉบับ

3.2 ดำเนินการสอนผู้วิจัยสอนเองโดยใช้กิจกรรมปริศนาคำทายจำนวน 12
แผนการสอน ใช้เวลาสอนวันละ 3 คาบ เป็นเวลา 4 สัปดาห์

3.3 ทดสอบหลังการสอน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน
บทร้อยกรองฉบับเดียวกันกับการทดสอบก่อนการทดลอง

3.4 ตรวจแบบทดสอบ แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนก่อนการทดลองกับ
หลังการทดลอง ด้วยสถิติการทดสอบที่แบบกลุ่มตัวอย่างไม่อิสระจากกัน (t - test
Dependent Sample)

สรุปผล

นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมปริศนาคำทายที่เป็นคำคล้องจอง มีความ
สามารถในการเขียนบทร้อยกรองสูงกว่าก่อนได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนการเขียนบทร้อยกรองโดยใช้กิจกรรม
ปริศนาคำทายที่เป็นคำคล้องจอง มีความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองสูงขึ้นอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการสอนเขียนบทร้อยกรอง
โดยใช้กิจกรรมปริศนาคำทายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นส่งผลให้ความสามารถในการเขียนบทร้อยกรอง
ของนักเรียนสูงขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีวีวรรณ จินดาพล (2525 : 321) ได้
ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำ เรื่องความเข้าใจความหมาย
ของคำนาม โดยการใช้รูปภาพ การเล่านิทาน และปริศนาคำทาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความเข้าใจความหมายของคำนาม ก่อนและหลังการ
ทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนงลักษณ์ คำยิ่ง (2541 : 283)
ได้ศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนคำใหม่ โดยใช้นิทาน ปริศนาคำทายและการสอนตามคู่มือครู พบว่า
นักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทาน และปริศนาคำทาย มีความสามารถในการเขียนแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรรชัย ศรีสุข (2530 : 71) ได้

ศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ โดยการใช้กิจกรรมเกม นิทาน และปริศนาคำทาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเกม นิทาน และปริศนาคำทาย มีความคิดริเริ่ม ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดละเอียดละออ สูงกว่าก่อนทำการทดลอง

กิจกรรมการสอนเขียนบทร้อยกรองโดยใช้ปริศนาคำทายที่เป็นคำคล้องจอง ส่งผลต่อความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนให้สูงขึ้น เนื่องจาก

1. ปริศนาคำทายที่ผู้วิจัยคัดเลือกมาจัดกิจกรรมในการสอนเขียนบทร้อยกรองนี้ เป็นปริศนาคำทายที่มีลักษณะการเขียนด้วยคำสัมผัสคล้องจอง เพื่อให้นักเรียนเห็นตัวอย่างที่ถูกต้องในการเขียนคำสัมผัสคล้องจอง สอดคล้องกับ นพคุณ คุณาชีวะ (2519 :1) และ บุปผา ทวีสุข (2520 : 70-73) ที่ว่า ปริศนาคำทายนอกจากจะทำให้เกิดความสนุกสนานแล้ว ยังมีคุณค่าต่อการศึกษาและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างยิ่งและสอดคล้องกับ สุจริต เพียรชอบ (2531) ที่กล่าวว่า เด็กๆ นั้น ปกติชอบข้อความที่คล้องจองมีจังหวะ เมื่อได้เห็นคำประพันธ์สั้นๆ จะสนใจอ่านและจดจำไว้ ประกอบกับภาษาไทยมีลักษณะเด่นคือ คำทุกคำมีเสียงวรรณยุกต์อยู่ด้วย ทำให้สามารถนำมาเรียบเรียงเป็นถ้อยคำได้อย่างไพเราะ และสอดคล้องกับ สุกัญญา จันทรเพ็ญ (2524) ที่ว่า ความคิดเป็นสิ่งสำคัญในการประพันธ์ จึงควรฝึกให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักเขียนบทร้อยกรองที่แปลกใหม่ในเชิงสร้างสรรค์และถ่ายทอดออกมาเป็นบทร้อยกรองได้

2. ปริศนาคำทายที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในกิจกรรมการสอนเขียนบทร้อยกรองนั้น ผู้วิจัยได้คัดเลือกจากหลักเกณฑ์การสร้างปริศนาคำทาย ตลอดจนศึกษาหลักสูตรและเนื้อหาวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยเลือกปริศนาคำทายที่เหมาะสมกับความสนใจและวัยของผู้เรียน แล้วจึงนำมาเขียนแผนการสอนโดยใช้กิจกรรมปริศนาคำทายที่เป็นคำคล้องจองจำนวน 12 แผนการสอน จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า เมื่อผู้วิจัยนำปริศนาคำทายที่เป็นคำคล้องจอง มาสอนการเขียนบทร้อยกรอง นักเรียนจะมีความสนุกสนานในบทเรียน โดยช่วยกันคิดหาคำตอบจากปริศนาคำทาย เมื่อผู้วิจัยทดลองให้นักเรียนช่วยกันเขียนปริศนาคำทายขึ้นเอง นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการช่วยกันคิดคำถามปริศนา ที่มีลักษณะเป็นคำคล้องจอง ทั้งนี้เพราะปริศนาคำทายเป็นเรื่องที่ตรงกับความสนใจของนักเรียน จึงทำให้นักเรียนมีความสุขและสนุกสนานในบทเรียน ส่งผลให้ความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับ บุปผา ทวีสุข (2520 : 70-73) และนพคุณ คุณาชีวะ (2519 : 1) ที่กล่าวว่า ปริศนาคำทายเป็นเสมือนแบบฝึกหัดสำหรับฝึกทักษะ สติปัญญา และปฏิภาณ เป็นเครื่องมือฝึกหัดเด็กให้ฉลาด ช่างสังเกต มีไหวพริบในการแก้ปัญหา เป็นการเล่นเพื่อความสนุกสนาน ช่วยให้ผู้ทายเกิดความเพลิดเพลิน เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด สร้างความขบขันรื่นเริงให้แก่ผู้เล่นด้วย สอดคล้องกับ สรรชัย ศรีสุข (2530 : 3) ที่กล่าวว่า ปริศนาคำทายเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาไทยให้แก่เด็ก เพราะเป็นการเล่นที่ให้ผู้เล่นรู้จักคิด รู้จัก

หาคำตอบในแง่มุมต่าง ๆ รู้จักการนำความคิดเดิมมาบูรณาการให้เข้ากับข้อมูลที่ได้รับ เพื่อหาคำตอบ ช่วยให้เป็นคนมีเหตุผล ช่างสังเกต กล้าหาญ และกล้าคิด รู้จักหารูปแบบและใช้ภาษาในการตั้งคำถามและช่วยให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานและเกิดความคิดสร้างสรรค์ด้วย

3. นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้วิจัยจัดขึ้น เช่น การเล่นเกมตอบคำถามปริศนา ตั้งคำถามปริศนา การเล่นเกมต่อคำคล้องจอง การอ่านทำนองเสนาะ การอภิปรายเกี่ยวกับลักษณะคำสัมผัส คำคล้องจอง รวมทั้งการเลือกสรรคำมาเขียนบทร้อยกรองได้อย่างมีความหมาย สอดคล้องกับ บันลือ พฤกษ์วัน (2533 : 83-84) กล่าวว่า กิจกรรมที่ควรส่งเสริมการเขียนบทร้อยกรอง ได้แก่ การเล่นเกมต่อคำสัมผัส เป็นกิจกรรมที่เด็กชอบอยู่มาก จึงควรจัดให้เล่นสลับกับการเรียนวรรณคดีประเภทบทร้อยกรอง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยจัดขึ้น ถือว่าเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีความมั่นใจและกระตือรือร้นในการเรียนเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (2527 : 37) ที่กล่าวว่า การเขียนบทร้อยกรองหรือคำประพันธ์ขึ้นอยู่กับความรู้สึกของผู้เขียนที่เป็นอิสระ การมีจิตสำนึกที่ถูกต้องและการมีเสรีภาพภายนอกและสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับ กรรณการ์ พวงเกษม (2535 : 18-20) ที่กล่าวว่า เด็กในระดับประถมศึกษามีความอยากรู้อยากเห็นในการทำงานและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จนั้น ครูจะต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมจริงๆ เพื่อนักเรียนจะได้เรียนรู้ด้วยความเข้าใจและควรเป็นกิจกรรมที่จูงใจและส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการหาความรู้และเต็มใจที่จะรับการฝึกฝน

4. นักเรียนฝึกเขียนคำสัมผัส คำคล้องจองบ่อยๆ จะส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองได้ดีขึ้น ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) ในเรื่อง “ กฎแห่งการฝึก ” สอดคล้องกับ กรรณการ์ พวงเกษม (2535: 37) ที่กล่าวว่า วิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ การฝึกฝนบ่อยๆ จะทำให้เกิดความแม่นยำ ถ้าได้ทำบ่อยๆ ความชำนาญจะเกิดขึ้น

5. นักเรียนได้ทราบความก้าวหน้าของตนเองจากการตรวจให้คะแนนการทำใบงาน ทำให้นักเรียนทราบข้อบกพร่อง จึงได้ใช้ความสามารถของตนเองพัฒนาความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองให้ดีขึ้น นอกจากนั้นการนำผลงานของนักเรียนแต่ละคนมาเป็นตัวอย่าง เพื่อให้ทุกคนได้รับทราบส่วนดีและส่วนที่ต้องปรับปรุง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ ชวน เพชรแก้ว (2519: 285) ที่ว่า การวัดผลการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียน ครูควรวัดผลการเขียนควบคู่ไปกับการเรียนการสอน ไม่ควรสอบเพียงครั้งเดียวเมื่อจบเนื้อหา เพราะจะเป็นการวัดที่ไม่เห็นความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน ส่วนการตรวจงานเขียนครูควรชี้ให้เห็นข้อบกพร่องเล็กๆ น้อยๆ และให้กำลังใจแก่ผู้เรียน

6. นักเรียนได้รับการเสริมแรงเป็นระยะระหว่างเรียน และจากทำใบงาน โดยการให้กำลังใจ การชมเชยในผลงานและชมเชยในห้องถึงความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองได้ดีขึ้น จึงทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเองยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการให้แรงเสริมของ สกินเนอร์ (Skinner) ที่กล่าวว่า ถ้าต้องการให้พฤติกรรมใดคงอยู่ตลอดไป จำเป็นที่จะต้องให้แรงเสริม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การสอนเขียนบทร้อยกรอง โดยใช้กิจกรรมปริศนาคำทาย เป็นการสอนที่ช่วยให้เด็กได้พัฒนาความคิด ผูกการสังเกตและการปัญหา ครูจึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สภาพความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งความรู้เดิมของนักเรียนแต่ละคนด้วย

1.2 การสอนเขียนบทร้อยกรองนั้น ครูผู้สอนควรเอาใจใส่นักเรียนตั้งแต่เริ่มเรียน เพราะเมื่อนักเรียนจะเรียนการเขียนบทร้อยกรองได้ดีต้องเริ่มจากพื้นฐานและความเข้าใจในเรื่องคำสัมผัส และคำคล้องจองก่อน ถ้าครูผู้สอนพบว่า นักเรียนคนใดยังไม่เข้าใจ หรือไม่มีทักษะด้านการเขียนเพียงพอ ควรให้กำลังใจและสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเห็นประโยชน์จากการปรับปรุงแก้ไข เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำกิจกรรมการสอนเขียนบทร้อยกรองโดยใช้ปริศนาคำทายที่เป็นคำคล้องจองไปประยุกต์สอนในระดับชั้นอื่นๆ

2.2 ควรทำการวิจัยการสอนเขียนบทร้อยกรองโดยใช้กิจกรรมปริศนาคำทายและนิทานร้อยกรองเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ พวงเกษม. (2533). การสอนเขียนเรื่องโดยใช้จินตนาการทางสร้างสรรค์ ในระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กิฟลี วรรณจิย์. (2535). การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกแบบสร้างสรรค์ กับการใช้แบบฝึกแบบปกติ. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ. (2527). “แนวทางการอ่านวรรณคดีมรดกประเภทร้อยกรอง,” ภาษาไทย 5 การอ่าน. หน้า 803-1177. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จรรยา วังโน. (2522). การสร้างหนังสืออ่านประกอบร้อยกรอง เพื่อฝึกทักษะในการอ่านของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- จันทิมา พรหมโชติกุล. (2529). “การวัดและประเมินผลภาษาไทยระดับประถมศึกษา,” ในการสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย). หน้า 1000-1001. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จำนง แซ่ตั้ง. (2533). “เนื้อหา,” ใน อนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพคุณพ่อจำนง แซ่ตั้ง. หน้า 61. กรุงเทพฯ : วันใหม่.
- เจือ สตะเวทิน. (2522). ภาษาไทยจากฟ้าเมืองไทย. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- ฉวีวรรณจินดาพล. (2524, มกราคม – พฤษภาคม). “การสอนเขียนแบบสร้างสรรค์ : เด็กประถมศึกษา,” ศึกษาสารศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. 9 (2) : 60 – 62.
- ชนะ เวชกุล. (2524). การเขียนสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ชลธิชา กลัดอยู่และคนอื่น ๆ. (2521). การใช้ภาษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.
- ชวน เพชรแก้ว. (2519). การวิเคราะห์และเลือกผลงานของนักเขียนบทร้อยกรองร่วมสมัยมาใช้ในการสอนแต่งคำประพันธ์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- . (2533). ร้อยกรองสมัยใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์.
- ชูศักดิ์ สุกรนันท์. (2533). การวิเคราะห์บทร้อยกรองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนจากวารสารในช่วงปี พ.ศ. 2528-2530. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ระปะนีย์ นาคทรพ. (2532). *การเขียน 2. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.*
 ----- (2527). " การส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางภาษา, " ใน *รวมบทความการพัฒนาความคิดสร้างของเด็ก*. หน้า 165-166. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดาณาวดี สมบูรณ์วณิชย์. (2531). " ปัญหาของเด็กไทยที่มีต่อความรู้ทางด้านภาษาไทยในปัจจุบัน, " ใน *ประสบการณ์ใหม่*. หน้า 3. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2533). " ภาษาไทยกับคนไทย, " ใน *มณีพลอยร้อยแสง*. หน้า 346- 349. กรุงเทพฯ : เจริญทองการพิมพ์.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2529). *การประเมินผลกลุ่มทักษะภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ทรงศักดิ์ ปรารังวัฒนากุล. (2525). " เส้นทางร้อยกรองไทย, " ใน *นักกลอน*. หน้า 52. กรุงเทพฯ : สมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย.
- นงลักษณ์ คำยิ่ง. (2541). *การศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนคำใหม่ โดยการใช้ิทานปริศนาคำทาย และการสอนตามคู่มือครู*. ปรินิพนธ์ กศ.ม . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์. (2525). " กาพย์กลอนคือลมหายใจของแผ่นดิน, " ใน *นักกลอน*. กรุงเทพฯ : สมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย.
- (2527, มิถุนายน). " อีสระเสรีที่จะไหล ด้วยเพลงไพเราะล้นน้ำเจดีย์, " *ถนนหนังสือ*. 1 (12) : 36.
- บันลือ พฤกษ์วัน. (2533). *พัฒนาทักษะการเขียนสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ประชุมพร ศุภเจริญ. (2520). *การสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประเทือง คล้ายสุบรรณ. (2528). *ร้อยกรองชาวบ้าน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุทธิสารการพิมพ์.
- ประกาศรี สีหอำไพ. (2527). *การเขียนแบบสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. (2818). *การเขียนภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เปลื้อง ณ นคร. (2530, เมษายน). " ความนิยมในการเขียนร้อยกรอง, " *ภาษาและวรรณคดี*. 4 (1) : 29-34.

- ผะอบ โปษะกฤษณะ. (2526). *ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- พจมาน พงษ์ไพบูลย์. (2533). "ร้อยกรองของเด็ก," ใน *เอกสารการประชุมปฏิบัติการเขียนแบบเรียนระดับประถมศึกษา 5-11 พฤษภาคม 2534 ณ หาดเพชรรีสอร์ท จังหวัดเพชรบุรี*. หน้า 1-2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมูลนิธิโรตารีของโรตารีสากล. ถ่ายเอกสาร.
- เพาว์ ทักสิน. (2523). *การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่นักเรียนเขียนได้อย่างอิสระกับครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญศิริ ชูติกุล. (2525, ตุลาคม ; 2526, มกราคม). "การขีด - เขียนของเด็ก," *ศึกษาศาสตร์*. 7 (1) : 70.
- โมรี ชื่นสำราญ. (2530). *ไทย 101 : ทักษะและความรู้ทางภาษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุพา ขนนอนคราม. (2519). *แบบฝึกการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ระพี สาคริก. (2533, พฤศจิกายน). "โครงการเยาวชนรักป่า," *วิทยจารย์*. 88(1) : 17.
- รัชณี ศรีไพวรรณ. (2529). "การสอนบทร้อยกรองและทำนองเสนาะระดับประถมศึกษา," ใน *การ สอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย)*. หน้า 598 - 674. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ราตรี นุกุลกิจ. (2531). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านและความสามารถในการ เขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และอังศณา สายยศ. (2531). *หลักการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร.
- วันเนาว์ ยูเด็น. (2532). *การศึกษาเรื่องกลอน*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- วิชาการ, กรม. (2533). *คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธ ศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)*. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
- . (2526). *คู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.

- วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. (2526, กรกฎาคม). “ ภาษา สังคม และการเปลี่ยนแปลงทางภาษา,”
ภาษาและภาษาศาสตร์.8 (1) : 2.
- ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2533). กลวิธีสอนเด็กให้เรียนเขียนกวี. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.
- สรรัชต์ ศรีสุข. (2530). เปรียบเทียบองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กิจกรรม
เกม นิทาน และปริศนาคำทายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 . ปริญญานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิทธา พินิจภูวดล และประทีป วาทิกทินกร. (2522). ร้อยกรอง. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุกัญญา จันทรเพ็ญ. (2524). การสร้างแบบฝึกการเขียนกลอนเชิงสร้างสรรค์สำหรับ
นักศึกษาประกาศนียบัตรชั้นสูง วิทยาลัยครูอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุจิต เพียรชอบ. (2531, กุมภาพันธ์ – พฤศจิกายน). “ การใช้คำประพันธ์เสริมความรู้วรรณคดี, ”
ใน จดหมายข่าวครูไทย. 1 (3) : 1.
- สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์. (2522). วิธีสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา, ศิราพร จิตะฐาน และสุวรรณา สถาอานนท์. (2533). “ กลั่นแฉก
กลอนกานท์,” ใน มณีพลอยร้อยแสง. หน้า 3. กรุงเทพฯ : เจริญทองการพิมพ์.
- สุจินต์ ชวนชื่น. (2527). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านฉันทลักษณ์ในการเขียนบทร้อย
กรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเรียนด้วยวิธีอนุมาณกับคู่มือครู.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุชาดา วิยวุฒิ. (2529). “ หลักสูตรและการจัดทำแผนการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา, ”
การสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย). หน้า 67. พิมพ์ครั้งที่ 4 . กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เสนห์ จามริก. (2531, เมษายน - มิถุนายน). “ การศึกษากับทางเลือกในสังคมไทย, ”
ครุศาสตร์. 16(4) : 117.
- หทัย ดันหยง. (2529). การสร้างสรรค์วรรณกรรมและหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์.
- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2532). กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.
- อัมพร สุขเกษม. (2520). การเขียนกลอน. มหาสารคาม : คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- อัจฉรา ชีวพันธ์. (2532). *กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- อัมพร สุขเกษม. (2520). *การเขียนกลอน*. มหาสารคาม : คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อำไพพรรณ พิพัฒน์วัฒนารมย์. (2527). *วิเคราะห์งานเขียนร้อยกรองภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- Allport, Gordon W. (1969). *Handbook of Psychology*. Massachusette : Clark
Univesity Press.
- Barnett, T. A. (1969). *Teaching Handbook 2*. Middleleoon : Penquin Book Ltd.
- Brook, C. and Warren, R. P. (1965). *Understanding Poetry*. 3 rd ed .
New York : Henry Hold Inc.
- Burns, Paul C. , Broman, Betty L. and Low, Alberta L. (1971). "Wanting,"
The Language Arts in Childhood Education. 2nd ed. Chicago : Rand Mc Nally.
- Greene, Harry A. and Petty, Walter T. (1967). *Developing Language Skills in
the Elementary School*. 4 th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Guiford, J. P. "Irradiate of Creativity," in *Creativity and Its Cultivation*.
New York : Harper and Row, 1969.
- Kenedy, Larry D. (1975). "Teathing Poetry and Proge," *Teaching the
Elementary Language Arts*. New York : Harner and Row.
- Richard, Abrahamson F. (1986, August). "A Survey of the Adolescent Poetry
Preferences of Seventh, Eighth, and Ninth Graders," *Dissertation
Abstracts International*. 47 (02) : 451- 452 – A.
- Smith, Jame A. (1973). *Creative Teaching of the Language Arts in the
Elementary School*. Boston : Allyn and Bacon.
- Torranc, Paul E. (1963). *Education and The Creative Potintial*. Minneapolis :
The University of Minnesota Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แสดงเกณฑ์การให้คะแนนคุณภาพของแบบทดสอบความสามารถการเขียน
บทร้อยกรอง

ตารางบันทึกคะแนนตามคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียน
บทร้อยกรอง

ตาราง 7 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนคุณภาพของแบบทดสอบความสามารถการเขียน
บทร้อยกรอง

เกณฑ์การให้คะแนน	ดีมาก 2	พอใช้ 1	ต้องปรับปรุง 0
การแสดงออกทางด้านความคิดที่แปลกใหม่			
ความถูกต้องของฉันทลักษณ์			
การเสนอเรื่องสอดคล้องกัน			
การใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องตามความหมาย			
เนื้อหาสาระครบถ้วน			
รวมคะแนน			

เกณฑ์การประเมิน

2	หมายถึง	ดีมาก
1	หมายถึง	พอใช้
0	หมายถึง	ต้องปรับปรุง

ตาราง 8 ตารางบันทึกคะแนนตามคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียน
บทร้อยกรอง

เลขที่ ข้อที่	การแสดงออก ทางความคิด ที่แปลกใหม่			ความถูกต้อง ของฉันทลักษณ์			การนำเสนอ เรื่องสอดคล้อง กัน			การใช้ถ้อยคำ ถูกต้องตาม ความหมาย			เนื้อหาสาระ ครบถ้วน			รวม 10
1	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																
												รวมคะแนน 100				

ข้อคิดเห็นเสนอเพิ่มเติม.....
.....
.....

เกณฑ์การจัดอันดับคุณภาพ

คะแนน	80 - 100	ดีมาก
คะแนน	70 - 79	ดี
คะแนน	50 - 69	พอใช้
คะแนน	1 - 49	ต้องปรับปรุง

ลงชื่อ.....

ผู้ประเมิน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ภาคผนวก ข

- **แผนการสอน**
- **แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน
บทร้อยกรอง**

แผนการสอน ครั้งที่ 1

เรื่องคำสัมผัส

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด

ร้อยกรองเป็นคำประพันธ์ที่มีลักษณะบังคับ

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถบอกคำที่สัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะได้อย่างถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถเขียนคำที่สัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะได้อย่างถูกต้อง
3. เขียนโยงเส้นคำสัมผัสระหว่างวรรคของบทร้อยกรองได้ถูกต้อง

เนื้อหา

- ร้อยกรอง
- คำสัมผัส

1. สัมผัสสระ เป็นคำที่ใช้สระตัวเดียวกันหรือมีตัวสะกดมาตรงตัวเดียวกัน

เช่น เกสร- อ่อน น้า – น้ำ

ตัวอย่าง : ก้านเกสรอ่อนน้าน้ำผึ้งรวง

2. สัมผัสพยัญชนะ เป็นคำที่ใช้พยัญชนะตัวเดียวกันหรือพยัญชนะที่ออกเสียงไปในทำนองเดียวกัน เช่น เสื่อ- สวย – สี หรือ กลีบ- แก้ม

ตัวอย่าง : ฝั่เสื่อสวยแถมสีที่กลีบแก้ม

3. สัมผัสใน เป็นคำที่ใช้สัมผัสสระหรือสัมผัสพยัญชนะภายในวรรคเดียวกันของบทร้อยกรอง

4. สัมผัสนอก เป็นสัมผัสสระระหว่างวรรคของบทร้อยกรอง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ให้นักเรียนเล่นเกมปริศนาคำทาย “ อะไรเอ่ย ” โดยครูทายปริศนาให้นักเรียนตอบ

1. อะไรเอ่ย สามดินแดนมา หลังคามุงสำลี (คนแก่)
2. อะไรเอ่ย สวมไวบนหัว ไม่กลัวแดดฝน (หมวก)
3. อะไรเอ่ย สีสันปั้นข้างฝา ปากอ้ากินคน (มຸ້ງ)
4. อะไรเอ่ย ขาเรียวเล็ก คนเจ้าชอบใช้ (ตะเกียบ)

5. อะไรเอ๋อ แก้วลางโคลน กระโจนลงน้ำ (กล้วยแขก)
6. อะไรเอ๋อ มีดอกสีสวย กลิ่นหอมกลีบงาม มีหนามเต็มก้าน
(ดอกกุหลาบ)
7. อะไรเอ๋อ ข้าวอะไร ไม่ใช่ข้าวเจ้า คนลาวชอบกิน (ข้าวเหนียว)
8. อะไรเอ๋อ ตอนเด็กแน่นหนา แก้มแหลมโครงคร้าง (มะขาม)
9. อะไรเอ๋อ เมื่อถึงหน้าหนาว เราต้องสวมใส่ หนาวร้อนไม่ใช่
ทายได้เก่งเอ๋ย (เสื้อกันหนาว)
10. อะไรเอ๋อ เดินมามากมายหลายร้อย หลายพัน หมูไก่อเล่านั้น
เรียกกันว่าอย่างไร (ผูง)

ขั้นสอน

1. ครูจัดแผนภูมิคำถามปริศนาคำทาย “ อะไรเอ๋อ ” ที่นักเรียนทายคำตอบแล้ว
และให้นักเรียนสังเกตคำสัมผัสของปริศนาคำทาย

2. ครูอธิบายความหมายของคำสัมผัสสระ สัมผัสพยัญชนะ สัมผัสใน
สัมผัสนอก พร้อมทั้งยกตัวอย่าง

3. แบ่งนักเรียนเป็น 8 กลุ่ม ให้เล่นเกม “ หาสัมผัส ” จากปริศนาคำทายที่
ตอบไปแล้ว นักเรียนกลุ่มใดเสร็จก่อนและหาได้ถูกต้องมากที่สุดเป็นกลุ่มที่ชนะ

4. ครูแจกใบงานให้นักเรียนแต่ละคนเขียนโยงเส้นสัมผัสสระระหว่างวรรคของ
บทร้อยกรองที่กำหนดให้

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความหมายของร้อยกรองและลักษณะคำสัมผัสจากการ
ทำกิจกรรม

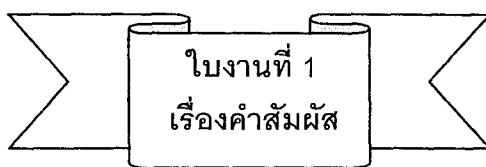
ขั้นประเมินผล

1. จากการบอกคำที่สัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะได้อย่างถูกต้อง
2. จากการเขียนคำที่สัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะได้อย่างถูกต้อง
3. จากการเขียนโยงเส้นคำสัมผัสระหว่างวรรคของบทร้อยกรองได้ถูกต้อง

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิปริศนาคำทาย
2. ใบงานการเขียนคำสัมผัสสระ สัมผัสพยัญชนะ สัมผัสใน สัมผัสนอก
จากปริศนาคำทาย
3. ใบงานการเขียนเส้นโยงสัมผัสระหว่างวรรคของบทร้อยกรอง

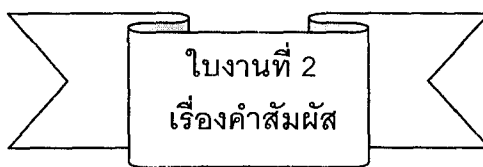

ชื่อกลุ่ม.....ผู้ร่วมงาน1.....2.....
3.....4.....5.....6.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนช่วยกันเขียนคำคำสัมผัสสระ สัมผัสพยัญชนะ สัมผัสใน และสัมผัสนอก จากปริศนาคำทายให้มากที่สุด ภายในเวลา 10 นาที

1. อะไรอ่อย สามตีนเดินมา หลังคามุงสำลี
.....
2. อะไรอ่อย สวมไวบนหัว ไม่กลัวแดดฝน
.....
3. อะไรอ่อย สี่ตีนปีนข้างฝา ปากอ้ากินคน
.....
4. อะไรอ่อย ขาเรียวเล็ก คนเง็กชอบใช้
.....
5. อะไรอ่อย แก้วาลงโคลน กระโจนลงน้ำ
.....
6. อะไรอ่อย มีดอกสีสวย กลิ่นหอมกลีบงาม มีหนามเต็มก้าน
.....
7. อะไรอ่อย ข้าวอะไร ไม่ใช่ข้าวเจ้า คนลาวชอบกิน
.....
8. อะไรอ่อย ตอนเด็กแน่นหนา แก่มาหลวมโคร่งคร่าง
.....
9. อะไรอ่อย เมื่อถึงหน้าหนาว เราต้องสวมใส่ หนาวร้อนไม่ใช่ ทายได้เก่งเอ๋ย
.....
10. อะไรอ่อย เดินมามากมายหลายร้อย หลายพัน หมูไก่อเหล่านั้ัน เรียกกันว่าอย่างไร
.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเส้นโยงสัมผัสระหว่างวรรคของบทร้อยกรองที่กำหนดให้

ตัวอย่าง :

เขี้ยวขจีระริกใบไม้เอนอ่อน	น้ำค้างซ่อนฝากไว้จูบใบเขี้ยว
อัมพายน้ำรวมณที่รวีเรียว	เติบโตต่อรอเดี๋ยวมาเกี้ยวคม

(ไพวรินทร์ ขาวงาม)

กระรอกกระรอก	เจ้ามาบอกข่าว
ขนนุ่มหางยาว	มากันก็ตัว

(ฐะปาณีย์ นาครทรรพ)
ข้าวสุกมาคลุกกะปิ	เดิมอีกซีสองจานสามจาน
แกงจืดยอดตำลึงหวาน	ชดแล้วขึ้นบานคล่องคอจริงเอย

(ฐะปาณีย์ นาครทรรพ)
วันนี้ที่กลับบ้าน	ดอกไม้บานต้อนรับฉัน
สดชื่นกว่าทุกวัน	พี่น้องฉันพร้อมหน้าเอย
ชื่นกว่าตาลหวานกว่าอ้อยหลายร้อยเท่า	เย็นกว่าเงาจันทร์ฉายหลายร้อยซุม
คือความรักที่ขยายหลายปทุม	เป็นยาชุ่มอย่างประหลาดคอยหยาดจาร

(สมศักดิ์ ศรีเยี่ยมกุล)
ลมพลิกพลิ้วบรรเลงเพลงใบข้าว	เคลียหยาดหนาวน้ำฟ้ามาค้างติด
เหนือกแม่ธรณีที่อุทิศ	แม่โพสพโอบผลิตชีวิตนั้น

(ไพวรินทร์ ขาวงาม)

แผนการสอน ครั้งที่ 2

เรื่อง คำคล้องจอง

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด

การใช้คำคล้องจองเป็นลักษณะหนึ่งของการเขียนบทร้อยกรอง ซึ่งมีทั้งคล้องจองภายในวรรคและคล้องจองระหว่างวรรค

จุดประสงค์

1. บอกลักษณะคำคล้องจองได้ถูกต้อง
2. อ่านและเขียนคำคล้องจองได้ถูกต้อง
3. หาคำสัมผัสภายในวรรคที่มี 2 คำ 3 คำ และ 4 คำ ได้ถูกต้อง
4. เขียนปริศนาคำทายเป็นคำคล้องจองได้

เนื้อหา

- คำคล้องจอง

1. คำคล้องจองที่มี 2 คำ มีลักษณะการเขียนดังนี้

๐๐ ๐๐ ๐๐ ๐๐

ตัวอย่าง : ไปไหน ในป่า หากิน ถิ่นใด

2. คำคล้องจองที่มี 3 คำ มีลักษณะการเขียนดังนี้

๐๐๐ ๐๐๐ ๐๐๐ ๐๐๐

ตัวอย่าง : ไปไหนมา หาอะไร ได้ไหมแล้ว บอกเราหน่อย

3. คำคล้องจองที่มี 4 คำ มีลักษณะการเขียนดังนี้

๐๐๐๐ ๐๐๐๐ ๐๐๐๐ ๐๐๐๐

ตัวอย่าง : ไปไหนมาแล้ว บอกเราเสียหน่อย อย่าปล่อยให้หง สงสัยอยู่เฉย

4. คำคล้องจองภายในวรรค หมายถึง คำที่สัมผัสสระเดียวกัน มีตัวสะกดมาตราเดียวกันภายในวรรค เช่น อ่อน- ผ่อน วา-จา ลูก- ถูก

ตัวอย่าง : โอนอ่อนผ่อนวาจา

กล่อมเกลาลูกถูกคลองธรรม

5. คำคล้องจองระหว่างวรรค หมายถึง คำที่สัมผัสสระเดียวกัน มีตัวสะกด
มาตราเดียวกันระหว่างวรรคของบทร้อยกรอง เช่น ลูก- ผูก คลาย-หมาย

ตัวอย่าง : แม่จ๋าดวงใจลูก ยังพันผูกไม่เสื่อมคลาย
รักแม่แนใจหมาย มุ่งกตเวทินิรันดร์
(กิฬี วรรณจียี)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ให้นักเรียนเล่นเกมปริศนาคำทาย“ อะไรเอ๋ย” โดยครูทายปริศนาให้นักเรียนตอบ

1. อะไรเอ๋ย มาจากเมืองพม่า มีดารอบตัว
(สับปะรด)
2. อะไรเอ๋ย ปลายเรียวหัวเรียว ท่องเที่ยวในสมุด
(ปากกา)
3. อะไรเอ๋ย มีปากไม่มีฟัน กินข้าวทุกวัน ได้มากกว่าคน
(หม้อข้าว)
4. อะไรเอ๋ย รูปร่างกลมกลม มีลมข้างใน เด็กเด็กชอบใจ ช้อไปถือเล่น
(ลูกโป่ง)
5. อะไรเอ๋ย กลมเหมือนพระจันทร์ ออกลูกทั้งวัน เหมือนกันทุกตัว
(ผึ้ง)
6. อะไรเอ๋ย รูปร่างเหมือนจรวด มีหนวดรุงรัง ว่ายน้ำเก่งจัง อยู่ในทะเล
(ปลาหมึก)
7. อะไรเอ๋ย สุกไม่รู้หอม งอมไม่รู้ตัน สุกคาตัน
(ดาว)
8. อะไรเอ๋ย มีขาข้างเดียว ท่องเที่ยวไปทั่ว แดดลมไม่กลัว เป็นเพื่อนกับคน
(ร่ม)
9. อะไรเอ๋ย คนแก่ชอบเคี้ยว เคี้ยวเดียวก็คาย แปลกจริงน้ำลาย
กลายเป็นสีแดง
(หมาก)
10. อะไรเอ๋ย เกิดมาทีหลัง แถมยังเป็นหญิง ตำแหน่งจริงจริง
ของมันเป็นใคร (น้องสาว)

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายปริศนาคำทายข้างต้นว่ามีการใช้คำอย่างไร

2. ให้นักเรียนดูตัวอย่างคำคล้องจองที่มี 2 คำ 3 คำ และ 4 คำ ฝึกอ่านออกเสียงและบอกถึงความแตกต่างของคำคล้องจองที่มี 2 คำ 3 คำ และ 4 คำ

3. ครูอธิบายลักษณะคำคล้องจองที่มี 2 คำ 3 คำ และ 4 คำ จากนั้นให้นักเรียนช่วยต่อคำคล้องจอง

- คำคล้องจองที่มี 2 คำ เช่น มาลัย
- คำคล้องจองที่มี 3 คำ เช่น น้องของพี่
- คำคล้องจองที่มี 4 คำ เช่น เพื่อนบ้านที่ดี

4. แบ่งกลุ่มนักเรียนช่วยกันเขียนปริศนาคำทายที่มีลักษณะคล้องจองกันจากคำตอบที่กำหนดให้

ขั้นสรุป

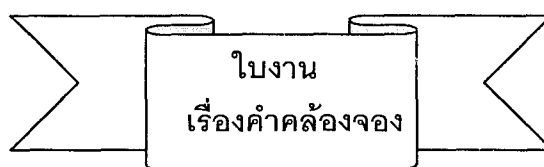
นักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะสำคัญของคำคล้องจอง

ขั้นประเมินผล

1. จากการร่วมกันอภิปรายลักษณะคำคล้องจองในปริศนาคำทาย
2. จากการอ่านคำคล้องจอง
3. จากการบอกถึงความแตกต่างของคำคล้องจองที่มี 2 คำ 3 คำ และ 4 คำ
4. จากการต่อคำคล้องจอง
5. จากการเขียนปริศนาคำทายที่เป็นคำคล้องจอง

สื่อการเรียนการสอน

1. เกมปริศนาคำทาย
2. แผนภูมิปริศนาคำทายที่มีคล้องจอง 2 คำ 3 คำ และ 4 คำ
3. ใบงานการฝึกเขียนคำถามปริศนาคำทาย

ชื่อกลุ่ม.....

ผู้ร่วมงาน 1..... 2..... 3.....
4..... 5..... 6.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนช่วยกันเขียนปริศนาคำทาย " อะไรเอ่ย " จากคำตอบที่กำหนดให้ ให้มี
ลักษณะคล้องจองกัน

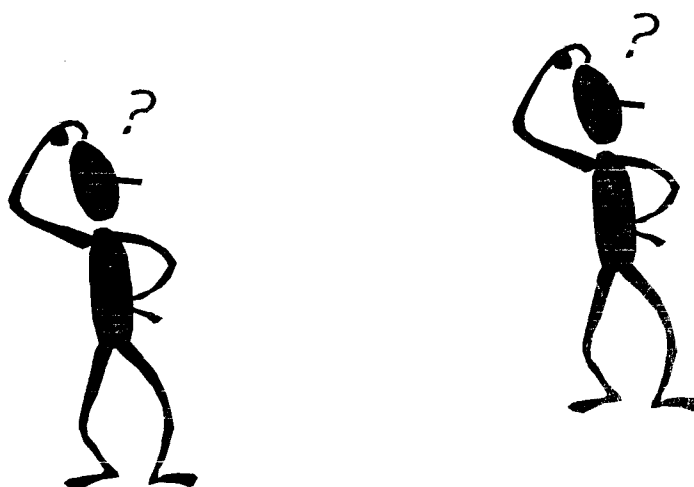
1. กระเจก.....

2. ปากกา.....

3. ไฟฉาย.....

4. ปลา.....

5. แมลงวัน.....

แผนการสอน ครั้งที่ 3

เรื่อง กลอนสี่

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด

กลอนสี่เป็นคำประพันธ์ที่มีสัมผัสง่าย ๆ เป็นพื้นฐานในการฝึกเขียนบทร้อยกรองต่อไป

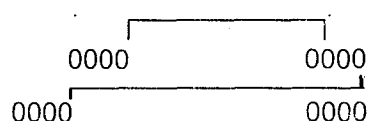
จุดประสงค์

1. บอกจำนวนคำที่ใช้เขียนกลอนสี่ได้
2. บอกแผนผังและลักษณะบังคับของกลอนสี่ได้
3. เขียนกลอนสี่ได้

เนื้อหา

- กลอนสี่

กลอนสี่เป็นคำประพันธ์ที่บังคับจำนวนคำ 1 บท จะมี 4 วรรค วรรคละ 4 คำ มีลักษณะบังคับสัมผัสดังนี้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูนำตัวอย่างบทร้อยกรอง กลอนสี่ ให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน

แผ่นดินถิ่นไทย	กว้างใหญ่ไพศาล
ร่วมรื้อขึ้นบาน	ด้วยการช่วยกัน
ช่วยพัฒนาชาติ	มุ่งมาดสร้างสรรค์
ด้วยใจผูกพัน	รักมั่นชาติไทย

(แบบฝึกหัดภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาชั้น ป.5 เล่ม 1)

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนสังเกตและร่วมกันอภิปรายลักษณะสัมผัสของกลอนสี่ในแต่ละวรรค
2. ครูอธิบายลักษณะการเขียนกลอนสี่
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 8 กลุ่ม เล่นเกมแข่งขันโยงเส้นปริศนาคำทายกับคำตอบ กลุ่มใดเสร็จก่อนเป็นกลุ่มที่ชนะ
4. ให้นักเรียนบอกลักษณะคำสัมผัสของปริศนาคำทายแต่ละข้อ
5. ให้นักเรียนทำใบงานเขียนคำในช่องว่างให้ถูกต้องตามลักษณะกลอนสี่และได้ความหมาย

ขั้นสรุป

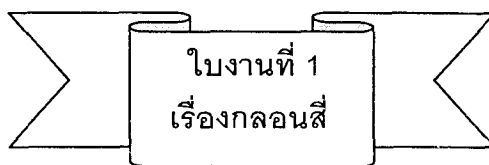
ให้นักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะกลอนสี่และวิธีการเขียนกลอนสี่

ขั้นประเมินผล

1. จากการบอกจำนวนคำที่ใช้เขียนกลอนสี่ได้
2. จากการบอกแผนผังและลักษณะบังคับของกลอนสี่ได้
3. จากการเขียนกลอนสี่ได้ถูกต้องและได้ความหมาย

สื่อการเรียนการสอน

1. ตัวอย่างบทร้อยกรองกลอนสี่
2. เกมปริศนาคำทาย
3. ใบงาน 2 ใบงาน

ชื่อกลุ่ม.....

ผู้ร่วมงาน1.....2.....3.....

4.....5.....6.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนช่วยกันเขียนเส้นโยงหาคำตอบของปริศนาคำทายต่อไปนี้

1. อะไรเอ๋ย	มาจากอังกฤษ มีฤทธิ์ที่หัว	☐	☐	ม้าลาย
2. อะไรเอ๋ย	วัวไม่ใช่วัว ตามตัวมีบั้ง	☐	☐	ลิง
3. อะไรเอ๋ย	ฝนตกลงมา หลังกาไม่เปียก	☐	☐	มุ้ง
4. อะไรเอ๋ย	ใหญ่กว่าภูเขา แต่เบาว่านุ่น	☐	☐	หมวก
5. อะไรเอ๋ย	สีดินซีฟ้า ปากอำกินคน	☐	☐	ไม้ขีด
6. อะไรเอ๋ย	สวมใส่บนหัว ไม่กลัวแดดฝน	☐	☐	มะขาม
7. อะไรเอ๋ย	หน้าร้อนไม่ใช่ สวมใส่หน้าหนาว	☐	☐	ลูกมะพร้าว
8. อะไรเอ๋ย	ตอนเด็กแน่นหนา แก่มาเป็นโพรง	☐	☐	เสื้อกันหนาว
9. อะไรเอ๋ย	หน้าตาเหมือนคน แต่ชนเหลือเกิน	☐	☐	เมฆ
10. อะไรเอ๋ย	น้ำเต็มเมื่ออ่อน น้ำกลอนเมื่อแก่	☐	☐	ใบบอน

แผนการสอนครั้งที่ 4

เรื่อง กลอนสี่

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด

กลอนสี่เป็นคำประพันธ์ที่มีสัมผัสง่าย ๆ เป็นพื้นฐานในการฝึกเขียนบทร้อยกรองต่อไป

จุดประสงค์

1. เขียนบทร้อยกรองกลอนสี่ได้อย่างถูกต้องและมีความหมาย
2. เรียงลำดับวรรคของกลอนสี่ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

กลอนสี่

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนช่วยกันตอบร้อยกรองกลอนสี่ จากแถบข้อความที่กำหนดให้
ให้ถูกต้องตามลักษณะสัมผัสและมีความหมาย

1.1	กินข้าวกินปลา	
1.2	ฉันเป็นนักเรียน	

ขั้นสอน

1. ครูทบทวนลักษณะของบทร้อยกรองกลอนสี่ และการเลือกใช้คำที่มี
ความหมาย
2. แบ่งนักเรียนเป็น 8 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดสิ่งของที่อยู่ในห้องเรียน
กลุ่มละ 2 สิ่ง เพื่อนำมาเขียนปริศนาคำทาย “ อะไรเอ่ย ” ที่มีลักษณะสัมผัสของกลอนสี่แล้วนำ
มาทายเพื่อน
3. ให้นักเรียนแต่ละคนทำใบงานเรียงลำดับวรรคของกลอนสี่ที่กำหนดให้

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะการเขียนปริศนาคำทายของนักเรียน
แต่ละกลุ่ม

ขั้นประเมินผล

1. จากการเขียนต่อกลอนสี่ได้อย่างถูกต้องและมีความหมาย
2. จากการเขียนปริศนาคำทายของนักเรียนแต่ละกลุ่มตามลักษณะของกลอนสี่
3. จากความถูกต้องในการเรียงลำดับวรรคของกลอนสี่

สื่อการเรียนการสอน

1. แถบข้อความกลอนสี่
2. ใบงาน 2 ใบ

ชื่อกลุ่ม.....

ผู้ร่วมงาน 1.....2.....3.....
4.....5.....6.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนช่วยกันคิดสิ่งของที่อยู่ในห้องเรียนกลุ่มละ 2 สิ่ง เพื่อนำมาเขียนปริศนา
คำทายที่มีลักษณะเป็นกลอนสี่ แล้วนำมาทายเพื่อน

1. สิ่งของ.....

ปริศนาคำทาย

.....
.....

2. สิ่งของ.....

ปริศนาคำทาย

.....
.....

ใบงานที่ 2
เรื่องกลอนสี่

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเรียงลำดับวรรคใหม่ให้ถูกต้องตามลักษณะสัมผัสของกลอนสี่และให้ได้ความต่อเนื่องสมบูรณ์

1.

กลางคืนมีดาว ช่างน่าภิรมย์ ดึกดื่นลมหนาว พัดกรวามห่ม	แสงงามเย็นตา วับัววบนฟ้า น้ำค้างพร่างพรอม นั่งชมดูดาว
กลางคืนมีดาว ดึกดื่นลมหนาว	
2.

ไฟให้แสงสว่าง ไฟเป็นอุ่นไอร ยามหิวอาหาร ทุกบ้านสดใส ไฟให้แสงสว่าง	ยามลมหนาวเย็น ส่องทางให้เห็น ทุกสมัยสืบมา หุงต้มด้วยไฟ
..... ยามหิวอาหาร	
3.

ดอกไม้ในสวน อบอวลกลิ่นหอม สุขเหลือดังไฟ อยู่ในสวนเอย ดอกไม้ในสวน	ดมดมสุขใจ ผีเสื้อบินตอม จันเป็นผีเสื้อ จะโบกบินไป
.....	

แผนการสอนครั้งที่ 5

เรื่อง กลอนสี่

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด

กลอนสี่เป็นคำประพันธ์ที่มีสัมผัสง่าย ๆ เป็นพื้นฐานในการฝึกเขียนบทร้อยกรองต่อไป

จุดประสงค์

1. เขียนบทร้อยกรองกลอนสี่ได้อย่างถูกต้องและมีความหมาย
2. เขียนบทร้อยกรองกลอนสี่จากภาพที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้องและมีความหมาย

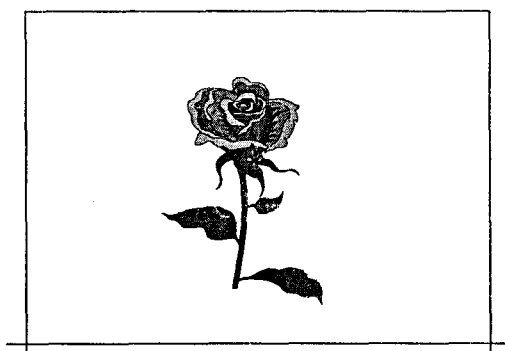
เนื้อหา

กลอนสี่

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนช่วยกันเขียนบทร้อยกรองกลอนสี่ จากรูปภาพที่ครูกำหนดให้ ให้ถูกต้องตามลักษณะสัมผัสและมีความหมาย

ขั้นสอน

1. ครูทบทวนลักษณะของบทร้อยกรองกลอนสี่ และการเลือกใช้คำที่มี

ความหมาย

2. แบ่งนักเรียนเป็น 8 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนบทร้อยกรองกลอนสี่ จากรูปภาพที่ครูกำหนดให้ในใบงาน ภาพ 2 บท
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานการเขียนกลอนสี่จากภาพที่ครูกำหนดให้

ขั้นสรุป

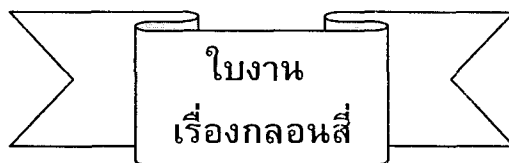
ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะการเขียนกลอนสี่และการเลือกสรรคำที่มีความหมายมาใช้ในการเขียนกลอนสี่

ขั้นประเมินผล

1. จากการเขียนกลอนสี่ได้อย่างถูกต้องและมีความหมาย
2. จากการนำเสนอผลงานของนักเรียน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. รูปภาพ
2. ใบงาน 1 ใบ

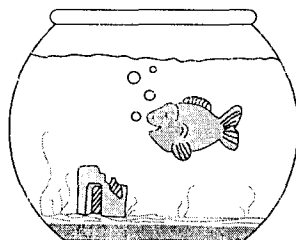

ชื่อกลุ่ม.....

ผู้ร่วมงาน 1..... 2..... 3.....
4..... 5..... 6.....

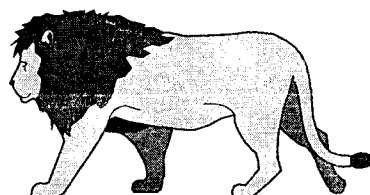
คำชี้แจง ให้นักเรียนช่วยกันเขียนบทร้อยกรองกลอนสี่ให้ถูกต้องตามลักษณะสัมผัส และการเลือกใช้คำที่มีความหมาย จากภาพที่ครูกำหนดให้ ภาพละ 2 บท

1.

.....	
.....	
.....	
.....	

2.

.....	
.....	
.....	
.....	

แผนการสอนครั้งที่ 6

เรื่อง กาพย์ยานี 11

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด

กาพย์ยานี 11 เป็นบทร่ายกรองที่กำหนดจำนวนคำ บาทละ 11 คำ

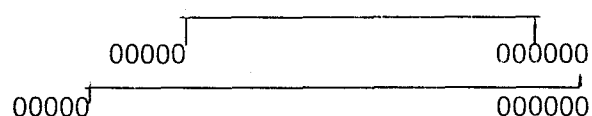
จุดประสงค์

1. บอกจำนวนคำที่ใช้เขียนกาพย์ยานี 11 ได้
2. บอกแผนผังและลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11 ได้
3. อ่านทำนองเสนาะกาพย์ยานี 11 ได้
4. เลือกคำมาเติมให้กาพย์ยานี 11 ถูกต้องได้

เนื้อหา

แผนผังและลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11 ได้

แผนผัง

ลักษณะบังคับ

1. คณะ กาพย์ยานี 11 บทหนึ่งมี 2 บาท บาทที่ 1 เรียกบาทเอก บาทที่ 2 เรียกบาทโท แต่ละบาทมี 2 วรรค คือ วรรคแรกและวรรคหลัง
2. พยางค์ พยางค์หรือคำ ในวรรคแรกมี 5 คำ และวรรคหลังมี 6 คำ
3. สัมผัส แบ่งเป็นสัมผัสนอกกับสัมผัสใน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูเปิดเทปบันทึกเสียงการอ่านทำนองเสนาะกาพย์ยานี 11ให้นักเรียนฟัง

วิชาเหมือนสินค้า

อันมีค่าอยู่เมืองไกล

ต้องยากลำบากไป

จึงจะได้สินค้ามา

(ของเก่าจากหนังสือดุริยศึกษา เล่ม 3)

2. ให้นักเรียนสังเกตจำนวนคำแต่ละวรรคของภาพยานี11

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายความหมายของบทร้อยกรอง
2. นักเรียนฝึกอ่านบทร้อยกรองภาพยานี11 ตามเทพเสียง
3. ครูตีตแผนภูมิภาพยานี11 และแผนผังลักษณะบังคับของภาพยานี11

จากนั้นอธิบายให้นักเรียนฟัง

4. ให้นักเรียนแต่ละคนทำใบงาน เลือกคำมาเติมในช่องว่างของภาพยานี11 ให้ถูกต้องและมีความหมาย

ขั้นสรุป

นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะบังคับของภาพยานี11 จากปริศนาคำทายที่ครูกำหนดให้

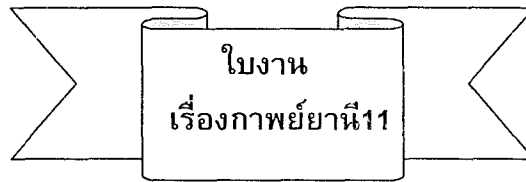
อะไรเอ๋ย	ไม่มีใครจ้งวาน (นกเอี้ยง)	ทำแต่งงานที่เลี้ยงควาย
อะไรเอ๋ย	รูปร่างเหมือนเรือใบ (เตารีด)	ลอยแล่นไปบนผืนผ้า
อะไรเอ๋ย	มาจากเมืองพม่า (สับปะรด)	รอบกายดาตารอบตัว
อะไรเอ๋ย	รีเหมือนใบพลู (หูวัว, หูควาย)	แต่มีรูอยู่ตรงกลาง
อะไรเอ๋ย	มีปากเหมือนกระโถน (ลำโพง)	ชอบตะโกนร้องตามงาน

ขั้นประเมินผล

1. จากการร่วมกันอภิปรายการใช้คำของภาพยานี11
2. จากการเลือกคำมาเติมในช่องว่างของภาพยานี11 ได้อย่างถูกต้อง

สื่อการเรียนการสอน

1. แถบบันทึกลีเสียง
2. แผนภูมิตัวอย่างภาพยานี11
3. แผนผังและลักษณะบังคับของภาพยานี11
4. ปริศนาคำทาย
5. ใบงาน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำมาเติมในช่องว่างของกาพย์ยานี11 ให้ถูกต้องและมีความหมาย

1. ยีราฟมีคอ.....	จึงโน้มน้าวถึง.....
2. นกแก้วส่งเสียง.....	ฟังก็กก้องทุก.....
3. น้ำใส่นาขึ้น.....	ลงว้ายในลำ.....
4. วังเล่นอยู่ใน.....	พบลูกม้าหลง.....
5. ยามลมพัดมา.....	กลืนดอกแก้วล่อง.....

แผนการสอนครั้งที่ 7

เรื่อง กาพย์ยานี 11

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด

คำที่นำมาใช้เขียนกาพย์ยานี 11 ควรเป็นคำที่มีความหมายและแสดงความรู้สึกนึกคิดที่ชัดเจน

จุดประสงค์

1. เรียงแถบคำประพันธ์กาพย์ยานี 11 ได้
2. เขียนกาพย์ยานี 11 ได้ อย่างน้อย 1 บท
3. เลือกคำมาเขียนหรือต่อเติมกาพย์ยานี 11 ที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

การเขียนกาพย์ยานี 11

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. แบ่งนักเรียนเป็น 9 กลุ่ม ครูแจกแถบคำประพันธ์กาพย์ยานี 11 ที่เป็นปริศนาคำทาย กลุ่มละ 1 วรรค ครูติดแถบคำประพันธ์กาพย์ยานี 11 ที่เป็นปริศนาคำทาย วรรคแรกในกระเปาะผนัง นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันนำแถบคำประพันธ์กาพย์ยานี 11 ที่เป็นปริศนาคำทาย ที่ได้รับไป นำมาเรียงต่อกันในกระเปาะผนัง ให้ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์ และช่วยกันตอบคำถามปริศนา

แถบคำประพันธ์กาพย์ยานี 11 ที่เป็นปริศนาคำทาย

1. ตัวขาวราวปุยฝ้าย ทัวร่างกายมีขนฟู
ยาวสุดนั้นคือหู แต่หางนั้นสั้นนิดเดียว (กระต่าย)
(นงลักษณ์ คำยิ่ง)
2. บนท้องฟ้าหน้าหนาว มองดูราวละอองหนา
แลไกลสุดสายตา ทายชีว่าฉันคือใคร (หมอก)
(นงลักษณ์ คำยิ่ง)

- [illegible]

๕
ชั้นสอน

1. ให้นักเรียนอ่านภาพยนต์ 11 ที่เป็นปริศนาคำทายในกระเป๋าค้น
2. นักเรียนร่วมกันอภิปรายการใช้คำที่อ่านไป
3. ครูทบทวนแผนผังและลักษณะบังคับของภาพยนต์ 11 ให้นักเรียนฟัง
4. ให้นักเรียนช่วยกันเขียนภาพยนต์ 11 เรื่องความสะอาด จำนวน 1 บท
5. ครูแจกใบงานให้นักเรียนเขียนภาพยนต์ 11 จำนวน 1 วรรค เพื่อทำ

ภาพยนต์ยานี้11 ครอบ 1 บท

๕ ขั้นสรุป

นักเรียนช่วยกันสรุปหลักการเขียนภาพยนต์ 11 ได้อย่างถูกต้อง

ขั้นตอนประเมินผล

1. จากการเรียงแถบคำประพันธ์ภาพยยานี้11
2. จากการช่วยกันเขียนภาพยยานี้11 เรื่องความสะอาด
3. จากการทำกิจกรรมในใบงาน

สื่อการเรียนการสอน

1. แถบคำประพันธ์ภาพยี่ยานี่11 ที่เป็นปริศนาคำทาย
2. กระเป่าผึ่ง
3. ใบงาน

แผนการสอนที่ 8

เรื่อง กาพย์ยานี 11

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด

คำที่นำมาใช้เขียนกาพย์ยานี 11 ควรเป็นคำที่มีความหมายและแสดงความรู้สึกนึกคิดที่ชัดเจน

จุดประสงค์

1. อ่านกาพย์ยานี 11 ได้
2. อภิปรายการเขียนกาพย์ยานี 11 ให้ไพเราะได้
3. เมื่อกำหนดข้อความหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนความรู้สึกนึกคิดเป็นกาพย์ยานี 11 ได้

เนื้อหา

การเขียนกาพย์ยานีให้ไพเราะ ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ไม่ควรจบด้วยคำที่มีรูปวรรณยุกต์
2. ควรแบ่งช่วงการเขียนดังนี้
00 / 000 000 / 000
3. วรรคที่ 3 กับวรรคที่ 4 ควรเพิ่มสัมผัสรับส่งกันแน่นว่าจะไม่บังคับสัมผัสก็ตาม
4. ควรมีสัมผัสพยัญชนะ สัมผัสสระภายในวรรค

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ให้นักเรียนสังเกตรูปภาพ ที่มีกาพย์ยานี 11 เป็นคำบรรยายได้รูปภาพ แล้วอภิปรายเกี่ยวกับรูปภาพและบทร้อยกรอง

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนอ่านกาพย์ยานี 11 ได้รูปภาพ หากอ่านผิดครูจะคอยแนะนำ
2. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อกาพย์ยานี 11 ที่อ่านไป
3. ครูอธิบายการเขียนกาพย์ยานี 11 ให้ไพเราะ

ขั้นสรุป

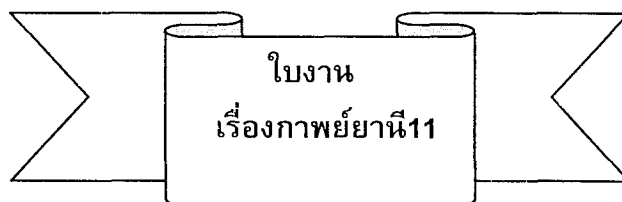
ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะการเขียนภาพยานี11 ให้ไพเราะ จากนั้นให้นักเรียนทำใบงาน เขียนต่อคำคล้องจองจากวรรคที่กำหนดให้

ขั้นประเมินผล

1. จากการอ่านภาพยานี 11
2. จากการอภิปรายเมื่อได้อ่านภาพยานี11
3. จากการทำใบงาน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. รูปภาพ
2. ใบงาน

ชื่อ.....ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนภาพยนต์11 จำนวน 3 วรรค ต่อจากวรรคที่กำหนดให้ โดยเลือกใช้คำที่มีความหมาย

1. ถ้าฉันมีเงินแสน
-

2. ถ้าฉันเกิดเป็นปลา
-

3. ถ้าฉันเกิดเป็นนก
-

แผนการสอนที่ 9
เรื่องกลอนสุภาพ
เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด

กลอนสุภาพเป็นบทร้อยกรองที่กำหนดจำนวนคำ วรรคละ 7-9 คำ

จุดประสงค์

1. อ่านทำนองเสนาะกลอนสุภาพได้ถูกต้อง
2. บอกแผนผังและลักษณะบังคับของกลอนสุภาพได้
3. โยงเส้นคำสัมผัสระหว่างวรรคของกลอนสุภาพได้
4. เรียงลำดับวรรคกลอนสุภาพได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหา

แผนผังและลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ

แผนผัง

ลักษณะบังคับ

1. คณะ กลอนสุภาพ 1 บทมี 2 บาท 1 บาทมี 2 วรรค
2. พยางค์หรือคำในแต่ละวรรคมีจำนวน 6-9 คำ
3. สัมผัสแบ่งเป็นสัมผัสนอกและสัมผัสใน
4. เสียงสรณยุกต์ บังคับเสียงทำวรรคเพื่อให้เกิดความไพเราะ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูเปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านทำนองเสนาะกลอนสุภาพให้นักเรียนฟัง
 แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์ มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด
 ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด ก็ไม่คดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน
 มนุษย์นี้ที่รักอยู่สองสถาน บิดามารดาก็มักเป็นผล
 ที่พึงหนึ่งพึงได้แต่กายตน เกิดเป็นคนคิดเห็นจึงเจรจา

(สุนทรภู่)

ชั้นสอน

1. ครูจัดแผนภูมิกลอนสุภาพ ให้นักเรียนอ่านออกเสียงและสังเกตการใช้คำ
2. ให้นักเรียนสังเกตคำสัมผัสในและสัมผัสนอกของกลอนสุภาพ
3. ครูจัดแผนผังและอธิบายลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ
4. ให้นักเรียนเขียนเส้นโยงคำสัมผัสระหว่างวรรคของกลอนสุภาพให้ถูกต้อง

ตามฉันทลักษณ์

ชั้นสรุป

ให้นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ

ชั้นประเมินผล

1. จากการอ่านทำนองเสนาะกลอนสุภาพ
2. จากการอธิบายความหมายและการใช้คำของกลอนสุภาพ
3. จากการอธิบายแผนผังและลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ
4. จากการทำใบงาน

สื่อการเรียนการสอน

1. แถบบันทึกเสียง
2. แผนภูมิตัวอย่างกลอนสุภาพ
3. แผนผังและลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ
4. ใบงาน 2 ใบ

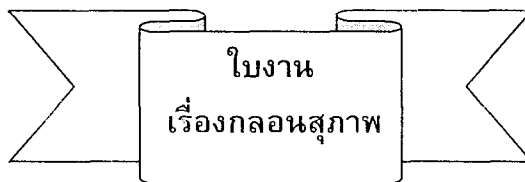

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเส้นโยงคำสัมผัสระหว่างวรรคของกลอนสุภาพที่เขียนเป็นปริศนา
คำทาย ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

1. อะไรว่าย ว่ายมากมายหลายร้อยหลายพัน หมูป่านั้นเรียกกันอย่างไร
2. อะไรร้อน ถึงหน้าหนาวเราต้องนำสวมใส่ ร้อนไม่ใช่ทายได้เก่งเอ๋ย
3. อะไรรัก คนแก่เคี้ยวเดี่ยวเดียวแล้วก็คาย แปลกจริงหนอน้ำลายกลายสีแดง
4. อะไรมืด เกิดมาที่หลังแถมยังเป็นหญิง ตำแหน่งจริงจริงของฉันเป็นใคร
5. อะไรมืด เมื่อแสงแดดจ้าเรียกหาฉันทุกที รู้ไหมคนดีว่าฉันคือใคร

ชื่อ..... ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเรียงลำดับกลอนสุภาพ 2 วรรคให้ถูกต้อง และตั้งชื่อบทกลอนให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

1. หมั่นอ่านเขียนท่องจำทำตามครู
เข้าตึ้นขึ้นรีบเร่งไปโรงเรียน

ชื่อเรื่อง.....

2. พ่อเจอคนรีบบินโผผินไกล
แมลงปอปีกบางบินเวียนวน

ชื่อเรื่อง.....

3. อี้อ่างร้องก้องดังหลังฝนตก
ส่วนคางคกกระโดดอยู่ไปมา

ชื่อเรื่อง.....

4. อยู่กันอย่างสันติสุขเสมอมา
ณ ป่าใหญ่มีเสือกว้างและช้าง

ชื่อเรื่อง.....

แผนการสอน ครั้งที่ 10

เรื่องกลอนสุภาพ

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด

การนำคำมาเขียนกลอนสุภาพ ควรเป็นคำที่มีความหมายและแสดงความรู้สึกนึกคิดที่ชัดเจน

จุดประสงค์

1. เลือกคำมาเติมในวรรคหลังของกลอนสุภาพได้
2. อภิปรายลักษณะการใช้คำของกลอนสุภาพได้
3. เขียนกลอนสุภาพอย่างอิสระได้อย่างน้อย 1 บท

เนื้อหา

ลักษณะกลอนสุภาพที่ดี

1. แต่งถูกต้องตามฉันทลักษณ์
2. มีความคิดสร้างสรรค์
3. มีความประณีตในการใช้คำ

การเขียนกลอนสุภาพ

1. ไม่ใช่คำฟุ่มเฟือย
2. ใช้คำให้เหมาะกับเรื่อง
3. ใช้คำง่าย ๆ เข้าใจได้ดี

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ให้นักเรียนหาคำมาเติมในช่องว่างท้ายวรรคของกลอนสุภาพต่อไปนี้

1. ผีเสื้อผ่อนกระพือปีกบิน.....
2. เกาะส่งาบนกิ่งไม้.....
3. มดดำเดินเป็นทิวแถวแนว.....
4. ดอกไม้งามมีหนามแหลมอยู่.....

ขั้นสอน

- 1.ให้นักเรียนช่วยกันอ่านกลอนสุภาพครั้งละ 1 วรรค ให้ถูกต้องตามลักษณะของการอ่านกลอนสุภาพ และอภิปรายการเลือกใช้คำที่นักเรียนนำมาเติมในวรรคของกลอนสุภาพ
2. ครูยกตัวอย่างกลอนสุภาพ 1 บท อธิบายการใช้คำและลักษณะการเขียนกลอนสุภาพ
- 3.แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 9 กลุ่ม ให้ช่วยกันเขียนกลอนสุภาพวรรคหลังให้สอดคล้องกับวรรคหน้า
4. นักเรียนเขียนกลอนสุภาพอย่างอิสระได้อย่างน้อย 1 บท

ขั้นสรุป

ครูจัดแผนภูมิปริศนาคำทายที่เขียนตามลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ ปริศนาคำทายละ 2 วรรค ให้นักเรียนอ่าน และทายปริศนาเพื่อเป็นการทบทวนเนื้อหาในบทเรียน

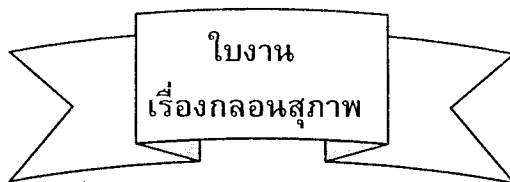
- อะไรเอ๋ย มีรสหวานขานมาภาษาแขก ข้าวเหนียวแบกแขกกินได้ไทยกินดี
(สังขยา)
- อะไรเอ๋ย ไม่เคยเห็นหน้าไม่เคยเข้าใกล้ พบเห็นกันใหม่คือใครบอกมา
(คนแปลกหน้า)
- อะไรเอ๋ย ขาวก็ไม่ใช่ขาวก็ไม่เชิง ไม่ใช่เรื่องบันเทิงเป็นรายการอะไร
(ข้าว)
- อะไรเอ๋ย ใช้มุนใช้เปียกจึงเรียกว่าข้าว ไม่ใช่ข้าวจ้าวคือข้าวอะไร
(ข้าวเหนียว)
- อะไรเอ๋ย หมายความว่าไปไ้ตามหลังมา คนเฒ่าคนชราชอบเคี้ยวประจำ
(หมาก)

ขั้นประเมินผล

1. จากการเลือกคำมาเติมในวรรคหลังของกลอนสุภาพได้
2. จากการอภิปรายลักษณะการใช้คำของกลอนสุภาพได้
1. จากการเขียนกลอนสุภาพอย่างอิสระได้อย่างน้อย 1 บท

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิตัวอย่างกลอนสุภาพ
2. แผนผังและลักษณะบังคับกลอนสุภาพ
3. ปริศนาคำทาย
4. ใบงาน

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนกลอนสุภาพวรรคหลัง โดยให้เนื้อความสอดคล้องกับ
วรรคแรก

1. . อันดอกไม้ในสวนของฉันนี้
2. หมาตัวน้อยเดินงลงทางมา
3. หมวกมีแดงสวยดีใบนี้ใหม่
4. อันบ้านนี้แม้ว่าจะไม่ใหญ่

แผนการสอนที่ 11

เรื่องกลอนสุภาพ

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด

คำที่นำมาใช้เขียนกลอนสุภาพ ควรเป็นคำที่มีความหมายและแสดงความรู้สึกนึกคิดที่ชัดเจน

จุดประสงค์

1. อภิปรายลักษณะการเลือกใช้คำของกลอนสุภาพได้
2. เขียนกลอนสุภาพจากภาพที่กำหนดให้ได้อย่างน้อย 1 บท
3. เขียนปริศนาคำทายด้วยกลอนสุภาพได้อย่างน้อย 1 บท

เนื้อหา

ลักษณะกลอนสุภาพที่ดี

1. แต่งถูกต้องตามฉันทลักษณ์
2. มีความประณีตในการใช้คำ

การเขียนกลอนสุภาพ

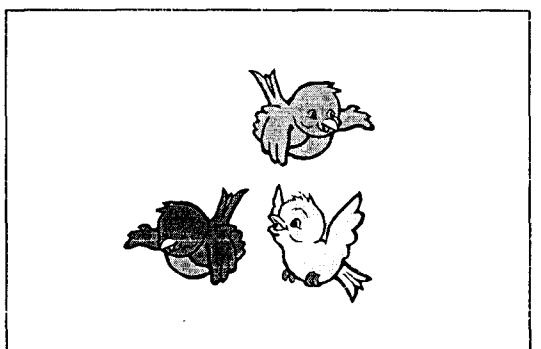
1. ศึกษาความหมายของคำก่อนใช้
2. เลือกใช้คำที่เหมาะสมกับเรื่อง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ให้นักเรียนช่วยกันเขียนกลอนสุภาพจากภาพที่ครูกำหนดให้อย่างน้อย

1 บท

ขั้นสอน

1. นักเรียนร่วมกันอ่านกลอนสุภาพที่เขียน ครึ่งละ 1 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของลักษณะของกลอนสุภาพ
2. นักเรียนร่วมกันอภิปรายลักษณะการเลือกใช้คำที่มีความหมายมาเขียนกลอนสุภาพ
3. แบ่งนักเรียนออกเป็น 8 กลุ่ม โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนปริศนาคำทายด้วยกลอนสุภาพ อย่างน้อย 1 บท จากภาพที่ครูกำหนดให้

ขั้นสรุป

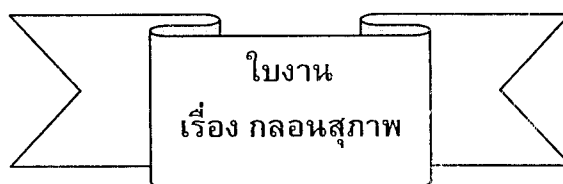
ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายถึงลักษณะการเขียนปริศนาคำทายของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ขั้นประเมินผล

1. จากการร่วมกันอภิปรายลักษณะการเลือกใช้คำของกลอนสุภาพ
2. จากการร่วมกันเขียนกลอนสุภาพจากภาพที่กำหนดให้
3. จากการเขียนปริศนาคำทายของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ตามลักษณะของกลอนสุภาพ

สื่อการเรียนการสอน

1. รูปภาพ
2. ใบงาน

ชื่อกลุ่ม.....

ผู้ร่วมงาน 1..... 2..... 3.....
4..... 5..... 6.....

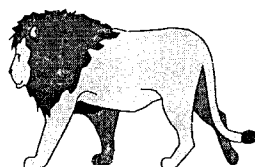
คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนปริศนาคำทายที่มีลักษณะเป็นกลอนสุภาพ
อย่างน้อย 1 บาท จากภาพที่กำหนดให้

1.

ปริศนาคำทาย

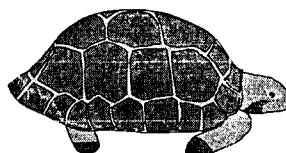
.....

2.

ปริศนาคำทาย

.....

3.

ปริศนาคำทาย

.....

แผนการสอนที่ 12

เรื่องกลอนสุภาพ

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด

การเขียนกลอนสุภาพ ต้องคำนึงถึงฉันทลักษณ์และการใช้คำให้เหมาะสมกับเรื่อง
เขียน

จุดประสงค์

1. อภิปรายลักษณะการเขียนและการใช้คำในบทกลอนสุภาพได้
2. เขียนกลอนสุภาพอย่างอิสระได้อย่างน้อย 2 บท

เนื้อหา

การเขียนกลอนสุภาพให้ไพเราะ ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. มีสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะภายในวรรค
2. ในวรรคที่ 2 จะใช้สัมผัสนอกกับคำที่ 3 หรือ 5 หรือ 6 ก็ได้
3. เพิ่มสัมผัสในคำที่ 5 , 6 และ 7
4. พยายามคุมคำให้มี 8 – 9 คำ
5. ไม่ใช้คำยากเกินไป
6. เขียนคำให้มีลักษณะเฉพาะตัว ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกได้ลึกซึ้งกินใจ
7. มีความคิดแปลกใหม่

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนแผนผังการเขียนกลอนสุภาพกับนักเรียน

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายการเขียนกลอนสุภาพให้เกิดความไพเราะ
2. ครูจัดแผนภูมิกลอนสุภาพ จำนวน 2 บท ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย
ลักษณะการเขียน และการใช้คำของกลอนสุภาพ
3. แบ่งนักเรียนออกเป็น 8 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนกลอนสุภาพ
จำนวน 2 บท อย่างอิสระพร้อมทั้งตั้งชื่อบทกลอนของตนเอง
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานการเขียนกลอนสุภาพ

ขั้นสรุป

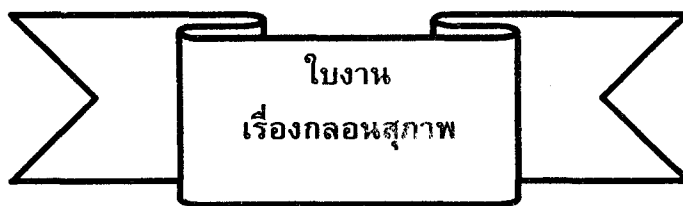
ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปหลักเกณฑ์การเขียนกลอนสุภาพให้ไพเราะ และร่วมกันอภิปรายผลงานการเขียนกลอนสุภาพของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ขั้นประเมินผล

1. จากการร่วมกันอภิปรายลักษณะการเขียนและการใช้คำในบทกลอนสุภาพให้ไพเราะ
2. จากการที่นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนกลอนสุภาพได้อย่างน้อย 2 บท

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นผังตัวอย่างกลอนสุภาพ
2. ใบงาน

ชื่อกลุ่ม.....

ผู้ร่วมงาน1.....2.....3.....

4.....5.....6.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนช่วยกันเขียนกลอนสุภาพโดยอิสระ อย่างน้อย 2 บท พร้อมกับ
ตั้งชื่อเรื่อง

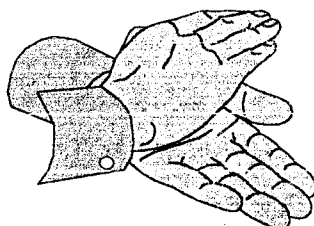
ชื่อเรื่อง.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนบรรยายโครงงาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
เรื่องคำสัมผัส คล้องจอง กลอนสี่ กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ
(ก่อนเรียน และหลังเรียน)

ชื่อ ชั้น เลขที่

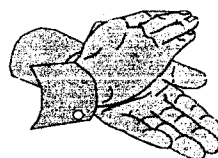
เวลา 50 นาที คะแนนเต็ม 100 คะแนน

1. ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสสระกับคำว่า “ มา ” จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
.....
2. ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสพยัญชนะกับคำว่า “ ช้าง ” จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
.....
3. ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า “ สัมโอ ” จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
.....
4. ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า “ รักโรงเรียน ” จำนวน 3 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
.....
5. ให้นักเรียนเขียนกลอนสี่ จำนวน 2 บรรทัด ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

5.1 สัตว์เลี้ยงของฉัน	นั้นช่างน่ารัก
.....	
5.2 ถ้าฉันเป็นปลา	เริงร่าน้ำใส
.....	
6. ให้นักเรียนเขียนกาพย์ยานี 11 จำนวน 2 บรรทัด ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

6.1 เก็บของไม่เข้าที่	ไซ้ผู้ดีมีจรรยา
.....	
6.2 วันนี้กลับบ้าน	ดอกไม้บานต้อนรับฉัน
.....	
7. ให้นักเรียนเขียนกลอนสุภาพ จำนวน 2 บรรทัด ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

7.1 อันดอกไม้ในสวนของฉันนี้	ปลูกอย่างดีมีมากมายหลายสีส่น
.....	
7.2 ภาษาไทยคนไทยใจต้องรัก	ต้องพิทักษ์เกิดไว้มิให้สูญ
.....	

ภาคผนวก ค

- แบบประเมินความเหมาะสมของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน
บทร้อยกรอง
- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

**แบบประเมินความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการเขียน
บทร้อยกรอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**

ผู้ประเมิน.....

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาคเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถการเขียนบทร้อยกรองต่อไปนี้
ว่ามีความเหมาะสมกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่

- ถ้าท่านแน่ใจว่าเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถการเขียนบทร้อยกรองนั้น
มีความเหมาะสมกับเกณฑ์ ให้เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง + 1
- ถ้าท่านไม่แน่ใจว่าเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถการเขียนบทร้อยกรองนั้น
มีความเหมาะสมกับเกณฑ์ ให้เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง 0
- ถ้าท่านไม่แน่ใจว่าเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถการเขียนบทร้อยกรองนั้น
ไม่มีความเหมาะสมกับเกณฑ์ ให้เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง - 1

แบบประเมินความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถการเขียน

บทร้อยกรอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ครั้งที่ เรื่อง คำสัมผัส คำคล้องจอง กลอนสี่ กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ

ข้อที่	เกณฑ์	ความเหมาะสม		
		+1	0	-1
1	เกณฑ์การให้คะแนนมีความเหมาะสม เป็นรูปธรรม			
2	เกณฑ์การให้คะแนนตามอัตราส่วนมีความเหมาะสม			
3	แบบบันทึกคะแนนตามคุณภาพมีความชัดเจน เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5			
4	การคิดคะแนนในแต่ละเกณฑ์มีความเหมาะสม			
5	เกณฑ์การจัดอันดับคุณภาพมีความเหมาะสม			

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

ผู้ประเมิน

รายนามอาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิจัย

รองศาสตราจารย์กรรณิการ์ พวงเกษม

สาขาวิชาการประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายนามกรรมการสอบและที่ปรึกษาทางสถิติ

อาจารย์ราชนัย บุญธิมา

สำนักทดสอบทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ปรึกษาและตรวจสอบเครื่องมือการทำวิจัย

1. อาจารย์ยุพา พรหมศิริ อาจารย์ระดับ 8 โรงเรียนพระยาประเสริฐสุนทราศัย
2. อาจารย์ทัศนีย์ ห้าวหาญ ครูภาษาไทยดีเด่น ของคุรุสภา โรงเรียนพระหฤทัย
คอนแวนต์
3. อาจารย์สุจิตรา สุริยะโยธิน ครูภาษาไทยดีเด่น ของคุรุสภา โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา

ภาคผนวก ง
ผลงานนักเรียน

แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนบทร้อยกรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
เรื่องคำสัมผัส คล้องจอง กลอนสี่ กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ
(ก่อนเรียน และหลังเรียน)

ชื่อ ด.ญ. วิมลวิภา ไชย้อยแก้ว ชั้น ป.5/2 เลขที่ 2
 เวลา 50 นาที คะแนนเต็ม 100 คะแนน

- ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสสระกับคำว่า "มา" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
มา... มา... มา... มา... มา
- ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสพยัญชนะกับคำว่า "ช้าง" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
ช้าง... ช้าง... ช้าง... ช้าง... ช้าง
- ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า "ส้มโอ", จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
ส้มโอ... ส้มโอ... ส้มโอ... ส้มโอ... ส้มโอ
- ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า "รักโรงเรียน" จำนวน 3 คำ และจะต้องเป็นคำที่มี

ความหมาย
รักโรงเรียน... รักโรงเรียน... รักโรงเรียน... รักโรงเรียน... รักโรงเรียน

- ให้นักเรียนเขียนกลอนสี่ จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

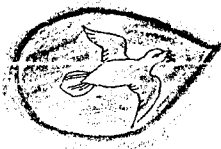
5.1 สัตว์เลี้ยงของฉัน นันช้างนักรัก
พอบอกฉันรัก รักไม่รักก็รัก
 5.2 ถ้าฉันเป็นปลา เริงร่าน้ำใส
ปลาบึกใหญ่ ปลาบึกใหญ่

- ให้นักเรียนเขียนกาพย์ยานี 11 จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

6.1 เก็บของไม่เข้าที่ ใญ่ผู้มีจรรยา
ใจไม่รัก ใจไม่รัก
 6.2 วันนี้ที่กลับบ้าน ดอกไม้บานต้อนรับฉัน
มือข้างซ้าย มือข้างซ้าย

- ให้นักเรียนเขียนกลอนสุภาพ จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

7.1 อันดอกไม้ในสวนของฉัน ปลุกอย่างดีมีมากมายหลายกลิ่น
ใจไม่รัก ใจไม่รัก
 7.2 ภาษาไทยคนไทยใจต้องรัก ต้องพิทักษ์เกิดไว้มิให้สูญ
ใจไม่รัก ใจไม่รัก

แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนบรรยายกรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
เรื่องคำสัมผัส คล้องจอง กลอนสี่ กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ

(ก่อนเรียน และหลังเรียน)

ชื่อ น. วิมล ไชยอินแก้ว ชั้น ป.5/2 เลขที่ 2
เวลา 50 นาที คะแนนเต็ม 100 คะแนน

1. ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสสระกับคำว่า "มา" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
หา มา มา มา มา

2. ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสพยัญชนะกับคำว่า "ช้าง" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง

3. ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า "ส้มโอ" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
ส้มโอ ส้มโอ ส้มโอ ส้มโอ ส้มโอ

4. ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า "รักโรงเรียน" จำนวน 3 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
รักโรงเรียน รักโรงเรียน รักโรงเรียน

5. ให้นักเรียนเขียนกลอนสี่ จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

5.1 สัตว์เลี้ยงของฉัน ฉันชามรัก
แมวตัวเล็ก น่ารัก

5.2 ถ้าฉันเป็นปลา เรื่องน้ำใส
น้ำใส ใจดี

6. ให้นักเรียนเขียนกาพย์ยานี 11 จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

6.1 เก็บของไม่เข้าที่ ใส่ตู้มีจรรยา
เก็บของไม่เข้าที่ ใจดี

6.2 ฉันที่กลับบ้าน ลูกบ้านต้อนรับ
พอให้ ใจดี

7. ให้นักเรียนเขียนกลอนสุภาพ จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

7.1 อันดอกไม้ในสวนของฉัน ปลูกอย่างดีมีมากมายหลายสี
ฉันอยากให้ออกดอกให้สวยงามหลายสี ใจดี

7.2 ภาษาไทยคนไทยใจต้องรัก ต้องให้รักให้ดี
ประเทศไทยรักและรักกัน ใจดี

ใจดี ใจดี ใจดี

แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนบทร้อยกรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
เรื่องคำสัมผัส คล้องจอง กลอนสี่ กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ
(ก่อนเรียน และหลังเรียน)

ชื่อ ด.ช. พิชญ์วิญญู ไกรสมท ชั้น ป.5/2 เลขที่ 13
 เวลา 50 นาที คะแนนเต็ม 100 คะแนน

1. ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสสระกับคำว่า "มา" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
มา มา มา มา มา ✓
2. ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสพยัญชนะกับคำว่า "ช้าง" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง ✓
3. ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า "ส้มโอ" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
ส้มโอ ส้มโอ ส้มโอ ส้มโอ ส้มโอ ✓
4. ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า "รักโรงเรียน" จำนวน 3 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
รักโรงเรียน รักโรงเรียน รักโรงเรียน ✓
5. ให้นักเรียนเขียนกลอนสี่ จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

5.1 สัตว์เลี้ยงของฉัน <u>ฉันมีแมวตัวเล็ก</u>	ฉันช่างน่ารัก <u>ฉันรักแมวตัวเล็ก</u>
5.2 ถ้าฉันเป็นปลา <u>ฉันจะว่ายน้ำไป</u>	เจรง่าน้ำใส <u>น้ำใสสะอาด</u>
6. ให้นักเรียนเขียนกาพย์ยานี 11 จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

6.1 เก็บของไม่เข้าที่ <u>เก็บของไม่เข้าที่</u>	ไซผู้ดีมีจรรยา <u>ไซผู้ดีมีจรรยา</u>
6.2 จันทน์ที่กลับบ้าน <u>จันทน์ที่กลับบ้าน</u>	ดอกไม้บานต้อนรับฉัน <u>ดอกไม้บานต้อนรับฉัน</u>
7. ให้นักเรียนเขียนกลอนสุภาพ จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

7.1 อันดอกไม้ในสวนของฉันนี้ <u>อันดอกไม้ในสวนของฉันนี้</u>	ปลูกอย่างดีมีมากมายหลายสีล้วน <u>ปลูกอย่างดีมีมากมายหลายสีล้วน</u>
7.2 ภาษาไทยคนไทยใจต้องรัก <u>ภาษาไทยคนไทยใจต้องรัก</u>	ต้องพิทักษ์เกิดไว้มิให้สูญ <u>ต้องพิทักษ์เกิดไว้มิให้สูญ</u>

แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนบทร้อยกรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
เรื่องคำสัมผัส คล้องจอง กลอนสี่ ภาพยยานี 11 และกลอนสุภาพ

(ก่อนเรียน และหลังเรียน)

ชื่อ ดิ.จ. พริษฐ์ โกมล ชั้น ป.5/2 เลขที่ 13

เวลา 50 นาที คะแนนเต็ม 100 คะแนน

1. ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสสระกับคำว่า "มา" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย

มา พา มา ลา งา

2. ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสพยัญชนะกับคำว่า "ช้าง" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย

ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง

3. ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า "ส้มโอ" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย

โอ่งส้มโอ ส้มโอ ส้มโอ ส้มโอ ส้มโอ

4. ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า "รักโรงเรียน" จำนวน 3 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย

เรียนโรงเรียน รักโรงเรียน รักโรงเรียน รักโรงเรียน รักโรงเรียน

5. ให้นักเรียนเขียนกลอนสี่ จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

5.1 สัตว์เลี้ยงของฉัน

ฉันช่างน่ารัก

หมาแมวตัวเล็ก

น่ารักน่าชัง

5.2 ถ้าฉันเป็นปลา

เรียงน้ำใส

และแห่แห่ปลา

ในใจดีดี

6. ให้นักเรียนเขียนภาพยยานี 11 จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

✓ 6.1 เก็บของไม่เข้าที่

✓ ใช้ผู้มีจรรยา

เก็บของไม่เข้าที่

ผู้มีจรรยา

6.2 ฉันมีที่กลับบ้าน

✓ ดอกไม้บานต้อนรับฉัน

ฉันมีที่กลับบ้าน

ดอกไม้บานต้อนรับฉัน

7. ให้นักเรียนเขียนกลอนสุภาพ จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

7.1 อันดอกไม้ในสวนของฉัน

ปลูกอย่างดีมีมากมายหลายสี

อันดอกไม้ในสวนของฉัน

ปลูกอย่างดีมีมากมายหลายสี

7.2 ภาษาไทยคนไทยใจต้องรัก

ต้องพิทักษ์เทิดให้มีให้สูง

ภาษาไทยคนไทยใจต้องรัก

ต้องพิทักษ์เทิดให้มีให้สูง

แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนบทร้อยกรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
เรื่องคำสัมผัส คล้องจอง กลอนสี่ กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ
(ก่อนเรียน และหลังเรียน)

ชื่อ..... เลขที่..... ชั้น ๕/๒ เลขที่ 15
 เวลา 50 นาที คะแนนเต็ม 100 คะแนน

- ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสสระกับคำว่า “มา” จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
 มา มา มา มา มา
- ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสพยัญชนะกับคำว่า “ช้าง” จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
 ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง
- ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า “ส้มโอ” จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
 ส้มโอ ส้มโอ ส้มโอ ส้มโอ ส้มโอ
- ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า “รักโรงเรียน” จำนวน 3 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
 รักโรงเรียน รักโรงเรียน รักโรงเรียน
- ให้นักเรียนเขียนกลอนสี่ จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

5.1 สัตว์เลี้ยงของฉัน นั้นช่างน่ารัก
 รักฉันจัง รักฉันจัง

5.2 ถ้าฉันเป็นปลา เริงร่าน้ำใส
 รักน้ำใส รักน้ำใส

- ให้นักเรียนเขียนกาพย์ยานี 11 จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

6.1 เก็บของไม่เข้าที่ ไซ้ผู้ดีมีจรรยา
 เก็บของไม่เข้าที่ เก็บของไม่เข้าที่

6.2 วันนี้ที่กลับบ้าน ดอกไม้บานต้อนรับฉัน
 วันนี้ที่กลับบ้าน ดอกไม้บานต้อนรับฉัน

- ให้นักเรียนเขียนกลอนสุภาพ จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

7.1 อันดอกไม้ในสวนของฉันนี้ ปลุกอย่างดีมีมากมายหลายสี
 อันดอกไม้ในสวนของฉันนี้ ปลุกอย่างดีมีมากมายหลายสี

7.2 ภาษาไทยคนไทยใจต้องรัก ต้องพิทักษ์เกิดไว้มิให้สูญ
 ภาษาไทยคนไทยใจต้องรัก ต้องพิทักษ์เกิดไว้มิให้สูญ

ชื่อ-นามสกุล นางสาวศุภมาส งาม ชั้น ป.5/2 เลขที่ 15
เวลา 50 นาที คะแนนเต็ม 100 คะแนน

1. ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสสระกับคำว่า "มา" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
มา มา มา มา มา
2. ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสพยัญชนะกับคำว่า "ช้าง" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง
3. ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า "ส้มโอ" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
ส้มโอ ส้มโอ ส้มโอ ส้มโอ ส้มโอ
4. ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า "รักโรงเรียน" จำนวน 3 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
รักโรงเรียน รักโรงเรียน รักโรงเรียน
5. ให้นักเรียนเขียนกลอนสี่ จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย
- 5.1 สัตว์เลี้ยงของฉัน นกขุนทองน่ารัก
- 5.2 ถ้าฉันเป็นปลา เริงร่อนในน้ำใส
6. ให้นักเรียนเขียนภาพย่น 11 จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย
- 6.1 เก็บของไม่เข้าที่ ใจผู้ดีมีจรรยา
- 6.2 วันบิที่กลับบ้าน ดอกไม้บานต้อนรับฉัน
7. ให้นักเรียนเขียนกลอนสุภาพ จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย
- 7.1 อันดอกไม้ในสวนของฉันนี้ ปลูกอย่างดีมีมากมายหลายสี
- 7.2 ภาษาไทยคนไทยใจต้องรัก ต้องพิทักษ์เทิดไว้ไม่ให้สูญ

แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนบทร้อยกรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
เรื่องคำสัมผัส คล้องจอง กลอนสี่ กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ
(ก่อนเรียน และหลังเรียน)

ชื่อ อ.อ. วิไลวรรณ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 เลขที่ 15
 เวลา 50 นาที คะแนนเต็ม 100 คะแนน

1. ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสสระกับคำว่า "มา" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
มา มา มา มา มา
2. ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสพยัญชนะกับคำว่า "ช้าง" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง
3. ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า "ส้มโอ" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
ส้มโอ ส้มโอ ส้มโอ ส้มโอ ส้มโอ
4. ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า "รักโรงเรียน" จำนวน 3 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
รักโรงเรียน รักโรงเรียน รักโรงเรียน
5. ให้นักเรียนเขียนกลอนสี่ จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

5.1 สัตว์เลี้ยงของฉัน

นั้นช่างน่ารัก

5.2 ถ้าฉันเป็นปลา

จะว่ายน้ำใส

6. ให้นักเรียนเขียนกาพย์ยานี 11 จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

6.1 เก็บของไม่เข้าที่

ให้ผู้ดีมีจรรยา

6.2 วันนี้กลับบ้าน

ดอกไม้บานต้อนรับฉัน

7. ให้นักเรียนเขียนกลอนสุภาพ จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

7.1 อันดอกไม้ในสวนของฉันนี้

ปลูกอย่างดีมีมากมายหลายสี

7.2 ภาษาไทยคนไทยใจต้องรัก

ต้องพิทักษ์เทิดไว้มิให้สูญ

แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนทร้อยกรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
เรื่องคำสัมผัส คล้องจอง กลอนสี่ ภาพย่น 11 และกลอนสุภาพ
(ก่อนเรียน และหลังเรียน)

ชื่อ-นามสกุล น.พ.ว.ว. ชั้น เลขที่
 เวลา 50 นาที คะแนนเต็ม 100 คะแนน

1. ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสสระกับคำว่า "มา" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
 มา มา มา มา มา
2. ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสพยัญชนะกับคำว่า "ช้าง" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
 ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง
3. ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า "ส้มโอ" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
 ส้มโอ ส้มโอ ส้มโอ ส้มโอ ส้มโอ
4. ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า "รักโรงเรียน" จำนวน 3 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
 รักโรงเรียน รักโรงเรียน รักโรงเรียน

5. ให้นักเรียนเขียนกลอนสี่ จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

5.1 สัตว์เลี้ยงของฉัน	นั้นช่างน่ารัก
..... สุนัขชื่อจิ้งจอก	 และมันน่ารัก
5.2 ถั่วขึ้นเป็นปลา	เรียงรายน้ำใส
..... ถั่วขึ้นเป็นปลา	 เรียงรายน้ำใส

6. ให้นักเรียนเขียนภาพย่น 11 จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

6.1 เก็บของไม่เข้าที่	ใช้ผู้ดีมีจรรยา
..... สิ่งของของฉัน	 ผู้ดีมีจรรยา
6.2 ฉันรักบ้าน	คือบ้านฉันรัก
..... บ้านฉันรัก	 บ้านฉันรัก

7. ให้นักเรียนเขียนกลอนสุภาพ จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

7.1 ฉันดอกไม้ในสวนของฉัน	ปลูกอย่างดีมีมากมายหลายสี
..... ฉันดอกไม้ในสวนของฉัน	 ปลูกอย่างดีมีมากมายหลายสี
7.2 ภาษาไทยคุณไทยใจต้องรัก	ต้องพิทักษ์เทิดไว้มิให้สูญ
..... ภาษาไทยคุณไทยใจต้องรัก	 ต้องพิทักษ์เทิดไว้มิให้สูญ

แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนบทร้อยกรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
เรื่องคำสัมผัส คล้องจอง กลอนสี่ กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ
(ก่อนเรียน และหลังเรียน)

ชื่อ..จ.ณ. วัชรวิ.....ทศพร..... ชั้น ป 5/2 เลขที่ 34
 เวลา 50 นาที คะแนนเต็ม 100 คะแนน

1. ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสสระกับคำว่า "มา" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
มา ดี หมา นา งา
2. ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสพยัญชนะกับคำว่า "ช้าง" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง
3. ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า "ส้มโอ" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
โอ โอ โอ โอ โอ
4. ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า "รักโรงเรียน" จำนวน 3 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
รัก รัก รัก
5. ให้นักเรียนเขียนกลอนสี่ จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

5.1 สัตว์เลี้ยงของฉัน <u>แมว</u>	ฉันช่างน่ารัก <u>รัก</u>
5.2 ถ้าฉันเป็นปลา <u>ปลาทู</u>	เรียงรำน้าใส <u>น้ำใส</u>
6. ให้นักเรียนเขียนกาพย์ยานี 11 จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

6.1 เก็บของไม่เข้าที่ <u>เข้าที่</u>	ใช้ผู้มีจรรยา <u>ใจดี</u>
6.2 วันที่กลับบ้าน <u>กลับบ้าน</u>	ดอกไม้บานต้อนรับฉัน <u>ต้อนรับ</u>
7. ให้นักเรียนเขียนกลอนสุภาพ จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

7.1 อันดอกไม้ในสวนของฉันนี้ <u>ดอกไม้</u>	ปลูกอย่างดีมีมากมายหลายสี <u>สี</u>
7.2 ภาษาไทยคนไทยใจต้องรัก <u>รัก</u>	ต้องพิทักษ์เทิดไว้มิให้สูญ <u>สูญ</u>

แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนบรรยายกรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
เรื่องคำสัมผัส คล้องจอง กลอนสี่ กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ

(ก่อนเรียน และหลังเรียน)

ชื่อ ท.ณัฐวิ กฤษณา ชั้น ป.5/2 เลขที่ 34

เวลา 50 นาที คะแนนเต็ม 100 คะแนน

1. ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสสระกับคำว่า "มา" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
มา มา มา มา มา
2. ให้นักเรียนหาคำที่สัมผัสพยัญชนะกับคำว่า "ช้าง" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง
3. ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า "ส้มโอ" จำนวน 5 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
โก๋เตก กบเหว ปลาโอไฟ ไปเที่ยว กล้วยไข่
4. ให้นักเรียนเขียนต่อคำคล้องจองของคำว่า "รักโรงเรียน" จำนวน 3 คำ และจะต้องเป็นคำที่มีความหมาย
ผมรักโรงเรียน มาโรงเรียน มาโรงเรียน
5. ให้นักเรียนเขียนกลอนสี่ จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

5.1 ลีลาของฉันทลักษณ์	ฉันทลักษณ์
<u>เห็นใจรัก</u>	<u>ความรัก</u>
5.2 คำฉันท์ในปลา	เรื่องน้ำใจ
<u>ความรัก</u>	<u>ความรัก</u>
6. ให้นักเรียนเขียนกาพย์ยานี 11 จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

6.1 เก็บของไม่เข้าที่	ใช้คำที่มีวรรณคดี
<u>ใจไม่รักใคร่</u>	<u>ใจไม่รักใคร่</u>
6.2 ฉันมีรักกับบ้าน	ความรักกับบ้าน
<u>ความรักกับบ้าน</u>	<u>ความรักกับบ้าน</u>
7. ให้นักเรียนเขียนกลอนสุภาพ จำนวน 2 วรรค ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และเลือกใช้คำที่มีความหมาย

7.1 อันดอกไม้ในสวนของฉัน	ปลูกอย่างดีมีมากมายหลายสี
<u>ความรักกับบ้าน</u>	<u>ความรักกับบ้าน</u>
7.2 ภาษาไทยคนไทยใจต้องรัก	ต้องพิทักษ์เทิดไว้มิให้สูญ
<u>ความรักกับบ้าน</u>	<u>ความรักกับบ้าน</u>

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสุขสราญ บัวทอง
วันเดือนปีเกิด	26 กันยายน 2509
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1397 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 40 แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพระแม่มารีย์พระโขนง กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2520	ประถมศึกษา จากโรงเรียนศรีอุทัย
พ.ศ. 2530	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ป.กศ. สูง) จากวิทยาลัย นาฏศิลป์ (กรุงเทพมหานคร)
พ.ศ. 2532	กศ.บ. (ภาษาไทย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2545	กศ.ม.(การประถมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

การศึกษาความสามารถในการเขียนบรรยายกรองของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระแม่มาลีพระโขง
โดยใช้กิจกรรมปริศนาคำทาย
ที่เป็นคำคล้องจอง

บทคัดย่อ
ของ
สุขสรานย์ บัวทอง

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
วิชา ปถ 692 ภาคนิพนธ์ระดับสูง และวิชา ปถ 693 การวิจัยทางการประถมศึกษา
ตามหลักสูตรปริญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
11 ตุลาคม 2545

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนบทร้อยกรอง
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมปริศนาคำทายที่เป็นคำ
คล้องจอง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา
2545 โรงเรียนพระแม่มารีพระโชนง จำนวน 44 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย
ระยะเวลาทดลอง 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที โดยมีการทดสอบก่อนและหลังการ
ทดลองแล้ว นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ โดยใช้การทดสอบ t-test แบบ

Dependent Sample

ผลการวิจัยพบว่า

ความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
หลังการเรียนด้วยกิจกรรมปริศนาคำทายที่เป็นคำคล้องจองสูงกว่าก่อนได้รับการเรียน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

STUDY ABILITY OF POETRY OF THE STUDENT PRATHOM SUKSA 5
PHRAMAEMARY PRAKANONG SCHOOL BY USING
RHYME PUZZLE ACTIVITIES

AN ABSTRACT
BY
SUKSARARN BUATHONG

Presented in partial fulfillment of the requirements of the Master
of Education degree in Educational Elementary
At Srinakharinwirot University
11 October 2002

The purpose of this study was to study the ability in poetry of Prathom Suksa five.

The sample used in this study were forty - four students Prathom Suksa five at Phramaemary Prakanong school by the simple sampling . This experimental used twelve periods each period for fifty minutes . Before learning used pre - test and post - test after learning . Analyses the data by using t - test Dependent Samples.

The results revealed that :

After learning the students could write the poetry more than before learning at .01 level of significance